

VI FƏSİL

Bələdiyyələr haqqında Təlimatlar və Əsasnamələr

MÜNDƏRİCAT

- Bələdiyyələrə seçkilər üzrə məntəqə seçki komissiyaları tərkibinin formalaşdırılması üçün püşkatma keçirilməsi qaydaları haqqında təlimat s. 3
- Bələdiyyələrə seçkilər üzrə ərazi və seçki komissiyalarının iş vaxtı və haqqı ödənilən komissiya üzvlərinin rəsmiləşdirilməsi qaydaları haqqında təlimat s. 5
- Bələdiyyələrə seçkilər üzrə ərazi və məntəqə seçki komissiyalarının vaxtından əvvəl vəzifəsindən azad edilmiş üzvlərinin yerinə yeni üzvlərin seçilməsi qaydaları haqqında təlimat s. 6
- Bələdiyyələrə seçkilər üzrə seçicilərin təşəbbüs qruplarının yaradılması qaydaları haqqında təlimat s. 7
- Bələdiyyələrə namizədliyi irəli sürülmüş şəxslərin bildiriş sənədlərinin ərazi seçki komissiyalarında qəbul edilməsi və yoxlanılması haqqında təlimat s. 8
- Seçkilərdə bələdiyyə üzvlüyünə namizədin namizədliyinin gerigötürülmə qaydası haqqında izah s. 10
- Bələdiyyə seçkilərində müşahidəçilərinin fəaliyyət qaydaları haqqında təlimat s. 11
- Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin vəkil etdiyi şəxslərin fəaliyyət qaydaları haqqında təlimat s. 13
- Seçki bülletenlərinin çap olunması və məntəqə seçki komissiyalarına verilməsi qaydaları haqqında təlimat s. 14
- Bələdiyyələrə seçkilərdən sonrakı dövrdə ərazi seçki komissiyalarının iş qaydası haqqında təlimat s. 15
- Bələdiyyələrə seçkilərdə səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə seçki komissiyası protokolunun doldurulması və yoxlanılması qaydaları s. 16
- Bələdiyyələrə seçkilərdə seçicilərin seçki məntəqəsindən kənarında səs verməsi qaydalarına dair izah s. 18
- Bələdiyyəyə seçkilərdə eyni miqdarda səs toplamış namizədlər arasından bələdiyyə üzvünü müəyyən etmək məqsədilə püşkatma keçirilməsi qaydaları haqqında təlimat s. 19
- Bələdiyyələrə seçkilər günü məntəqə seçki komissiyasının iş qaydası haqqında təlimat s. 20
- Bələdiyyələrin regional assosiasiyalarının nümunəvi əsasnaməsi s. 22
- Bələdiyyə seçkilərində seçicilərin təşəbbüs qruplarının yaradılması, namizədlərin öz təşəbbüsü ilə və ya seçicilərin təşəbbüs qrupları tərəfindən irəli sürülməsi qaydaları haqqında təlimat s. 26
- Bələdiyyə seçkilərində namizədlərin siyasi partiya və siyasi partiyaların blokları tərəfindən irəli sürülməsi qaydası haqqında təlimat s. 28
- Bələdiyyə seçkilərində bələdiyyə üzvlüyünə namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması, imza vərəqələrinin və onlara əlavə edilməli olan sənədlərin dairə seçki komissiyasına təqdim edilməsi qaydaları haqqında təlimat s. 30
- Bələdiyyə seçkilərində namizədliyin qeydə alınması məqsədilə könüllü qeydiyyat depozitinin köçürülməsi və sonradan qaytarılması qaydaları haqqında təlimat s. 32
- Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin bələdiyyə seçkilərində iştirakına dair təlimat s. 34
- Azərbaycan Respublikası vətəndaşının bələdiyyə seçkilərində müşahidə aparması qaydaları haqqında təlimat s. 36
- Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin qeydə alınması üçün dairə seçki komissiyalarına təqdim olunan seçki sənədlərində və imza vərəqələrindəki məlumatların düzgünlüyünün yoxlanılması məqsədilə müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən yaradılmış işçi qrupu haqqında əsasnamə s. 38
- Bələdiyyə seçkilərinə xüsusi seçki hesablarının açılmasının və aparılmasının uçotu. Hesabatı qaydası, habelə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına vəsaitin daxil olması və xərclənməsi qaydaları haqqında təlimat s. 40
- Bələdiyyə seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsi dövlət büdcəsindən ayrılan maliyyə vasitələrinin seçki komissiyaları arasında bölüşdürülməsi, göstərilən vasitələrdən təyinatı üzrə istifadəyə nəzarət edilməsi qaydaları haqqında təlimat s. 43
- Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərində beynəlxalq (xarici) müşahidəçilərinin fəaliyyət qaydaları haqqında təlimat s. 45

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin
PREZİDENT KİTABXANASI

- Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkiləri zamanı vəkil edilmiş şəxslərin statusu haqqında təlimat **s. 47**
- Bələdiyyə seçkilərində namizədlərin təsdiq edilməsi və qeydə alınması üçün təqdim olunan seçki sənədlərindəki məlumatların yoxlanılması və namizədlərin qeydə alınması qaydaları **s. 50**

VI FƏSİL

Bələdiyyələr haqqında Təlimatlar və Əsasnamələr

Bələdiyyələrə seçkilər üzrə məntəqə seçki komissiyaları tərkibinin formalaşdırılması üçün püşkatma keçirilməsi qaydaları haqqında

T Ə L İ M A T

(9 sentyabr 1999-cu il tarixli dəyişikliklərlə)

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi
Seçki Komissiyasının 16 avqust
1999-cu il tarixli 113/424 saylı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir.*

1. Bələdiyyələrə seçkilərin Hazırlanmasını və keçirilməsini təmin edən məntəqə seçki komissiyalarının tərkibi "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12-ci maddəsinə əsasən seçki gününə ən gec 80 gün qalmış 7 üzvdən ibarət tərkibdə, Azərbaycan Respublikasının seçki hüququna malik bitərəf vətəndaşlarından təşkil edilir. Məntəqə seçki komissiyasının tərkibini müəyyənləşdirmək məqsədi ilə ərazi seçki komissiyası (onun üzvü və ya üzvləri) müvafiq ərazidə Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə əsasən dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və həmin ərazi seçicilərinin yaşayış yeri üzrə yığıncaqlarının göstərdikləri namizədlər arasında püşkatma keçirir.

2. Ərazi seçki komissiyası məntəqə seçki komissiyasını formalaşdırmaq məqsədi ilə müvafiq ərazidə fəaliyyət göstərən ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarına və yaşayış yeri üzrə seçicilərə məntəqə seçki komissiyası üzvlüyünə namizəd göstərmələri üçün müraciət edir. Bu barədə kütləvi informasiya vasitələri ilə və ya başqa mümkün üsullarla elan verilməlidir. Elanda püşkatmanın yeri və vaxtı göstərilir. Elan verildikdən 5 gün sonra püşkatma keçirilməlidir. Püşkatma ərazi seçki komissiyasının müəyyən etdiyi yerdə təşkil olunur.

3. Ərazi seçki komissiyası ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarına, yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncaqlarına namizəd göstərilməsi və püşkatmanın qaydaları haqqında məlumat verməlidir.

4. İctimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatları məntəqə seçki komissiyası üzvlüyünə göstərmək məqsədi ilə öz nizamnamələrinə uyğun olaraq yığıncaq keçirməli və püşkatma komissiyasına bu barədə təsdiqlənmiş protokol təqdim etməlidirlər.

5. Yaşayış yeri üzrə seçicilərin məntəqə seçki komissiyasının tərkibinə namizəd göstərmək məqsədi ilə keçirilən yığıncağında ən azı 15 seçici iştirak etməlidir. Yığıncaq keçirmək üçün sədr və katib seçilir. Yığıncağın qərarı onun iştirakçılarının sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur, yığıncaq keçirilməsi barədə protokol tərtib edilir, sədr və katib tərəfindən imzalanır, notarial qaydada və ya icra hakimiyyəti başçısının yerli nümayəndəsi, yaxud mənzil-istismar kontorunun (mənzil-istismar sahəsinin) rəisi tərəfindən imzalanıb möhürlənir. Protokolda yığıncağın bütün iştirakçılarının soyadı, adı, atasının adı, ünvanı, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin seriyası və nömrəsi göstərilir.

6. Ərazi seçki komissiyası məntəqə seçki komissiyası üzvlüyünə namizədləri onların göstərilməsinə dair protokolların daxilolma tarixinə görə ardıcılıqla qeydə alır.

7. Komissiya üzvlüyünə namizədlərin, müşahidəçilərin və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirakı ilə püşkatma keçirilir, püşkatma keçirilməsi üçün məntəqə seçki komissiyası üzvlüyünə namizədlərin sayı 9-dan az olmamalıdır. Müstəsna hallarda püşkatma keçirilməsi üçün zəruri sayda olası namizədlərin qalanı püşkatma komissiyası tərəfindən müvafiq qaydada rəsmiləşdirilməklə "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12-ci maddəsinin tələblərinə cavab verən şəxslər sırasından, müvafiq ərazi seçki komissiyası tərəfindən göstərilir.

8. Siyahıda olan namizədlərin soyadı, adı, atasının adı bir-birindən fərqlənməyən eyni ölçülü, dördkünc kağız parçalarında yazılır, qutuya salınır və qarışdırılır. Bundan sonra seçki komissiyasının üzvü kağız parçalarının yeddisini qutudan çıxarır. Qutudan çıxarılan kağızlarda adları yazılmış namizədlər məntəqə seçki komissiyası üzvlüyünə seçilmiş hesab olunurlar.

9. Ərazi seçki komissiyası püşkatma keçirilməsi barədə protokol tərtib edir. Protokolda püşkatmanın keçirildiyi seçki ərazisinin (rayon, şəhər, şəhərdə rayon) sıra sayı, adı, tarix və yer, ərazi seçki komissiyasının püşkatmanı keçirən üzvünün (üzvlərinin) soyadı, adı, atasının adı, məntəqə seçki komissiyası üzvlüyünə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin
PREZİDENT KİTABXANASI

namizəd göstərilmiş və püşkatma nəticəsində onun tərkibinə seçilmiş şəxslərin soyadı, adı, atasının adı, anadan olduğu il, ay və gün, təhsili, iş yeri, vəzifəsi (məşğuliyyəti), yaşadığı yerin ünvanı, telefon nömrəsi yazılır. Protokola ictimai birliklərin və siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının, yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncaqlarının püşkatmada iştirak edən nümayəndələrinin siyahısı əlavə edilir. Protokol ərazi seçki komissiyasının üzvü (üzləri) tərəfindən imzalanır. Püşkatmanın protokolu müvafiq məntəqə seçki komissiyasının üzvlüyünə namizəd göstərilməsi barədə ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatların və seçicilərin yaşayış yeri üzrə yığıncaqlarının protokolları ilə birlikdə ərazi seçki komissiyasında saxlanılır.

**Bələdiyyələrə seçkilər üzrə ərazi və seçki komissiyalarının iş vaxtı və haqqıödənilən
komissiya üzvlərinin rəsmiləşdirilməsi qaydaları haqqında
T Ə L İ M A T**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi
Seçki Komissiyasının 30 avqust
1999-cu il tarixli, 114/427 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

"Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu və 12-ci maddələrinə əsasən bələdiyyələrə seçkilər üzrə ərazi və məntəqə seçki komissiyaları təşkil olunduqdan və yerli kütləvi informasiya vasitələrində onların yeri (ünvanı), telefon nömrələri barədə məlumat dərc edildikdən sonra, bu komissiyalar hər gün saat 9.00-dan 18.00-dək işləyirlər.

Ərazi və məntəqə seçki komissiyalarının sədrləri günlər (qeyri iş günləri də daxil olmaqla) və saatlar göstərilməklə növbətçilik cədvəlini tərtib edir və onu komissiya üzvlərinin nəzərinə çatdırır. Komissiyanın iclasında təsdiq edilən növbətçilik cədvəli otaqda nəzərə çarpan yerdən asılmalı və komissiyanın hər bir üzvü həmin cədvələ riayət etməlidir.

Ərazi və məntəqə seçki komissiyasının üzvləri bu komissiyalarda, bir qayda olaraq, ictimai əsaslarla işləyirlər. Eyni zamanda Qanunun 14-cü maddəsinə görə, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə əsas işindən azad edilmiş komissiya üzvünün əmək haqqı seçkilər üçün ayrılmış dövlət vəsaiti hesabına ödənilir. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyinə görə, bələdiyyələrə seçkilər üzrə ərazi seçki komissiyasının sədrinə və iki üzvünə, məntəqə seçki komissiyasının isə sədrinə və bir üzvünə (bu şərtlə ki, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə onlar əsas işindən azad edilmiş və bu haqda müvafiq seçki komissiyasına rəsmi arayış təqdim etmiş olsunlar) əmək haqqı ödənilməsi nəzərdə tutulur. Bundan başqa, ərazi seçki komissiyasının iki texniki işçisinə, məntəqə seçki komissiyasının isə bir texniki işçisinə əmək haqqı verilir. Texniki işçilər seçki kampaniyası müddətinə əmək müqaviləsinə əsasən işə qəbul edirlər. Göstərilən komissiyaların əmək haqqı alan üzvləri haqqında qərarlar müvafiq komissiyanın iclaslarında qəbul edilir.

Ərazi seçki komissiyalarının üzvlərinə əmək haqqı 3,5 ay üçün, məntəqə seçki komissiyalarının üzvlərinə isə 2,5 ay üçün ödənilir. Komissiyanın əmək haqqı alan üzvləri seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə hər gün müəyyən edilmiş iş vaxtına dəqiq riayət etməli, onlara müəyyən olunmuş əmək haqqı hər ayın axırında ödənilməlidir.

Əmək haqqının məbləği respublikada bələdiyyələrə seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün nəzərdə tutulan vəsaitdən, təsdiq olunmuş smeta xərcləri həddində müəyyənləşdirilir.

**Bələdiyyələrə seçkilər üzrə ərazi və məntəqə seçki
komissiyalarının vaxtından əvvəl vəzifəsindən azad edilmiş üzvlərinin yerinə yeni
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
30 avqust 1999-cu il tarixli 114/428 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrə seçkilərin gedişində ərazi və ya məntəqə seçki komissiyasının üzvü öz səlahiyyətlərindən yazılı surətdə imtina etdikdə, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığını itirdikdə, siyasi partiyanın üzvü olduqda, tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqinə dair məhkəmənin qərarı olduqda, haqqında məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökmü olduqda, fəaliyyət qabiliyyəti olmaması və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyətli hesab edilməsi, yaxud xəbərsiz itkin düşmüş, ya da ölmüş elan edilməsi haqqında məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı olduqda, vəfat etdikdə komissiya üzvlüyündən vaxtından əvvəl azad edilə bilər. Bu halda komissiyanın müvafiq qərarı çıxarılır və bu barədə müvafiq olaraq püşkatma komissiyasına və ərazi seçki komissiyasına məlumat verilir.

2. Komissiyanın vaxtından əvvəl azad edilmiş üzvünün yerinə yeni üzvünün seçilməsi üçün ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncaqlarının namizəd irəli sürməsinə təmin etmək məqsədilə müvafiq olaraq ərazi seçki komissiyasının tərkibini formalaşdırmaq üçün təşkil edilmiş püşkatma komissiyası (bundan sonra püşkatma komissiyası) və məntəqə seçki komissiyasını təşkil edən ərazi seçki komissiyası tərəfindən yerli kütləvi informasiya vasitələri ilə və ya başqa üsullarla elan verilir. Elanda püşkatmanın keçirildiyi ünvan və vaxt dəqiq göstərilir.

3. Müvafiq ərazidə ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatları, yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncaqları ərazi və məntəqə seçki komissiyaları üzvlüyünə namizədlər irəli sürə bilərlər.

4. Elan verildiyi vaxtdan üç gün sonra ərazi seçki komissiyasına yeni üzvün (üzvlərin) seçilməsi üçün püşkatma komissiyası tərəfindən məntəqə seçki komissiyasına yeni üzvün (üzvlərin) seçilməsi üçün isə müvafiq ərazi seçki komissiyası tərəfindən püşkatma keçirilir.

5. Seçki komissiyasının vaxtından əvvəl azad edilmiş üzvünün (üzvlərinin) yerinə yeni üzvün (üzvlərin) seçilməsi üçün püşkatma o vaxt keçirilə bilər ki, hər bir boş yerə ən azı 2 namizəd irəli sürülsün. Digər hallarda, qalan namizədlər püşkatmanın keçirilməsi üçün zəruri olan sayda, müvafiq surətdə püşkatma komissiyası və ya ərazi seçki komissiyasının püşkatmanı təşkil edən üzvü tərəfindən irəli sürülür.

6. Püşkatmanın nəticələri haqqında protokol tərtib edilir. Həmin protokolda püşkatmanı təşkil edən şəxslərin soyadı, adı, atasının adı, vəzifəsi daxilolma tarixinə əsasən ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncaqlarının irəli sürdükləri namizədlərin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı, tutduğu vəzifə (məşğuliyyət növü), püşkatmada iştirak edən ictimai birliklərin, siyasi partiyaların yerli təşkilatlarının və yaşayış yeri üzrə seçicilərin yığıncağının nümayəndələrinin soyadı, adı, atasının adı, püşkatma nəticəsində ərazi və ya məntəqə seçki komissiyası üzvlüyünə seçilmiş şəxsin soyadı, adı, atasının adı göstərilir.

Ərazi və ya məntəqə seçki komissiyası tərkibinə yeni üzvün (üzvlərin) seçilməsi üçün keçirilən püşkatmanın nəticələri haqqında protokol ərazi seçki komissiyasında saxlanılır. Ərazi seçki komissiyasına yeni üzvün seçilməsi üçün keçirilən püşkatmanın nəticələri haqqında protokolun bir nüsxəsi Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir.

**Bələdiyyələrə seçkilər üzrə seçicilərin təşəbbüs qruplarının
yaradılması qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
30 avqust 1999-cu il tarixli 1 14/429 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

"Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 23-cü maddəsinə müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının seçki hüququna malik olan və müvafiq bələdiyyə ərazisində daimi yaşayan Hər bir vətəndaşı bu Qanunun tələblərinə uyğun olaraq bələdiyyə üzvlüyünə öz namizədliyini irəli sürə bilər. Həmin Qanuna görə, bələdiyyə ərazisində daimi yaşayan şəxslər Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə qeydiyyatdan keçmiş siyasi partiyaların yerli təşkilatları və ya seçicilərin yerlərdə yaradılmış təşəbbüs qrupları tərəfindən də bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilə bilər.

Azərbaycan Respublikasının seçki hüququ olan və müvafiq bələdiyyə ərazisində daimi yaşayan vətəndaşları bələdiyyə üzvlüyünə namizəd irəli sürmək məqsədilə ən azı 15 nəfərdən ibarət tərkibdə təşəbbüs qrupu yarada bilərlər.

Müvafiq bələdiyyə ərazisində yaşayıb, təşəbbüs qrupu yaratmaq istəyən seçicilər yığıncaq keçirir və aşağıdakı məsələlərə baxırlar:

- 1) seçicilərin təşəbbüs qrupunun yaradılması;
- 2) bələdiyyə üzvlüyünə namizəd irəli sürülməsi;
- 3) səlahiyyətli nümayəndələrin və namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarını toplayan şəxslərin təyin edilməsi, səlahiyyətli nümayəndələrə etibarnamə verilməsi;
- 4) seçicilərin təşəbbüs qrupu kimi qeydiyyata alınmaq barədə ərazi seçki komissiyasına vəsatətlə müraciət edilməsi.

Həmin məsələlər yığıncaqda müzakirə edilərək müvafiq qərarlar çıxarılır və protokol tərtib olunur. Protokol təşəbbüs qrupunun üzvləri tərəfindən şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) nömrəsi və seriyası, daimi yaşayış yeri göstərilməklə imzalanmalıdır.

Seçicilərin təşəbbüs qrupu ərazi seçki komissiyasına yazılı formada müraciət edir. Müraciətə təşəbbüs qrupunun yaradılması, bələdiyyə üzvlüyünə namizəd irəli sürülməsi haqqında və qanunla müəyyən olunmuş qaydada rəsmiləşdirilmiş etibarnamələri olan səlahiyyətli nümayəndələrin təyin edilməsi barədə seçicilərin təşəbbüs qrupunun yığıncağının protokolu, həmçinin namizədin razılıq ərizəsi əlavə olunmalıdır. Göstərilən sənədlər ərazi seçki komissiyasına seçicilərin təşəbbüs qrupunun səlahiyyətli nümayəndələri tərəfindən təqdim edilir.

Ərazi seçki komissiyaları yuxarıda göstərilən sənədlər təqdim edildiyi gündən başlayaraq 3 gün müddətində onların qanunauyğunluğunu yoxlayır və müvafiq sayda imza vərəqələrini təşəbbüs qrupunun səlahiyyətli nümayəndəsinə verir.

**Bələdiyyələrə namizədliyi irəli sürülmüş şəxslərin bildiriş sənədlərinin
ərazi seçki komissiyalarında qəbul edilməsi və yoxlanılması haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
30 avqust 3999-cu il tarixli 114/431
saylı qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyə ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş hər bir vətəndaş "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 24-cü maddəsində göstərilən müvafiq sayda seçici imzası toplamalıdır. Bu məqsədlə ərazi seçki komissiyası tərəfindən bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilmiş siyasi partiyalara, seçicilərin təşəbbüs qruplarına və öz namizədliyini irəli sürmüş vətəndaşlara həmin Qanunun 1 sayılı əlavəsində göstərilən formada hazırlanmış lazımi sayda imza vərəqələri verilir. Seçici imzaları namizədin irəli sürüldüyü bələdiyyənin ərazisi üzrə toplanmalıdır. Seçici imzalarını bələdiyyə üzvlüyünə öz namizədliyini irəli sürmüş vətəndaşın ya özü, ya da onun təyin etdiyi şəxslər toplaya bilərlər.

Siyasi partiyalar və təşəbbüs qrupları tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş vətəndaşların müdafiəsi üçün imzaları siyasi partiyanın və ya seçicilərin təşəbbüs qrupunun təyin etdiyi şəxslər toplaya bilərlər.

İmza toplayan şəxslərin siyahısı onların soyadı, adı, atasının adı, təvəllüdü, ünvanı və şəxsiyyətini təsdiqləyən sənədin (pasportun, 9 sayılı formanın) seriyası və nömrəsi göstərilməklə ərazi seçki komissiyasına təqdim olunur.

"Bələdiyyə seçkilərinin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinə əsasən bələdiyyə üzvlüyünə öz namizədliyini irəli sürmüş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları ərazi seçki komissiyasına aşağıdakı bildiriş sənədlərini təqdim etməlidirlər:

1) seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilmək barədə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş formada ərizə;

2) bu Qanunla müəyyən edilmiş sayda seçici imzası olan imza vərəqələri.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər göstərmiş siyasi partiyalar və seçicilərin təşəbbüs qrupları ərazi seçki komissiyasına aşağıdakı bildiriş sənədlərini təqdim etməlidirlər:

1) bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilməsi haqqında siyasi partiyanın müvafiq sənədi;

2) təşəbbüs qrupunun yaradılması və bələdiyyə üzvlüyünə namizəd göstərilməsi haqqında müvafiq qaydada təsdiqlənmiş protokol;

3) bələdiyyə ərazisi üzrə namizədliyinin irəli sürülməsinə dair namizədin Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş formada yazılı razılıq ərizəsi;

4) Qanunla müəyyən edilmiş sayda seçici imzası olan imza vərəqələri.

Bildiriş sənədlərinin təqdim edilməsi seçkilərə 55 gün qalmış başlanır və 30 gün qalmış qurtarır.

Qanunun 25-ci maddəsinə uyğun olaraq ərazi seçki komissiyası lazımi sənədləri qəbul etdikdən sonra 3 gün müddətində namizədlərin sənədlərinin qanunun tələblərinə uyğunluğunu yoxlayır, seçki gününə ən gec 25 gün qalmış namizədin qeydə alınması haqqında qərar qəbul edir, yaxud namizədi qeydə almaqdan imtina edir.

İmza vərəqələrindəki seçici imzaları yoxlanılarkən, bir qayda olaraq, aşağıdakılara xüsusi fikir vermək tövsiyə olunur:

imza vərəqəsindəki qrafalar tam doldurulmalı, seçicilərin soyadı, adı və atasının adı, doğulduğu il (18 yaşı tamam olmuş şəxsin əlavə olaraq doğulduğu ay və gün), yaşadığı yerin ünvanı, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya pasportu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi, eləcə də imzaların edildiyi tarix aydın yazılmalı və pozuntuya yol verilməməlidir. İmzanı seçicilərin yalnız özü etməlidir. Seçicinin əvəzinə ailə üzvlərinin imza etməsinə yol verilmir və belə imzalar etibarsız sayılır.

İmza vərəqələrinin yoxlanılması zamanı bu Təlimata əlavə edilən "İmza vərəqələrinin yoxlanılması haqqında Qeydlər"dən istifadə olunması tövsiyə edilir.

Lazım gəldikdə, ərazi seçki komissiyası tərəfindən onun üzvlərinin iştirakı ilə imza vərəqələrinin yerlərdə yoxlanılması təşkil olunur. Bu halda, imza edən vətəndaşların hər birindən şübhə doğuran imza barədə yazılı arayış alınır. Ehtiyac olduqda imzaların yoxlanılması üçün ərazi seçki komissiyası öz qərarı ilə xüsusi səriştəyə malik olan mütəxəssislər (ekspertlər) dəvət edə bilər.

"Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Qanunun tələbləri pozulduqda bələdiyyə üzvlüyünə namizədin qeydə alınmasından imtina edilə bilər. Ərazi seçki komissiyası namizədin qeydə alınmasından imtina edilməsi haqqında əsaslandırılmış qərar çıxarır və qərarın bir nüsxəsi namizədliyinin qeydə alınmasından imtina edilmiş vətəndaşa verilir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin
PREZİDENT KİTABXANASI

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyin qeydə alınmasından imtina edilməsi haqqında qərardan 48 saat ərzində müvafiq məhkəməyə şikayət verilə bilər. Məhkəmədə həmin şikayətə 2 gün müddətində baxılır və müvafiq qərar qəbul edilir.

**Seçkilərdə bələdiyyə üzvlüyünə namizədin
namizədliyinin gerigötürülmə qaydası haqqında
İ Z A H**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
2 noyabr 1999-cu il tarixli, 123/452 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin namizədliyinin gerigötürülmə qaydası "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 28-ci maddəsinin 4-cü hissəsi ilə tənzim edilir. Qanuna görə, bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçkilərə ən gec 48 saat qalanadək istədiyi vaxt öz namizədliyini geri götürmək hüququ vardır.

Bunun üçün bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyini irəli sürmüş şəxs seçkilərə ən gec 48 saat qalanadək ərizə ilə ərazi seçki komissiyasına müraciət etməlidir.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin öz namizədliyini geri götürməsi haqqında ərizəsinə seçkilərə ən gec 24 saat qalmış ərazi seçki komissiyasında baxılmalı və namizədin qeydiyyatının ləğv edilməsi barədə müvafiq qərar qəbul olunmalıdır. Ərizəyə baxılarkən bələdiyyə üzvlüyünə namizədin öz namizədliyini geri götürməsinin səbəbi aydınlaşdırılmalıdır.

Ərazi seçki komissiyası bələdiyyə üzvlüyünə namizədin öz namizədliyini geri götürməsi ilə əlaqədar qəbul edilmiş qərarı müvafiq məntəqə seçki komissiyasına göndərir. Namizədin adı seçki bülleteninə salınıbsa, məntəqə seçki komissiyası bülletəndə onun adının üstündən qələm çəkməklə pozur.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin geri götürülməsinin bu qaydası siyasi partiyalar və seçicilərin və təşəbbüs qrupları tərəfindən irəli sürülmüş namizədlər barəsində də tətbiq olunur. Belə halda, siyasi partiyanın irəli sürdüyü namizədin namizədliyinin geri götürülməsi barədə partiyanın nizamnaməsinə uyğun müvafiq qərarı, seçicilərin təşəbbüs qrupunun isə iclas protokolu ərazi seçki komissiyasına təqdim edilməlidir.

Bələdiyyə seçkilərində müşahidəçilərinin fəaliyyət qaydaları haqqında TƏLİMAT

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
30 avqust 1999-cu il tarixli I 14/426 saylı
qərarı ilə təsdiq olunmuşdur*

1. "Bələdiyyə seçkilərinin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsinə əsasən seçki komissiyalarının iflaslarında və seçki komissiyaları tərəfindən həyata keçirilən bu Qanunla müəyyən olunmuş başqa seçki tədbirlərində Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai birliklərin (təşkilatların), siyasi partiyaların müşahidəçilərinin, habelə xarici ölkələrin (beynəlxalq təşkilatların) müşahidəçilərinin (bundan sonra "müşahidəçilər" adlanacaq) və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirak etmək hüququ vardır.

2. Müşahidəçilər Mərkəzi Seçki Komissiyasında akkreditasiyadan keçirlər və bu barədə müvafiq sənədlər verilir.

Seçkiləri müşahidə etmək niyyətində olan dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai birliklər (təşkilatlar), habelə siyasi partiyalar akkreditasiyadan keçmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- 1) akkreditasiyadan keçmək üçün ərizə;
- 2) dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnamənin təsdiqlənmiş surəti;
- 3) nizamnamənin surəti.

Yuxarıda qeyd edilən sənədlər Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edildikdən sonra üç gün müddətində akkreditasiya məsələsinə baxılır. Akkreditasiya keçən ictimai birliklərə (təşkilatlara), habelə siyasi partiyalara Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müvafiq sənəd verilir.

3. Xarici ölkələrin (beynəlxalq təşkilatların) müşahidəçiləri Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin təqdimatına əsasən Mərkəzi Seçki Komissiyasında akkreditasiyadan keçirlər. Bu məqsədlə xarici dövlətlər (beynəlxalq təşkilatlar) Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinə müraciət etməli və müşahidəçilərin siyahısını təqdim etməlidirlər.

4. Müşahidəçinin səlahiyyətləri onu təyin edən ictimai birlik (təşkilat) və ya siyasi partiya tərəfindən yazılı sənədlə təsdiq edilməlidir. Bu sənəddə müşahidəçinin soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yeri, onun göndəriləcəyi seçki məntəqəsinin nömrəsi (seçki məntəqələrinin nömrələri) göstərilməlidir. Həmin sənəd şəxsiyyət vəsiqəsi ilə (pasportla) və akkreditasiya haqqında sənədlə birlikdə təqdim edildikdə etibarlıdır.

5. Müşahidəçilərə seçki tədbirlərinin keçirilməsi haqqında əvvəlcədən kütləvi informasiya vasitələri ilə və başqa mümkün üsullarla məlumat verilməlidir.

Müşahidəçinin seçki məntəqəsinə göndəriləcəyi barədə qabaqcadan xəbərdarlıq etmək tələb olunmur.

6. Müşahidəçilər seçki komissiyaları tərəfindən həyata keçirilən seçki tədbirlərini müstəqil və sərbəst şəkildə, heç bir maneə olmadan müşahidə edə bilirlər və bu məqsədlə onlara lazımi şərait yaradılmalıdır.

Səsvermə günü məntəqə seçki komissiyalarının öz işinə başladıkları vaxtdan səsvermənin nəticələrinə dair sənədlərin rəsmiləşdirilməsi başa çatanadək müşahidəçilərin seçki məntəqələrində olmaq hüququ vardır.

7. Müşahidəçilər səsvermənin nəticələrinə dair ərazi və məntəqə seçki komissiyalarının yekun protokolunu ala bilirlər. Bu halda yekun protokolunun boş blankı müşahidəçi tərəfindən doldurulur və komissiyanın katibi tərəfindən təsdiq edilir.

Ərazi və məntəqə seçki komissiyalarının yekun protokolunun müşahidəçilərə verilməsindən imtina edilə bilməz.

8. Müşahidəçilərin aşağıdakı hüquqları vardır:

- seçki komissiyalarının iclaslarında və qanunvericiliklə müəyyən olunmuş başqa seçki tədbirlərində iştirak etmək;
- müvafiq seçki məntəqələrində səsvermə başlanan andan səsvermənin nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi də daxil olmaqla məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətini müşahidə etmək;
- səhhətinə görə və ya digər üzrlü səbəblərdən səsvermə yerinə gələ bilməyən seçicilərin səs verməsində iştirak etmək;
- seçici siyahıları ilə tanış olmaq;
- seçki komissiyalarına təklif və iradlarla müraciət etmək;
- seçki qanunvericiliyi tələblərinin pozulması ilə bağlı yuxarı seçki komissiyasına və ya məhkəməyə şikayət etmək;
- bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərlə görüşmək;

- hər bir ərazi və məntəqə seçki komissiyası üzrə səsvermənin nəticələri ilə tanış olmaq, səsvermənin nəticələri haqqında protokolun təsdiqlənmiş sürətini almaq;
- mətbuat konfransı keçirmək və kütləvi informasiya vasitələrinə müraciət etmək;
- istifadə edilməmiş seçki bülletenlərinin məntəqə seçki komissiyasının üzvləri tərəfindən sayılmasında və ləğv edilməsində iştirak etmək, daşınan və daşınmayan qutulardakı seçki bülletenlərinin sayılmasını və səslerin hesablanması müşahidə etmək;
- foto və videoçəkiliş aparmaq;
- məntəqə seçki komissiyasının sədri boş seçki qutularını təqdim etdiyi zaman və səsvermə başa çatdıqdan sonra qutuların açılmasında iştirak etmək.

9. Müşahidəçilərin irad və təkliflərinə seçki komissiyasının sədri tərəfindən, zəruri hallarda isə seçki komissiyasının iclaslarında baxılır.

10. Müşahidəçilər öz statuslarından seçkilərlə əlaqədar olmayan başqa məqsədlər üçün istifadə edə bilməzlər.

Müşahidəçilərə aşağıdakılar qadağan olunur:

- səsvermə otağında seçicinin xahişi ilə seçki bülleteni almaq haqqında seçicilər siyahısında imza etmək;
- seçicinin xahişi ilə seçki bülletenini doldurmaq;
- məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin işinə maneçilik törətmək;
- seçki komissiyalarının işinə qeyri-qanuni müdaxilə etmək.

11. Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərini pozan müşahidəçilər Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən akkreditasiyadan məhrum edilə bilərlər.

12. Müşahidəçilərin fəaliyyətinin maliyyə təminatı onları göndərən ölkələrin və ya təşkilatların vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

13. Seçicinin öz iradəsini ifadə etməsinə təsir göstərməyə cəhd edən, gizli səsverməni pozan müşahidəçi məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə seçki məntəqəsindən çıxarılır.

Müşahidəçilərin səlahiyyətlərinə bələdiyyələrə seçkilərin yekunları rəsmən elan edildiyi gündən xitam verilir.

**Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin vəkil etdiyi şəxslərin
fəaliyyət qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 sentyabr 1999-cu il tarixli, 119/444 sayılı
qərarı ilə təsdiq olunmuşdur*

"Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 28-ci maddəsinə əsasən bələdiyyə üzvlüyünə namizədin 5 vəkili ola bilər. Azərbaycan Respublikasının seçkilər günü 18 yaşı tamam olan və 18 yaşından yuxarı hər bir vətəndaşı bələdiyyə üzvlüyünə namizədin vəkili qismində çıxış edə bilər.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin vəkili olmasına dair vətəndaşın yazılı razılıq ərizəsi olmalıdır. Həmin ərizədə vətəndaşın adı, soyadı, atasının adı, doğum tarixi, iş yeri, tutduğu vəzifə və yaşayış yeri göstərilməlidir. Vətəndaş, onun razılıq ərizəsinin və bələdiyyə üzvlüyünə namizədin bu barədə təqdimatının təqdim olunduğu vaxtdan 3 (üç) gün müddətində ərazi seçki komissiyasında vəkil edilmiş şəxs kimi qeydə alınır və ona müəyyən edilmiş formada vəsiqə verilir.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin vəkili aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- namizədin seçilməsinə kömək məqsədi ilə qanunla müəyyən edilmiş qaydada namizədin xeyrinə seçkiqabağı təşviqat aparmaq;

- seçkiqabağı yığıncaqların, görüşlərin təşkili ilə bağlı dövlət orqanlarına müraciət etmək;
- seçkiqabağı yığıncaqlar, seçicilərlə görüşlər təşkil etmək və həmin tədbirlərdə çıxış etmək;
- seçki komissiyalarının iclaslarında iştirak etmək;
- seçici siyahıları ilə tanış olmaq;
- təklif və iradlarla məntəqə seçki komissiyasına müraciət etmək;

müvafiq seçki komissiyaların qərarlarından və qanuna zidd hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət etmək;

- mətbuat konfransı keçirmək və kütləvi informasiya vasitələrinə müraciət etmək.

Vəkil edilmiş şəxsə aşağıdakılar qadağan olunur:

- seçki komissiyalarının işinə müdaxilə etmək;

- seçicinin xahişi ilə seçki bülleteni almaq haqqında seçicilərin siyahısına imza etmək, o cümlədən, seçicinin yerinə səs vermə kabinetinə və ya gizli səs vermə üçün müəyyən olunmuş otaqda seçki bülletenini doldurmaq;

- seçki günü təşviqat aparmaq, seçiciləri bələdiyyə üzvlüyünə namizədin lehinə səs verməyə təhrik etmək;
- işlədiyi kütləvi informasiya vasitələrindən vəkili olduğu bələdiyyə üzvlüyünə namizədin xeyrinə təşviqat vasitəsi kimi və ya digər namizədlərin seçkiqabağı proqramlarının tənqidi üçün istifadə etmək.

"Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 30-cu maddəsinə uyğun olaraq, seçkiqabağı təşviqat aparmaq hüququndan sui-istifadə etmək.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd vəkil etdiyi şəxsi istənilən vaxt geri çağırma bilər və bu haqda ərazi seçki komissiyalarına məlumat verməlidir. Bu halda, ərazi seçki komissiyası həmin şəxsə verilmiş vəkildilmə haqqında vəsiqəni ləğv edir. Hər çağırılan vəkilin yerinə bələdiyyə üzvlüyünə namizəd yeni vəkil təyin edə bilər. Həmin vəkil ərazi seçki komissiyasında 3 (üç) gün ərzində qeydə alınır.

**Seçki bülletenlərinin çap olunması və məntəqə seçki komissiyalarına
verilməsi qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
2 noyabr 1999-cu il tarixli, 123/455 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

Seçki bülletenlərinin çapı Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2 noyabr 1999-cu il tarixli 123/454 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş seçki bülleteni nümunəsi əsasında ərazi seçki komissiyaları tərəfindən təşkil olunur.

Ərazi seçki komissiyasının təhkim olunduğu müvafiq mətbəəyə aşağıdakı sənədlər təqdim edilir:

- seçki bülletenlərinin çap edilməsi haqqında müvafiq ərazi seçki komissiyasının məktubu;
- seçki bülletenlərinin Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiqlənmiş nümunəsi;
- hər bir bələdiyyə üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin əlifba sırası ilə soyadı, adı, atasının adı, partiya mənsubiyyəti, eləcə də bələdiyyə üzvlərinin sayı (rəqəmlə) göstərilən siyahı və bülletenlərin sayı barədə məlumat.

Bülletenlərin sayı seçki məntəqəsi üzrə seçicilərin sayından 0,5 %-dan artıq olmamalıdır. Siyahılar ərazi seçki komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imzalanır.

Ərazi seçki komissiyası göstərilən sənədləri mətbəəyə 1999-cu il noyabrın 12-dən etibarən təqdim edə bilər.

Seçki bülletenlərinin mətbəədə çapına ərazi seçki komissiyası tərəfindən nəzarət olunur. Seçki bülletenləri çapa imzalanmazdan əvvəl, onun signal nüsxəsinin Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş nümunəsinə uyğunluğu, müvafiq bələdiyyə üzrə namizədlər haqqındakı məlumatların düzgünlüyü ərazi seçki komissiyasında bir daha ciddi yoxlanılmalıdır.

Seçki bülletenləri çap olunduqdan sonra onların çapı zamanı mətbəədə istifadə olunmuş dozakl və bülletenlərin eyni şəkildə çapını mümkün edən sair materiallar müşahidəçilərin iştirakı ilə məhv edilir. Bu barədə ərazi seçki komissiyasının üzvləri və mətbəə müdiriyyəti müvafiq akt tərtib edirlər. Həmin akta müşahidəçilərin siyahısı əlavə olunur.

Seçki bülletenləri mətbəədən ərazi seçki komissiyasına müşahidəçilərin iştirakı ilə təhvil verilir və bu barədə akt yazılır. Aktda seçki ərazisi üzrə seçki bülletenlərinin ümumi sayı və hər bir bələdiyyə üzrə bülletenlərin sayı qeyd olunur. Akt seçki bülletenlərini təhvil verən şəxs və ərazi seçki komissiyasının sədri tərəfindən imzalanır. Müşahidəçilərin siyahısı, müvafiq bələdiyyələrin seçki bülletenlərinin nümunələri və bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin siyahısı aktda əlavə olunur. Bu sənədlər mətbəənin müdiriyyətində saxlanılır. Aktın surəti ərazi seçki komissiyasına verilir.

Seçki bülletenləri ərazi seçki komissiyasının sədri və katibi tərəfindən, polis əməkdaşlarının müşayiəti ilə ərazi seçki komissiyasına aparılır.

Məntəqə seçki komissiyaları seçki gününə ən gec 48 saat qalmış seçki bülletenlərini müvafiq ərazi seçki komissiyalarından alırlar. Seçki bülletenlərinin ərazi seçki komissiyasından məntəqə seçki komissiyasına təhvil verilməsi haqqında 2 nüsxədən ibarət akt tərtib olunur.

Akti həm ərazi seçki komissiyasının sədri, həm də müvafiq məntəqə seçki komissiyasının sədri imzalayır. Bülletenlərin verilməsi prosesində iştirak edən müşahidəçilərin siyahısı həmin akta əlavə edilir.

Seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyasının sədri və katibi tərəfindən, polis əməkdaşlarının müşayiəti ilə məntəqə seçki komissiyasına aparılır. Məntəqə seçki komissiyasına verildikdən sonra seçki bülletenlərinin seçki məntəqəsindən kənar saxlanılması qadağandır.

**Bələdiyyələrə seçkilərdən sonrakı dövrdə
ərazi seçki komissiyalarının iş qaydası haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
2 noyabr 1999-cu il tarixli, 123/455 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

Bu təlimat bələdiyyələrə seçkilər üzrə səsvermə başa çatdıqdan sonrakı dövrdə "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci, 40-cı və 48-ci maddələrinə müvafiq olaraq ərazi seçki komissiyalarının fəaliyyətini tənzim edir.

Ərazi seçki komissiyasının səlahiyyətləri bələdiyyələrin səlahiyyəti müddəti ərzində saxlanılır.

Ərazi seçki komissiyası seçkilər günü saat 20.00-dən seçki ərazisindəki bütün seçki məntəqələrində səsvermənin başa çatdırılmasına və səsvermə nəticələrinin hesablanmasının başlanmasına nəzarəti həyata keçirir. Seçki günündən ən gec 24 saat gecənədək ərazi seçki komissiyasının katibi səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə seçki komissiyalarından daxil olan protokolların birinci nüsxələrinin qeydiyyatını aparır. Ərazi seçki komissiyasının üzvləri həmin protokolların doldurulmasının düzgünlüyünü yoxlayırlar.

Məntəqə seçki komissiyasından daxil olmuş protokol yuxarı seçki komissiyasında hər hansı bir şübhə yaradırsa, komissiya həmin seçki məntəqəsində seçicilərin səsələrinin yenidən hesablanması barədə müvafiq məhkəməyə müraciət edə bilər; məhkəmə 12 saat ərzində belə müraciətlə əlaqədar qərar çıxarmalıdır. Səsələrin yenidən hesablanması ərazi seçki komissiyası üzvlərinin iştirakı ilə məntəqə seçki komissiyası tərəfindən aparılır.

Seçkilərin gedişində onun nəticəsinə ciddi təsir göstərən qanun pozuntusuna yol verilmişsə, ərazi seçki komissiyası seçkinin etibarsız sayılması haqqında qərar qəbul edir.

Ərazi seçki komissiyası seçkilərin baş tutduğu, baş tutmadığı və ya səsvermənin nəticələrinin etibarsız sayıldığı seçki məntəqələri üzrə protokolları ayrı-ayrılıqda qruplaşdırır.

Bələdiyyə seçkiləri baş tutmamış və ya etibarsız sayılırsa, Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə 3 aydan gec olmayaraq, Qanunun müddəalarına müvafiq surətdə təkrar seçkilər keçirilir.

Seçkilərin baş tutduğu seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələri aşağıdakı qaydada ümumiləşdirilir:

1. Bir seçki məntəqəsini əhatə edən bələdiyyə üzrə səsvermənin nəticələri dərhal seçki ərazisi üzrə ümumi cədvələ daxil edilir (1 sayılı əlavə).

2. Bir neçə seçki məntəqəsini əhatə edən bələdiyyələr üzrə səsvermənin nəticələri ümumiləşdirilib, ərazi seçki komissiyasının protokoluna daxil edilir (2 sayılı əlavə).

Bundan sonra seçki ərazisi üzrə səsvermənin nəticələrini əks etdirən məlumatlar ümumi cədvələ köçürülür.

Bələdiyyə üzvləri tam tərkibdə seçilmədikdə, yaxud onların səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə və bunun nəticəsində bələdiyyənin tərkibi 2/3 hissədən az olduqda Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə 3 aydan gec olmayaraq əlavə seçkilər keçirilir.

Ərazi seçki komissiyası bələdiyyə üzvlüyünə bir neçə namizədin eyni miqdarda səs topladığını aşkar etdikdə onların arasından bələdiyyə üzvünü müəyyən etmək məqsədilə seçki günündən ən gec 48 saat keçənədək bu namizədlər arasında (onların vəkillərinin və müşahidəçilərin iştirakı ilə) Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada püşkatma keçirir və müvafiq sənədləri Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərir.

Bələdiyyələrə seçkilərdə səsvermənin nəticələri haqqında ərazi seçki komissiyası protokolunun (protokolların) 1-ci nüsxəsi seçki günündən ən gec 72 saat keçənədək ümumi (yekun) cədvəllə birlikdə Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir.

Seçkilərin yekunları rəsmi elan olunduqdan sonra ən gec 10 gün ərzində seçki sənədləri məntəqə seçki komissiyalarından ərazi seçki komissiyalarına göndərilir və ərazi seçki komissiyasının seçki sənədləri ilə birgə komissiyasının katibində saxlanılır.

Seçki sənədləri altı ay müddətində saxlanılır, bundan sonra Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada ləğv olunur.

Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərin yekunlarını elan etdikdən sonra (ən gec 2000-ci il yanvarın 2-dək) ərazi seçki komissiyası bələdiyyə üzvlüyünə seçilmiş şəxslərə 5 gün müddətində müvafiq vəsiqə verir.

Bələdiyyə üzvü vəfat etdikdə, onun səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə və bunun nəticəsində bələdiyyənin tərkibi 2/3 hissədən az olduqda Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə 3 aydan gec olmayaraq müvafiq bələdiyyəyə əlavə seçkilər keçirilir.

**Bələdiyyələrə seçkilərdə səsvermənin nəticələri haqqında
məntəqə seçki komissiyası protokolu doldurulması və yoxlanılması
Q A Y D A L A R I**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
2 noyabr 1999-cu il tarixli, 123/458 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

"Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 39-cu maddəsinə əsasən məntəqə seçki komissiyası səsvermənin nəticələri haqqında protokola aşağıdakı məlumatları daxil edir:

1. Protokolu 1-ci bəndində seçici siyahısındakı seçicilərin ümumi sayı sözlə və rəqəmlə ifadə edilir, bundan sonra elan olunur.

Qeyd: Protokolu tərtibatı zamanı hər bir bəndin məlumatı ayrı-ayrılıqda elan olunur.

Seçicilərin ümumi sayı əsas və əlavə seçici siyahılarına daxil edilmiş seçicilərin sayının toplanması nəticəsində alınan rəqəm bərabər olmalıdır.

Müvafiq ərazidə yaşadığını şəxsiyyət vəsiqəsi ilə sübut edən, lakin hər hansı bir səbəbdən əsas seçici siyahısına düşməmiş seçicilər əlavə seçici siyahısına daxil edirlər.

2. Protokolu 2-ci bəndində ərazi seçki komissiyası tərəfindən məntəqə seçki komissiyasına verilmiş bülletenlərin sayı sözlə və rəqəmlə göstərilir.

Seçki bülletenlərinin sayı seçki məntəqəsi üzrə seçici siyahılarına daxil edilmiş seçicilərin sayından 0,5 %-dan artıq olmamalıdır.

3. Protokolu 3-cü bəndində seçki günü seçki məntəqəsində seçicilərə verilmiş bülletenlərin sayı sözlə və rəqəmlə yazılır. Buradakı rəqəm seçici siyahısındakı seçici imzalarını hesablamaqla müəyyən edilir.

4. Protokolu 4-cü bəndində seçki məntəqəsindən kənar səs verən seçicilərin aldığı bülletenlərin sayı sözlə və rəqəmlə göstərilir. Həmin bülletenlərin sayı seçicilərin seçki məntəqəsindən kənar səs vermək istəyini göstərən ərizələrin sayına uyğun olmalıdır.

5. Protokolu 5-ci bəndində ləğv edilmiş seçki bülletenlərinin sayı sözlə və rəqəmlə ifadə olunur. Bu rəqəm istifadə edilməmiş və korlanmış bülletenlər ləğv olunduqdan sonra onların sayını hesablamaqla müəyyənləşdirilir.

Qeyd: Protokolu 1,2,3,4,5-ci bəndlərindəki məlumatlar seçki qutuları açılmazdan əvvəl yazılır.

6. Protokolu 6-cı bəndində daşınan seçki qutularından çıxan müəyyənləşdirilmiş formalı seçki bülletenlərinin sayı sözlə və rəqəmlə ifadə edilir (qeyri-müəyyən formalı bülletenlər istisna olmaqla). Bu bülletenlərin sayı səsvermə otağından kənar səs verən seçicilərə verilmiş bülletenlərin sayına (4-cü bənd) bərabər və ya ondan az ola bilər, lakin ondan artıq olmamalıdır.

Daşınan seçki qutusu üzrə səs hesablanarkən, seçki bülletenlərinin ümumi sayı verilmiş ərizələrin sayından artıq olarsa, daşınan seçki qutusunda bütün seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə etibarsız hesab edilir. Bu barədə tərtib olunmuş akt səsvermə otağından kənar səsvermənin keçirilməsini təmin etmiş məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin soyadı göstərilməklə seçkilərin yekun protokolu əlavə edilir.

Qeyd: Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən rəsmi hazırlanmış, məntəqə seçki komissiyasının möhürü və iki üzvünün imzası ilə təsdiqlənmiş seçki bülleteni müəyyənləşdirilmiş formalı bülleten sayılır.

7. Protokolu 7-ci bəndində daşınmaz seçki qutularından çıxan və müəyyənləşdirilmiş formalı seçki bülletenlərinin sayı sözlə və rəqəmlə ifadə edilir (qeyri-müəyyən formalı bülletenlər istisna olmaqla). Onların sayı seçki günü seçki məntəqəsində seçicilərə verilmiş bülletenlərin sayına (3-cü bənd) bərabər və ya bundan az ola bilər, lakin heç bir halda ondan artıq ola bilməz. Seçki bülletenləri sayının az olması bəzi seçicilərin bülleten alıb, onu seçki qutusuna salmaması ilə bağlı ola bilər.

Seçki günü daşınmaz seçki qutusu üzrə səs hesablanarkən, seçki qutusundan çıxan seçki bülletenlərinin sayı seçki məntəqəsində seçicilərə verilmiş seçki bülletenlərinin sayından çox olarsa, bütün seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə etibarsız hesab edilir.

8. Protokolu 8-ci bəndində etibarlı hesab edilən bülletenlərin sayı sözlə və rəqəmlə yazılır. Seçicinin seçki bülletenində öz iradəsini ifadə etməsini müəyyənləşdirmək mümkün olduqda və Qanunun 38-ci

maddəsinin 12-ci hissəsinə uyğun olaraq seçki bülletenində namizədlərin soyadından sağdakı kvadratlarda müvafiq bələdiyyə üzvlərinin sayına bərabər və ya bundan az sayda işarə qoyulduqda bülleten etibarlı sayılır.

9. Protokolun 9-cu bəndində etibarsız bülletenlərin sayı sözlə və rəqəmlə göstərilir. Seçicinin seçki bülletenində öz iradəsini ifadə etməsini müəyyənləşdirmək çətin olarsa, seçki bülletenində namizədlərin soyadından sağdakı kvadratlarda müvafiq bələdiyyə üzvlərinin sayından artıq sayda işarə qoyularsa və ya heç bir işarə qoyulmazsa, seçki bülleteni etibarsız sayılır. Seçki bülleteninin etibarlılığına hər hansı bir şübhə yarandıqda məntəqə seçki komissiyası məsələni səsvermə yolu ilə həll edir. Seçki bülletenlərinin etibarsız sayılması haqqında qərar qəbul edildirsə, onun arxa tərəfində etibarsız hesab olunmanın səbəbləri göstərilməlidir.

Bələ qeydlər məntəqə seçki komissiyasının azı üç üzvünün imzası ilə təsdiqlənməlidir.

10. Protokolun 10-cu bəndində qeyri-müəyyən formalı seçki bülletenlərinin sayı sözlə və rəqəmlə yazılır. Rəsmi hazırlanmayan və ya məntəqə seçki komissiyası tərəfindən təsdiqlənməmiş seçki bülletenləri qeyri-müəyyən formalı bülletenlər sayılır və səslər hesablanarkən nəzərə alınmır.

11. Protokolun 11-ci bəndində hər bir bələdiyyə üzvlüyünə namizədin lehinə verilmiş səsərin sayı sözlə və rəqəmlə ifadə edilir. Hər bir bələdiyyə üzvlüyünə namizədin lehinə verilmiş səsərin ayı etibarlı hesab edilən seçki bülletenlərinin sayına (8-ci bənd) bərabər və ya bundan az ola bilər, lakin heç bir halda artıq olmamalıdır.

Qeyd: Səsləri hesablamaq üçün, etibarlı hesab edilmiş seçki bülletenlərini həmin bülletenlərdə namizədlərin lehinə verilmiş səsərin sayına uyğun olaraq topalara ayırmaq lazımdır.

Məsələn: bir namizədin lehinə səs verilmiş bülletenlər bir topaya, iki namizədin lehinə səs verilmiş bülletenlər ikinci topaya və i.a. topalara yığılır.

Seçki bülletenlərinin bölündüyü topalar üzrə bütün səslər hesablanır və məntəqə seçki komissiyasının protokoluna 1 sayılı əlavədəki müvafiq qrafalara yazılır.

Bundan sonra, etibarlı hesab edilən seçki bülletenlərində namizədin lehinə verilmiş səsərin sayı və protokola qeyd edilir. Bu qayda hər bir namizəd üçün hər dəfə ayrılıqda təkrar olunur.

Səsvermə protokolunun düzgün doldurulmasının yoxlanılması qaydaları:

- seçki günü seçki məntəqəsində seçicilərə verilmiş seçki bülletenləri (3-cü bənd) ilə səsvermə otağından kənarında səs verən seçicilərə verilmiş bülletenlərin (4-cü bənd) və ləğv edilmiş bülletenlərin sayının (5-ci bənd) cəmi məntəqə seçki komissiyasına verilmiş bülletenlərin sayına (2-ci bənd) bərabər olmalıdır;

- daşınan seçki qutularından çıxan seçki bülletenləri (6-cı bənd) ilə daşınmaz seçki qutularından çıxan bülletenlərin sayının (7-ci bənd) cəmi etibarlı hesab edilən bülletenlərdə (8-ci bənd) etibarsız hesab edilmiş bülletenlərin sayının (9-cu bənd) cəminə bərabər olmalıdır.

Səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə seçki komissiyasının protokolu 3 nüsxədə tərtib edilir. Protokolun karandaşla yazılmasına və ona hər hansı bir düzəliş edilməsinə icazə verilmir. Protokolun komissiya üzvləri tərəfindən boş və ya tam doldurulmamış halda imzalanması qadağandır.

Protokolu imza edənlərin sayı məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin ümumi sayının çoxluğunu təşkil etmədikdə, protokol düzgün doldurulmadıqda və ya onda düzəlişlər edildikdə protokol etibarsız sayılır.

Bütövlükdə protokolla və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan məntəqə seçki komissiyasının üzvü protokola xüsusi rəyini qeyd edir. Bələ halda o, protokolu imzalamır.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokol imzalandıqdan sonra onun 3-cü nüsxəsi müşahidəçilərin, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin ümumi tanışlığı məqsədilə seçki məntəqəsində görünən yerdə asılır.

Müşahidəçilər səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə seçki komissiyasının protokolunu əldə edə bilərlər. Bu halda protokolun boş blankı müşahidəçi tərəfindən doldurulur, komissiyanın katibi tərəfindən yoxlanılır, imzalanır və seçki məntəqəsinin möhürü ilə təsdiqlənir.

**Bələdiyyələrə seçkilərdə seçicilərin seçki məntəqəsindən kənar
səs verməsi qaydalarına dair
İ Z A H**

1. "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38-ci maddəsinə əsasən, seçki günü səhhətinə və ya digər üzrlü səbəblərə görə seçki məntəqəsinə gələ bilməyəcəyini yəqin edən seçici səsvermə otağından kənar səs verə bilər. Belə hallarda, seçici seçki gününə azı 24 saat qalmış səsvermə otağından kənar səs vermək istəyini məntəqə seçki komissiyasına yazılı ərizə ilə və ya şifahi şəkildə bildirməlidir.

2. Məntəqə seçki komissiyası səsvermə otağına səhhətinə görə və ya digər üzrlü səbəblərdən gələ bilməyən seçicilərə səsvermədə iştirak etmək imkanı yaratmalıdır.

Bu məqsədlər üçün seçki məntəqəsində məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə müəyyən edilmiş miqdarda daşınan seçki qutuları olmalıdır.

Seçici üzrlü səbəblərdən səsvermə otağından kənar səs vermək istəyini yazılı və şifahi sürətdə bildirdikdə, onun müraciəti seçicinin adı, soyadı, atasının adı, ünvanı, müraciətinin daxil olma tarixi və saati göstərilməklə, tikilib nömrələnmiş xüsusi jurnalda məntəqə seçki komissiyasının katibi tərəfindən dərhal qeydə alınır.

3. Məntəqə seçki komissiyasının sədri səsvermə otağından kənar səsvermə keçirilməsini komissiyanın iki üzvünə həvalə edir. Bu halda müşahidəçilərin daşınan seçki qutusunu müşahidə etmək hüququ vardır.

4. Məntəqə seçki komissiyasının səsvermə otağından kənar seçicilərin səs verməsini keçirən iki üzvünə həmin seçicilərin sayına müvafiq (daxil olan yazılı və şifahi müraciətlərə əsasən) seçki bülletenləri və səsvermə otağından kənar səs vermək istəyini bildirən seçicilərin ərizələri verilməlidir.

Seçki bülletenlərinin və ərizələrin alınması haqqında bu izaha əlavə olunan nümunə üzrə aktda müvafiq qeydlər edilir.

5. Seçicinin səsvermə otağından kənar səs vermək istəyi məntəqə seçki komissiyasının üzvləri müşahidəçilərin iştirakı ilə seçicinin yanına gəldikdə məntəqə seçki komissiyasına göndərilmiş olduğu yazılı ərizədə bir daha təsdiqlənməlidir.

Seçici səsvermə otağından kənar səs vermək istəyini yazılı surətdə bildirməyibsə, o, məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin yanında ərizə yazmalıdır. Seçici seçki bülleteninin alınmasını ərizəsində qeyd edir və imzası ilə bunu təsdiqləyir. Ərizədə seçici haqqında seçicilər siyahısındakı məlumatlar göstərilməlidir.

6. Seçiciyə seçki bülleteni verilməkdə bülletenin kəsilmə xətti ilə işarələnmiş sol küncü kəsilərək məntəqə seçki komissiyasının üzvündə saxlanılır.

Səsvermə otağından kənar səsvermə təşkil olunmalıdır ki, gizli səsvermənin və ya seçicinin iradəsinin ifadə edilməsi qaydaları pozulmasın. Seçici öz iradəsini ifadə etdikdən sonra seçki bülletenini daşınan seçki qutusuna salır.

7. Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri səsverməni keçirdikdən sonra seçki məntəqəsinə qayıtdıqda seçicilərin ərizələri ilə əlaqədar istifadə olunan və istifadə olunmamış seçki bülletenlərinin sayı yuxarıda göstərilən aktda qeyd edilir. Eyni vaxtda seçicinin səsvermə otağından kənar səs verməsi seçicilər siyahısında "Səsvermə otağından kənar səs vermişdir" sözləri göstərilməklə qeyd olunur.

8. Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri daşınan seçki qutusunu səsvermə otağına qaytardıqdan sonra həmin qutu səs səs səs hesablanmasınadək açılır.

9. Səsvermə müddəti başa çatdıqda seçki məntəqəsində səs səs hesablanmasına başlanarkən ilk növbədə daşınan seçki qutularındakı seçki bülletenləri sayılır. Onların sayı səsvermə otağından kənar səs vermək üçün verilmiş ərizələrin sayından çox olarsa, daşınan seçki qutusunda olan bütün seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə etibarsız hesab edilir. Bu barədə akt səsvermə otağından kənar səsvermənin keçirilməsini təmin edən məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin soyadı göstərilməklə seçkilərin yekun protokoluna əlavə edilir.

**Bələdiyyəyə seçkilərdə eyni miqdarda səs toplamış
namizədlər arasından bələdiyyə üzvünü müəyyən etmək məqsədilə
püşkatma keçirilməsi qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
11 noyabr 1999-cu il tarixli, 124/460 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyə üzvlüyünə bir neçə namizəd seçkilərdə eyni miqdarda səs topladıqda və onların sayı bələdiyyə üzvlüyünə qalan yerlərin sayından artıq olduqda həmin namizədlər arasından bələdiyyə üzvünü müəyyən etmək məqsədilə ərazi seçki komissiyası seçki günündən ən gec 48 saat keçəndək bu Təlimata əsasən püşkatma keçirilməsi haqqında qərar qəbul edir.

Ərazi seçki komissiyası püşkatmanın yerini və vaxtını müəyyən edir, eyni səs toplamış namizədlərə, onların vəkillərinə və müşahidəçilərə məlumat verir. Eyni miqdarda səs toplamış namizədlər, onların vəkilləri və müşahidəçilər püşkatma qaydaları ilə tanış edirlər.

Püşkatmanı ərazi seçki komissiyası keçirir.

Ərazi seçki komissiyasının sədri və ya katibi eyni miqdarda səs toplamış namizədlərin soyadını, adını, atasının adını bir-birindən fərqlənməyən eyni ölçülü kağız parçalarına yazır. Bu kağız parçaları bükülərək qutuya salınıb qarışdırılır və qutudan bələdiyyə üzvlüyünə qalan yerin (yerlərin) sayı qədər kağız parçası çıxarılır. Məsələn, Qanunla 9 nəfər üzv seçilməsi müəyyən edilmiş bələdiyyəyə seçkilərdə 6 nəfər namizəd daha çox səs toplamışsa, qalan 3 bələdiyyə üzvünün yerini tutmaq üçün eyni miqdarda səs toplamış namizədlər arasında püşkatma keçirilir.

Qutudan çıxarılmış kağızlardakı namizədlərin adları elan olunur. Həmin şəxslər bələdiyyə üzvü seçilmiş hesab edirlər.

Ərazi seçki komissiyası püşkatma keçirilməsi barədə protokol (1 sayılı əlavə) tərtib edir. Protokolda püşkatmanın keçirildiyi seçki ərazisinin (rayon, şəhər, şəhərdə rayon) sıra sayı və adı, püşkatmanın keçirilmə tarixi və yeri, bələdiyyənin adı, püşkatma keçirən şəxslərin soyadı, adı, atasının adı, eyni səs toplamış namizədlərin və püşkatma nəticəsində bələdiyyə üzvü seçilmiş şəxslərin soyadı, adı və atasının adı, bunlar eyni olduqda isə namizədlər haqqında digər məlumat (anadan olduğu il, ay və gün, yaşadığı yerin ünvanı, telefon nömrəsi və s.y) yazılır.

Püşkatma keçirilməsi haqqında eyni sayda səs toplamış namizədlər, müvafiq siyasi partiyalar, təşəbbüs qrupları və müşahidəçilər qabaqcadan xəbərdar edirlər.

Əgər eyni səs toplamış namizədlərin vəkilləri və müşahidəçilər püşkatmaya gəlməyibsə, onda püşkatma Qanunla müəyyən edilmiş 48 saatlıq müddət pozulmamaq şərtilə başqa vaxta keçirilir.

Namizədlərin vəkilləri və müşahidəçilər növbəti püşkatmada da iştirak etmədikdə püşkatma onların iştirakı olmadan eyni miqdarda səs toplamış bütün namizədlər arasında keçirilir.

Püşkatma protokolu ərazi seçki komissiyasının üzvləri tərəfindən imzalanır. Püşkatmada iştirak etmiş namizədlərin, onların vəkillərinin və müşahidəçilərin siyahısı protokola əlavə olunur.

**Bələdiyyələrə seçkilər günü məntəqə seçki komissiyasının
iş qaydası haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
2 noyabr 1999-cu il tarixli 123/453 sayılı
qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyələrə seçkilərin keçirildiyi gün məntəqə seçki komissiyasının iş vaxtı səhər saat 7.00-dan başlanır və fasiləsiz olaraq səsvermənin nəticələri haqqında protokolun tərtib edilməsi və müvafiq sənədlərin ərazi seçki komissiyasına təhvil verilməsində davam edir.

Məntəqə seçki komissiyası ilk növbədə səsvermə otağında ləvazimatın, o cümlədən namizədlər haqqında məlumat materiallarının və doldurulmuş seçki bülletenlərinin nümunəsi olan lövhənin, ehtiyat üçün neft lampalarının, yaxud şamların, həmçinin dəftərxana ləvazimatının yerində olub-olmadığını yoxlayır, aşkar etdiyi çatışmazlıqların dərhal aradan qaldırılması üçün tədbirlər görür.

Seçki günü səhər saat 7.50-də məntəqə seçki komissiyasının sədri boş seçki qutularını komissiyanın üzvlərinə və orada iştirak edən müşahidəçilərə, kütləvi informasiya vasitələrinin (KİV) nümayəndələrinə göstərilib möhürləyir.

Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri arasında Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının tövsiyə etdiyi qayda üzrə iş bölgüsü aparılır və onlar 93 iş yerlərini tuturlar. Siyasi partiyaların məntəqə seçki komissiyasının tərkibinə təyin etdikləri üzvlər komissiyanın digər üzvləri ilə eyni səlahiyyətlərlə komissiyanın fəaliyyətində iştirak edirlər.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri komissiya üzvləri arasında aşağıdakı qaydada iş bölgüsü aparır:

- seçki məntəqəsinə gələn seçicilərin qarşılınması, şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərin yoxlanılması və lazım gəldikdə, seçki bülleteninin doldurulması qaydası barədə müvafiq izahat verilməsi;
- seçicilərin qeydiyyatının aparılması;
- seçicilərə seçki bülleteninin verilməsi;
- daşınmaz seçki qutusunun qorunmasına nəzarət.

İş bölgüsündə seçki komissiyası üzvlərinin qarşılıqlı razılığına əsasən dəyişiklik edilə bilər.

Səhər saat 8.00-da səsvermə başlanandan seçkilərin nəticələri elan edilənədək səsvermə otağında məntəqə seçki komissiyasının üzvləri ilə bərabər Mərkəzi Seçki Komissiyasında akkreditasiyadan keçmiş müşahidəçilər, habelə KİV nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Səsvermədən sonra seçicilər səsvermə otağını tərk edirlər. Vəzifəsindən asılı olmayaraq digər şəxslərin səsvermə otağına daxil olması qadağandır.

Seçki günü polis əməkdaşları seçki məntəqəsinə məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə (qərar elan edilməlidir) yalnız formada və ictimai asayişin bərpa edilməsi məqsədilə daxil ola bilərlər. İctimai asayiş bərpa edildikdən sonra formada olan polis əməkdaşları seçki məntəqəsinə dərhal tərk etməli və öz xidməti vəzifələrini seçki məntəqəsinin yerləşdiyi binadan azı yüz metrə aralıda yerinə yetirməlidirlər.

Seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyasının müvafiq üzvlərinə verilənədək səsvermə otağında səyfdə saxlanılır.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri səsvermə başlanarkən ərazi seçki komissiyasından alınmış seçki bülletenlərini komissiya üzvlərinin iştirakı və oradakı müşahidəçilərin, KİV nümayəndələrinin müşahidəsi ilə sayıb elan edir və bu, protokolda qeyd olunur. Seçki bülleteni dəstləri bir-bir açılır. Bir bülleten dəsti qurtarmamış yenisinin açılmasına yol verilmir. Seçki bülleteni dəsti açıldıqca bülletenlərin yuxarı sağ küncü komissiyanın iki üzvü tərəfindən imzalanır və məntəqə seçki komissiyasının möhürü ilə möhürlənir.

Seçici məntəqə seçki komissiyasının üzvündən səs vermək üçün seçki bülletenini alarkən seçicilər siyahısında özünün şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun, onu əvəz edən sənədin) seriyasını və nömrəsini yazıb imza edir.

Səsvermə zamanı seçki bülletenini müstəqil doldurmaq imkanı olmayan seçici, məntəqə seçki komissiyasının üzvlərindən və müşahidəçilərdən başqa, istədiyi şəxsi kömək üçün səsvermə kabinetinə dəvət edə bilər. Həmin şəxsin soyadı seçici siyahısında seçki bülleteni alınması barədə seçicinin imzası ilə birgə göstərilir.

Seçici seçki bülletenini doldurarkən səhv etdiyini bildirdikdə, ona seçki bülleteni vermiş məntəqə seçki komissiyası üzvündən sıradan çıxmış seçki bülleteninin əvəzinə yeni bülleten verməsini xahiş edə bilər. Bu halda, seçki komissiyasının üzvü seçiciyə yeni bülleten verir və seçicilər siyahısında seçicinin soyadından sağda müvafiq qeyd edir. Korlanmış seçki bülleteni sonradan ləğv edilir və bu barədə ayrıca akt tərtib olunur.

Səhhətinə görə və ya digər üzrlü səbəblərdən səsvermə otağına gələ bilməyən seçicilərin səsvermədə iştirakı Mərkəzi Seçki Komissiyasının müvafiq təlimatı ilə tənzimlənir.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri səsvermə yerində qayda-qanuna nəzarət edir. Məntəqə seçki komissiyası sədrinin qanun tələblərindən irəli gələn sərəncamları, səsvermə otağında olan şəxslər üçün məcburidir. Məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki məntəqəsində olmadıqda onu müavini, o da olmadıqda isə komissiyanın katibi əvəz edir. Seçicinin öz iradəsini ifadə etməsinə təsir göstərməyə cəhd edən və gizli səsverməni pozan məntəqə seçki komissiyasının üzvü işdən kənarlaşdırılır, müşahidəçi isə təxirə salınmadan otaqdan çıxarılır. Bu barədə məntəqə seçki komissiyası qərar qəbul edir və bu qərar elan olunur.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri (sədrin müavini, komissiyanın katibi) səsvermədə iştirak etmiş seçicilərin sayını hər üç saatdan bir elan edir və bu barədə ərazi seçki komissiyasına müvafiq məlumat verilir.

Səsvermə vaxtı başa çatdıqdan sonra seçki qutuları açılmazdan əvvəl, istifadə edilməmiş seçki bülletenləri səsvermə otağında müşahidəçilərin və KİV nümayəndələrinin müşahidəsi ilə məntəqə seçki komissiyasının üzvləri tərəfindən sayılır və ləğv edilir. Bu barədə akt tərtib olunur və ləğv edilmiş bülletenlər akta əlavə olunur. Bundan sonra seçki qutuları növbə ilə əvvəlcə daşınan seçki qutuları, sonra isə daşınmaz seçki qutuları açılır və səslər hesablanır.

Səslərin hesablanması Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi "Bələdiyyə seçkilərdə seçicilərin seçki məntəqəsindən kənar səs verməsi qaydalarına dair İzah"a və "Bələdiyyələrə seçkilərdə səsvermənin nəticələri haqqında protokolun məntəqə seçki komissiyası tərəfindən doldurulması və yoxlanılması Qaydaları"na uyğun olaraq aparılır.

Səsvermənin nəticələri protokolun ilkin qaralama variantına yazılır, müvafiq təlimatların müddəaları əsasında yoxlanılır və bundan sonra üç nüsxədən ibarət protokol tərtib olunur. Protokolun 3-cü nüsxəsi müşahidəçilərin və KİV nümayəndələrinin ümumi tanışlığı məqsədilə seçki məntəqəsində görünən yerdə asılır.

Lazım gəldikdə müşahidəçilər məntəqə seçki komissiyasının katibi tərəfindən əvvəlcədən onlara paylanmış protokolun boş blanklarını doldurur və təsdiq üçün komissiyanın katibinə təqdim edirlər. Məntəqə seçki komissiyasının katibi protokolları yoxlayır, imzalayır və seçki məntəqəsinin möhürü ilə təsdiqləyir.

Protokolun birinci nüsxəsi səsvermə günü məntəqə seçki komissiyasına qanun pozuntuları ilə əlaqədar daxil olmuş şikayətlər (ərizələr) və məntəqə seçki komissiyasının bu barədə qəbul etdiyi qərarlar da əlavə edilməklə zərfə yığılır, tikilir və möhürlənir. Zərfin üzərinə oradakı sənədlərin siyahısı, bələdiyyənin adı, məntəqə seçki komissiyasının sıra sayı yazılır və seçki günündən 24 saatdan gec olmayaraq polis əməkdaşlarının müşayiəti ilə ərazi seçki komissiyasına çatdırılır. Şikayətlərin (ərizələrin) və məntəqə seçki komissiyası qərarlarının təsdiqlənmiş surətləri protokolun 2-ci nüsxəsinə tikilir. Protokolun 2-ci nüsxəsi, bağlanıb möhürlənmiş seçki bülletenləri, bu bülletenlərin kəsilmiş yuxarı sol küncləri səslərin hesablanmasını müşahidə edən müşahidəçilərin və KİV nümayəndələrinin siyahıları ilə birlikdə məntəqə seçki komissiyasının fəaliyyətinin sonunadək komissiyanın katibində qalır.

Seçki bülletenləri də daxil olmaqla seçki sənədləri seçkilərin yekunları rəsmi elan olunduqdan sonra 10 gündən gec olmayaraq müvafiq ərazi seçki komissiyasına göndərilir.

Məntəqə seçki komissiyasında seçki sənədlərinin ərazi seçki komissiyasına təhvil verilməsi haqqında 2 nüsxədən ibarət akt tərtib olunur.

**Bələdiyyələrin regional assosiasiyalarının
NÜMUNƏVİ ƏSASNAMƏSİ**

*Azərbaycan Respublikasının
2005-ci il 3 may tarixli 903-IIQ saylı Qanunu ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR*

I. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1. Bələdiyyələrin regional assosiasiyası (bundan sonra - "Assosiasiya") Azərbaycan Respublikası ərazisinin müəyyən hissəsində fəaliyyət göstərən bələdiyyələrin öz fəaliyyətini əlaqələndirmək, hüquq və mənafelərini daha səmərəli həyata keçirmək məqsədilə yaratdıqları ittifaqdır.

2. Assosiasiya öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı müvafiq beynəlxalq müqavilələr, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, digər qanunvericilik aktları və bu Əsasnamə əsasında həyata keçirir.

3. Assosiasiyanın fəaliyyəti könüllülük, üzvlərin hüquq bərabərliyi, qanunçuluq, qərarların qəbul edilməsində kollegiallıq, demokratik idarəetmə və aşkarlıq prinsiplərinə əsaslanır.

4. Assosiasiya hüquqi şəxsdir.

5. Assosiasiyanın, üzərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbinin təsviri və öz adı olan möhürü, habelə müəyyən olunmuş nümunədə blankları vardır.

II. ASSOSIASIYANIN MƏQSƏD VƏ VƏZİFƏLƏRİ

1. Assosiasiyanın əsas məqsədi bələdiyyələrin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinə, həmin fəaliyyətin beynəlxalq hüquq normalarına və mövcud qanunvericiliyə uyğun qurulmasına və ortaya çıxan problemlərin birgə həll edilməsinə kömək göstərmək yolu ilə Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarənin möhkəmlənməsinə və inkişafına nail olmaqdır.

2. Bu məqsədə nail olmaq üçün Assosiasiya aşağıdakı vəzifələri həyata keçirir:

- bələdiyyələrin fəaliyyətinin səmərəli tənzimlənməsi üçün yeni qanunvericilik aktlarının qəbul edilməsinə və mövcud qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə səy göstərmək, bələdiyyələrin inkişafı üçün əlverişli mühitin yaradılması məqsədilə layihələr və təkliflər hazırlamaq;

- yerli icra hakimiyyəti orqanları, qeyri-hökumət təşkilatları və müvafiq beynəlxalq təşkilatlarla qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın təmin olunması üçün tədbirlər həyata keçirmək;

- ölkənin və ayrı-ayrı regionların sosial-iqtisadi inkişafında, insanların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsində, regional və yerli ekoloji tarazlığın qorunmasında bələdiyyələrin rolu ilə bağlı maarifçilik fəaliyyətini həyata keçirmək;

- bələdiyyələrin cəmiyyətdə nüfuzunun artması, fəaliyyət sahələrinin genişləndirilməsi, əhəlinin geniş təbəqələrinin bu proseslərdə iştiraka cəlb edilməsi üçün təbliğat işi aparmaq;

- bələdiyyələrə metodik, hüquqi, texniki, təşkilati və informasiya təminatı sahəsində yardım göstərmək və onların fəaliyyətinin qanunauyğun qurulmasına kömək etmək;

- müvafiq ərazilərdə mədəni sərəvətlərin qorunub saxlanılmasına, mədəniyyət və incəsənətin inkişafına kömək göstərilməsi ilə bağlı bələdiyyələrin birgə fəaliyyətini təmin etmək;

- səhiyyə və ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bələdiyyələrin birgə fəaliyyətini təmin etmək;

- bələdiyyələrin statusu və fəaliyyəti ilə bağlı bilgiləri yaymaq, bələdiyyə qulluqçularının ixtisasının artırılması üzrə kurslar təşkil etmək;

- xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən müvafiq assosiasiyalarla əlaqələrin qurulmasına və inkişaf etdirilməsinə kömək etmək;

- assosiasiyaların səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə müvafiq tədqiqatların, araşdırmaların və monitorinqlərin təşkilinə və keçirilməsinə yardım göstərmək;

- assosiasiyanın məqsədindən və yerli əhəlinin ehtiyaclarından irəli gələn digər vəzifələri həyata keçirmək.

III. ASSOSIASIYANIN HÜQUQLARI

1. Assosiasiya öz vəzifələrini həyata keçirmək üçün aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- öz məqsəd və vəzifələri ilə bağlı dövlət orqanları qarşısında məsələlər qaldırır, rəy və təkliflərini verir;

- sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olur;

- öz məqsədi, vəzifələri və fəaliyyəti haqqında məlumatları sərbəst yayır, qanunvericiliyə uyğun olaraq kütləvi informasiya vasitələri təsis edir, nəşriyyat, poliqrafiya müəssisəsi yaradır;

- regional və yerli iqtisadi, sosial və ekoloji problemlərin həllinə xidmət edən konfranslar, simpoziumlar, forumlar, dəyirmi masalar, treninqlər, seminarlar, kurslar, sərğilər, xeyriyyə marafonları və başqa tədbirlər təşkil edir;

- elmi araşdırmalar, tədqiqatlar, monitorinqlər, sosioloji sorğular aparır;

- müxtəlif istiqamətli mərkəzlər, bölmələr, xidmət sahələri, klublar, qruplar, komissiyalar və s. yaradır.

2. Öz məqsədlərinə nail olmaq üçün Assosiasiya səlahiyyətləri çərçivəsində qanunla qadağan olunmayan istənilən digər fəaliyyəti həyata keçirə bilər.

IV. ASSOSİASİYAYA ÜZVLÜK

1. Assosiasiya yaratmaq istəyən üç və ya daha çox bələdiyyənin təşəbbüsü ilə təsis yığıncağı keçirilə bilər.

2. Assosiasiyaya əlavə üzv qəbul edilməsi müvafiq müraciət əsasında assosiasiyanın idarə heyəti tərəfindən həyata keçirilir.

3. Assosiasiya üzvlərinin aşağıdakı hüquqları vardır:

- Assosiasiyanın təsis edilməsi, yenidən təşkil və ləğv edilməsi;

- Assosiasiyanın ümumi yığıncağına nümayəndə seçilmək;

- Assosiasiyanın tədbirlərində iştirak etmək;

- Assosiasiyanın seçkili orqanlarına seçmək və seçilmək;

- Assosiasiyanın göstərdiyi xidmət və yardımlardan istifadə etmək;

- Assosiasiyanın rəhbər orqanlarının fəaliyyəti haqqında məlumat almaq;

- Assosiasiyanın rəhbər orqanlarına və vəzifəli şəxslərinə ərizə, şikayət və təkliflərlə müraciət etmək;

- Assosiasiyanın üzvlüyündən çıxmaq.

4. Assosiasiya üzvləri aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirməyə borcludurlar:

- Assosiasiyanın fəaliyyətinə kömək göstərmək, keçirilən tədbirlərdə fəal iştirak etmək;

- Assosiasiyanın rəhbər orqanlarının qanuna və bu Əsasnaməyə uyğun qərarların yerinə yetirmək;

- Assosiasiyanın ümumi yığıncağında müəyyənləşdirilmiş üzvlük haqqını ödəmək.

5. Bu Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş vəzifələrini üzrsüz səbəbə görə mütəmadi yerinə yetirməyən Assosiasiya üzvləri idarə heyətinin qərarı ilə Assosiasiya üzvlüyündən çıxarıla bilər. Həmin qərardan Ümumi yığıncağa şikayət verilə bilər.

6. Assosiasiyanın üzvü üzvlükdən çıxarıldıqda, onun nümayəndəsi seçildiyi rəhbər orqandan da çıxmış hesab edilir.

V. ASSOSİASİYANIN RƏHBƏR ORQANLARI

1. Assosiasiyanın ali idarəetmə orqanı bir il ərzində bir dəfədən az olmayaraq çağırılan ümumi yığıncaqdır.

2. Ümumi yığıncağa nümayəndəlik normaları ümumi yığıncağın təşkili üzrə yaradılmış təşkilat komitəsi tərəfindən müəyyən edilir. Ümumi yığıncaq, nümayəndələrin yandan çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

3. Ümumi yığıncağın səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

- Əsasnamənin qəbul edilməsi, ona əlavə və dəyişikliklər edilməsi;

- Assosiasiyanın əmlakının formalaşma və istifadə prinsiplərinin müəyyən edilməsi;

- Assosiasiyanın illik hesabatının təsdiq edilməsi;

- Assosiasiyanın fəaliyyətinin əsas istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi;

- Assosiasiyanın rəhbər orqanlarının - onun sədrinin, idarə heyətinin və nəzarət-təftiş komissiyasının üzvlərinin seçilməsi;

- Assosiasiyanın rəhbər orqanlarının - onun sədrinin və nəzarət-təftiş komissiyasının hesabatlarının dinlənilib müvafiq qərarların qəbul edilməsi.

4. Assosiasiyanın Əsasnaməsi, ona əlavə və dəyişikliklər üçdə iki səs çoxluğu ilə, digər qərarlar isə Ümumi yığıncaq nümayəndələrinin adi səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

5. Ümumi yığıncaqlararası dövrdə Assosiasiyanın rəhbər orqanı idarə heyətidir.

6. İdarə heyəti ümumi yığıncaqlararası dövr üçün nümayəndələr arasından iki ildən beş ilə qədər müddətə seçilir. Konkret müddət ümumi yığıncaqda müəyyənləşdirilir.

7. İdarə heyəti üzvlərinin sayı Ümumi yığıncaqda müəyyənləşdirilir. Üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə, idarə heyətinin iclası səlahiyyətli sayılır və qərarlar sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

8. İdarə heyəti ümumi yığıncağın müstəsna səlahiyyətlərinə aid olan məsələlərdən başqa, Assosiasiyanın fəaliyyəti ilə əlaqədar bütün məsələləri müzakirə edib müvafiq qərarlar qəbul edə bilər.

9. İdarə heyətinin iclasları, zərurət olduqda, lakin ayda bir dəfədən az olmamaq şərtilə çağırılır.

10. İdarə heyəti:

- Assosiasiya sədrinin təqdimatı ilə onun sədr müavinlərini təsdiq edir;

- Assosiasiya sədrinin təqdimatı ilə onun strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq edir;

- Assosiasiyanın struktur vahidlərini, filial və nümayəndəliklərini təsdiq edir;
- bələdiyyələri Assosiasiyanın üzvlüyünə qəbul edir, nümayəndələrin səlahiyyətlərini təsdiq edir;
- Ümumi yığıncağın qərarlarının icrasına nəzarəti həyata keçirir;
- növbədənənar Ümumi yığıncaq çağırmaq barədə məsələ qaldırır.

11. İdarə heyətinin icraya yönəldilən qərarları ilə Assosiasiyanın sədri razı olmaya bilər. Bu hallarda həmin qərarlar yenidən müzakirə edilərək üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul edildikdə, son qərar qəbul edilmiş sayılır.

12. İdarə heyətinin iclaslarında nəzarət-təftiş komissiyasının sədri iştirak edə bilər.

13. Assosiasiyanın sədri ümumi yığıncaqda iki ildən beş ilə qədər müddətə seçilir. Konkret müddət konfransda müəyyənləşdirilir.

14. Assosiasiyanın sədri:

- qəbul edilmiş qərarların icrasını həyata keçirir;
- Assosiasiyanın bütün struktur vahidlərinin, onun filial və nümayəndəliklərinin rəhbərlərini təyin edir və onların fəaliyyətini əlaqələndirir;
- Assosiasiyayı təmsil edir, onun adından müqavilə və sazişlər imzalayır, müraciətlər edir;
- işçiləri işə qəbul edir və işdən azad edir;
- sərəncamlar, əmrlər verir, zəruri sənədləri hazırlayıb idarə heyətinə təqdim edir;
- Assosiasiyanın maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə rəhbərlik edir.

15. Assosiasiyanın sədri Assosiasiyanın növbədənənar ümumi yığıncağının çağırılması haqqında idarə heyəti qarşısında məsələ qaldıra bilər.

16. Assosiasiyanın sədri Assosiasiyanın fəaliyyəti haqqında idarə heyətinə məlumat və ümumi yığıncağa hesabat verir.

17. Assosiasiyanın sədr müavinləri sədrin həvalə etdiyi səlahiyyətləri hə-yata keçirirlər.

18. Nəzarət-təftiş komissiyası:

- Assosiasiyanın fəaliyyətinin qanuna və Əsasnaməyə uyğunluğuna;
- Assosiasiya üzvlərinin Assosiasiya ilə bağlı fəaliyyətinin Əsasnaməyə uyğunluğuna;
- Assosiasiyanın maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirir.

19. Nəzarət-təftiş komissiyasının üzvləri Assosiasiyanın ümumi yığıncağında müvafiq müddətə seçilir. Sıradan çıxmış nəzarət-təftiş komissiyası üzvünün yerinə ümumi yığıncaqda onun tərkibinə düşə bilməyən namizədlər arasından ən çox səs toplamış şəxs varsa, ilk növbədə o seçilir.

20. Nəzarət-təftiş komissiyasının iclasları üzvlərin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətli hesab edilir, qərarlar sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

21. Nəzarət-təftiş komissiyası öz üzvləri arasından nəzarət-təftiş komissiyasının sədrini, sədrin müavinlərini və katibini seçir.

VI. ASSOSİASİYANIN MÜLKİYYƏTİ VƏ MALİYYƏ VƏSAİTLƏRİ

1. Assosiasiya qanunvericiliyə uyğun olaraq əmlak və maliyyə vəsaitlərinə malik ola bilər.

2. Assosiasiyanın əmlakı və maliyyə vəsaitləri yalnız Əsasnamədə müəyyənləşdirilmiş məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün istifadə edilə bilər.

3. Assosiasiyanın əmlakının və maliyyə vəsaitlərinin yaranma mənbələri aşağıdakılardır:

- üzvlərin üzvlük haqları, könüllü olaraq əmlak haqları, ianələr, məqsədli ödəmələr;
- Assosiasiya tərəfindən keçirilən tədbirlərdən əldə olunan gəlirlər;
- sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əldə olunan gəlirlər;
- göstərilən xidmətlərin, görülən işlərin nəticəsində əldə edilən gəlirlər;
- təhsil proqramlarının həyata keçirilməsindən əldə olunan gəlirlər;
- malların satışından, xidmətlərin göstərilməsindən və işlərin görülməsindən daxilolmalar;
- sərəncamında olan binaların, maşınların, texnikanın və digər əmlakın icarəyə verilməsindən əldə edilən gəlirlər;
- müxtəlif beynəlxalq fondların və təşkilatların ayırdığı qrantlar;
- qanunla qadağan olunmayan digər mənbələr.

VII. ASSOSİASİYANIN LƏĞV EDİLMƏSİ

1. Assosiasiya aşağıdakı hallarda ləğv edilir:

- Assosiasiyanın Ümumi yığıncağında üzv bələdiyyələrin üçdə ikisinin razılığı ilə Assosiasiya buraxıldıqda;
- Assosiasiya digər təşkilatlar və ya qurumlarla birləşdikdə;

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin
PREZİDENT KİTABXANASI

- Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq məhkəmənin qərarı ilə Assosiasiyanın qeydiyyatı ləğv edildikdə.

2. Assosiasiya ləğv edildikdə ümumi yığıncağın qərarı ilə ləğv etmə komissiyası yaradılır, borclar ödənildikdən sonra qalan əmlak Assosiasiyanın Əsasnamədə müəyyənləşdirilmiş məqsədlərinin həyata keçirilməsinə sərf olunur, bu mümkün olmadıqda isə, Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinə yönəldilir.

3. Assosiasiyanın fəaliyyəti ilə bağlı əmlak mübahisələri qarşılıqlı anlaşma əsasında, əgər belə anlaşma əldə edilməzsə, məhkəmə qaydasında həll edilir.

**Bələdiyyə seçkilərində seçicilərin təşəbbüs qruplarının yaradılması,
namizədlərin öz təşəbbüsü ilə və ya seçicilərin təşəbbüs qrupları tərəfindən
irəli sürülməsi qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
7 iyun 2006-cı il tarixli 28//106 sayılı Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərində vətəndaşların öz təşəbbüsü ilə və ya aktiv seçki hüququ olan vətəndaşların yaratdıqları təşəbbüs qrupları tərəfindən bələdiyyə üzvlüyünə namizədin və ya namizədlərin irəli sürülməsi Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 53-cü, 212-ci və 214-cü maddələri ilə nizama salınır.

1.1. Bələdiyyə seçkilərində namizədlər həmin seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərar rəsmi dərc olunduqdan sonra irəli sürülür.

1.2. Namizədi irəli sürən subyektlərdən biri kimi seçicilərin təşəbbüs qrupunun yaradılması və namizədlərin irəli sürülməsi qanunvericilikdə və bu Təlimatda nəzərdə tutulmuş qaydada nizama salınır. Seçki Məcəlləsinin 215-ci maddəsində nəzərdə tutulan qaydada əhalinin sayına nisbətdə:

əhalisi 99.999-dan çox bələdiyyədə -

üzvlərinin sayı azı 30 nəfərdən,

əhalisi 49.999-dan çox bələdiyyədə -

üzvlərinin sayı azı 25 nəfərdən,

əhalisi 19.999-dan çox bələdiyyədə -

üzvlərinin sayı azı 20 nəfərdən,

əhalisi 9.999-dan çox bələdiyyədə -

üzvlərinin sayı azı 15 nəfərdən,

əhalisi 4.999-dan çox bələdiyyədə -

üzvlərinin sayı azı 10 nəfərdən,

əhalisi 4.999-dan az olan bələdiyyədə -

üzvlərinin sayı azı 5 nəfərdən ibarət

təşəbbüs qrupu yaradıla bilər.

Bunun üçün təşəbbüs qrupunu yaratmaq istəyən seçicilər öz yığıncağını keçirməlidirlər. Təşəbbüs qrupu yaratmaq istəyən seçicilərin müvafiq seçki dairəsinin ərazisində yaşaması faktı əsas götürülür. Təşəbbüs qrupu yaratmaq istəyən vətəndaş və ya vətəndaşlar tərəfindən bələdiyyə qurumunun rəhbərliyinə və ya ərazi üzrə icra hakimiyyətinin yerli nümayəndəsinə yığıncaq keçirmək üçün yer ayrılması barədə yazılı müraciət edilə bilər. Həmçinin seçicilərin təşəbbüs qrupunun yığıncağı seçicilərin yaşayış yeri üzrə, icra və bələdiyyə qurumları, o cümlədən digər hüquqi şəxslərin ərazi və binalarında keçirilə bilər. Müvafiq yer müəyyənləşdirildikdən sonra təşəbbüs qrupu yaratmaq istəyən seçicilərə yığıncağın yeri və vaxtı barədə məlumat verilir.

2. Yığıncaqda aşağıdakı məsələlər müzakirə olunur:

2.1. Bu Təlimatın 1.3-cü bəndində göstərilən qaydada seçicilərin təşəbbüs qrupunun yaradılması və adlandırılması.

2.2. Qrupu təmsil edəcək şəxsin (təşəbbüs qrupunun nümayəndəsi) müəyyən edilməsi (bu şəxs iclasın sədri və ya katibi ola bilər).

2.3. Bələdiyyə üzvlərinin sayından az və ya həmin sayda namizədlərin irəli sürülməsi.

2.4. Namizədlərin irəli sürülməsinin təsdiq edilməsi üçün dairə seçki komissiyasına bildirişlə müraciət edilməsi.

Yığıncağın gündəliyinə çıxarılarq müzakirə edilmiş hər bir məsələ barədə qərar qəbul olunur və yığıncağın protokolu tərtib edilir. Protokolu iclasın sədri və katibi imzalayır. İclasın protokolunun həmin qurumların, o cümlədən iclasın keçirildiyi yerin məxsus olduğu hüquqi şəxslərin möhürü ilə möhürlənməsi də mümkündür.

3. Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd və ya namizədlərin seçicilərin təşəbbüs qrupu tərəfindən irəli sürülməsi üçün müvafiq dairə seçki komissiyasına aşağıdakı sənədlər təqdim olunmalıdır:

3.1. Seçicilərin təşəbbüs qrupunun yaradılması və namizədlərin irəli sürülməsi barədə yığıncağın protokolu (bu Təlimata 4 sayılı əlavə).

3.2. Hər bir namizədin irəli sürülməsinə təşəbbüs edilməsi barədə ayrı-ayrılıqda tərtib edilmiş bildiriş (bu Təlimata 2 sayılı əlavə).

3.3. Seçki Məcəlləsinin 53-cü maddəsinin tələblərinə uyğun tərtib edilmiş bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş hər bir şəxsin, məhkumluğuna, vətəndaşlığına və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub-olmamasına dair məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş ərizəsi (bu Təlimata 3 sayılı əlavə).

3.4. Namizəd tərəfindən səlahiyyətli nümayəndə təyin edilibsə, səlahiyyətli nümayəndənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş vəkalətnaməsi (bu Təlimata 5 sayılı əlavə).

3.5. Namizəd və ya namizədlərin siyasi mənsubiyyətinə dair məlumat varsa, bu barədə təsdiqedicisi sənəd verilməlidir.

Belə halda, namizəd mənsub olduğu siyasi partiyanın 5 sözdən çox olmayan adla adlandırılmasını müvafiq seçki komissiyası ilə razılaşdırır. Ərizədə göstərilmiş siyasi partiya namizədi öz sıralarından xaric edibsə və müvafiq seçki komissiyasına bildiriş göndəribsə, bu bildiriş alındıqdan sonra həmin namizədlə əlaqədar siyasi partiyanın adından istifadə edilə bilməz.

Seçicilərin təşəbbüs qrupunun irəli sürdüyü bələdiyyə üzvlüyünə namizəd və ya namizədlərin sənədlərini müvafiq dairə seçki komissiyasına seçicilərin təşəbbüs qrupunun nümayəndəsi, habelə namizəd və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi təqdim edə bilər.

Dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərin alınması barədə yazılı arayış həmin sənədləri təqdim etmiş şəxsə (təşəbbüs qrupunun səlahiyyətli nümayəndəsinə, namizəd və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə) verilir (Təlimata 6 sayılı əlavə).

Dairə seçki komissiyası təqdim edilmiş sənədlərə 5 gün müddətində baxır, namizədə və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə namizədin irəli sürülməsinin təsdiq olunub-olunmaması barədə qərar təqdim edir.

4. Öz təşəbbüsü ilə bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyini irəli sürən vətəndaş müvafiq dairə seçki komissiyasına aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

4.1. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyinin irəli sürülməsinə dair bildiriş (bu Təlimata 1 sayılı əlavə).

4.2. Seçki Məcəlləsinin 53-cü maddəsinin tələblərinə uyğun tərtib edilmiş bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş şəxsin, məhkumluğuna, vətəndaşlığına və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub-olmamasına dair məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş ərizəsi (bu Təlimata 3 sayılı əlavə).

4.3. Namizəd tərəfindən səlahiyyətli nümayəndə təyin edilibsə, həmin səlahiyyətli nümayəndənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş vəkalətnaməsi (bu Təlimata 5 sayılı əlavə).

4.4. Namizəd öz ərizəsində siyasi mənsubiyyətinə dair məlumat daxil edibsə, bu barədə təsdiqedicisi sənəd. Belə halda, namizəd mənsub olduğu siyasi partiyanın 5 sözdən çox olmayan adla adlandırılmasını müvafiq seçki komissiyası ilə razılaşdırır. Ərizədə göstərilmiş siyasi partiya namizədi öz sıralarından xaric edibsə və müvafiq seçki komissiyasına bildiriş göndəribsə, həmin bildiriş alındıqdan sonra həmin namizədlə əlaqədar siyasi partiyanın adından istifadə edilə bilməz. Dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərin alınması barədə yazılı arayış namizəd və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə verilir (bu Təlimata 6 sayılı əlavə).

Dairə seçki komissiyası təqdim edilmiş sənədlərə 5 gün müddətində baxır, namizədə və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə namizədin irəli sürülməsinin təsdiq olunub-olunmaması barədə qərar təqdim edir.

**Bələdiyyə seçkilərində namizədlərin siyasi partiya və siyasi partiyaların blokları
tərəfindən irəli sürülməsi qaydası haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
7 iyun 2006-cı il tarixli 28//106 sayılı Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərində siyasi partiya və siyasi partiyaların blokları tərəfindən bələdiyyə üzvlüyünə namizəd və ya namizədlərin irəli sürülməsi qaydası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 54-cü, 212-ci və 214-cü maddələrlə tənzimlənir. I. Siyasi partiya öz nizamnaməsinə uyğun olaraq namizədin və ya namizədlərin irəli sürülməsi haqqında qərarı səsvermə yolu ilə kollegial qaydada qəbul edir. Siyasi partiyaların bloku tərəfindən irəli sürülən namizəd və ya namizədlər bloka daxil olan hər bir siyasi partiya tərəfindən təsdiq edilir. Siyasi partiyaların blokları tərəfindən namizəd və ya namizədlərin irəli sürülməsi haqqında qərar siyasi partiyaların nümayəndələrinin iclasında (qurultayında, konfransında, rəhbər orqanının iclasında) qəbul edilir. Siyasi partiyaların bu səlahiyyətli nümayəndələri partiyaların qurultayında (konfransında, rəhbər orqanının iclasında) müəyyənləşdirilir.

Namizəd və ya namizədlərin irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun qərarı protokolla rəsmiləşdirilir. Həmin protokolda aşağıdakılar göstərilir:

a) iclasda (qurultayda, konfransda, rəhbər orqanının iclasında) iştirak etmək üçün qeydə alınmış iştirakçıların sayı;

b) siyasi partiyalar blokunun yaradılması haqqında sazişdə nəzərdə tutulan qərarın qəbul edilməsi üçün lazım olan iştirakçıların sayı;

c) namizədin irəli sürülməsi barədə qərar və bu qərar üzrə səsvermənin nəticələri;

ç) qərarın qəbul edilməsi tarixi.

Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bloka daxil olan partiyaların üzvü olmayan şəxsləri namizəd kimi irəli sürə bilərlər.

II. Siyasi partiyalar tərəfindən bələdiyyə üzvlüyünə namizəd və ya namizədlər irəli sürülərkən siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndəsi müvafiq dairə seçki komissiyasına namizədin adı ilə birlikdə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

1. Siyasi partiyanın qeydə alınması barədə şəhadətnamənin notariat qaydasında təsdiqlənmiş surəti.

2. Siyasi partiyanın qüvvədə olan nizamnaməsinin notariat qaydasında təsdiqlənmiş surəti.

3. Namizəd və ya namizədlərin irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanının iclasının) qərarı və müvafiq iclasın protokolu.

4. Hər bir namizədin irəli sürülməsi barədə ayrı-ayrılıqda tərtib edilmiş bildiriş (bu Təlimata 1 sayılı əlavə). Bu bildirişin surəti Seçki Məcəlləsinin 226.3-cü maddəsinə uyğun olaraq dairə seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilərək müvafiq səlahiyyətli nümayəndəyə verilir.

5. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş hər bir şəxsin məhkumluğuna, vətəndaşlığına dair və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub-olmaması barədə məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş razılıq ərizəsi (bu Təlimata 2 sayılı əlavə).

6. Səlahiyyətli nümayəndələrin, habelə maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin təyin edilməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanı iclasının) qərarı.

7. Siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndələrinin və maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin notariat qaydasında rəsmiləşdirilmiş vəkalətnamələri (bu Təlimata 6 və 6 "A" sayılı əlavələr).

8. Siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin siyahısı (bu Təlimata 3 sayılı əlavə). Siyasi partiyaların səlahiyyətli orqanı səlahiyyətli nümayəndənin səlahiyyətinə xitam verdiyi halda, bu barədə qərarın surəti Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyasına təqdim edilməlidir. Dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərin alınması barədə yazılı arayış siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndəsinə verilir (bu Təlimata 7 sayılı əlavə).

III. Siyasi partiyalar tərəfindən Mərkəzi Seçki Komissiyasına aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

1. Siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin, habelə maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin siyahıları (bu Təlimata 3 və 3 "A" sayılı əlavələr).

2. Siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrin, habelə maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrin razılıq məktubları (bu Təlimata 4 və 5 sayılı əlavələr).

(Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydə alındıqları zaman, habelə qeydə alındıqdan sonra səlahiyyətli nümayəndə və maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndə təyin edilibsə, siyasi partiyalar bloku da müvafiq sənədləri Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməlidir).

IV. Siyasi partiyalar bloku tərəfindən namizəd və ya namizədlər irəli sürülərkən siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi müvafiq dairə seçki komissiyasına namizədin adı ilə birlikdə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

1. Siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyaların qurultaylarının (konfranslarının, rəhbər orqanının iclasının) namizəd və ya namizədləri irəli sürmək barədə qərarları ilə birlikdə müvafiq iclasların protokolları.

2. Siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiya nümayəndələri iclasının (qurultaylarının, konfranslarının) siyasi partiyaların bloku adından namizəd və ya namizədlərin irəli sürülməsi haqqında qərarı və müvafiq iclasın protokolu.

3. Siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin və maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrinin notariat qaydasında rəsmiləşdirilmiş vəkalətnamələri (bu Təlimata 6 və 6 "A" sayılı əlavələr).

4. Siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin siyahısı (bu Təlimata 3 sayılı əlavə).

5. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş şəxsin məhkumluğuna, vətəndaşlığına dair və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub-olmaması barədə məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda, həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş razılıq ərizəsi

(bu Təlimata 2 sayılı əlavə).

Dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərin alınması barədə yazılı arayış siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə verilir (bu Təlimata 7 sayılı əlavə).

**Bələdiyyə seçkilərində bələdiyyə üzvlüyünə namizədin müdafiəsi üçün
seçici imzalarının toplanması, imza vərəqələrinin və onlara əlavə edilməli olan sənədlərin
dairə seçki komissiyasına təqdim edilməsi qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
14 iyun 2006-cı il tarixli 29 /111 sayılı Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyə seçkilərində bələdiyyə üzvlüyünə namizədin (bundan sonra - namizəd) müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması və dairə seçki komissiyasına təqdim olunması qaydaları Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 56 - 58-ci və 215-ci maddələri ilə və bu Təlimatla tənzimlənir.

I. Bələdiyyə seçkilərində namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması

1.1. Özü, seçicilərin təşəbbüs qrupları, siyasi partiya və ya siyasi partiyalar blokları tərəfindən irəli sürülən namizədlərin müdafiəsi məqsədilə seçici imzalarının toplanması müvafiq seçki komissiyası tərəfindən namizədlərin irəli sürülməsini təsdiq edən qərarın qəbul olunduğu gündən başlanır.

1.2. Namizədin müdafiəsi üçün onun namizədliyinin irəli sürüldüyü seçki dairəsi üzrə:

- əhalisinin sayı 99.999-dan çox (100.000-dən 299.999-dək) olan və 19 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan ərazidə ən azı - 150 seçici imzası;

- əhalisinin sayı 49.999-dan çox (50.000-dən 99.999-dək) olan və 17 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan ərazidə ən azı - 100 seçici imzası;

- əhalisinin sayı 19.999-dan çox (20.000-dən 49.999-dək) olan və 15 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan ərazidə ən azı - 75 seçici imzası;

- əhalisinin sayı 9.999-dan çox (10.000-dən 19.999-dək) olan və 13 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan ərazidə ən azı - 50 seçici imzası;

- əhalisinin sayı 4.999-dan çox (5.000-dən 9.999-dək) olan və 11 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan ərazidə ən azı - 30 seçici imzası;

- əhalisinin sayı 4.999-dan az olan və müvafiq olaraq 9, 7 və 5 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan ərazilərdə ən azı - 15 seçici imzası toplanmalıdır.

1.3. Dövlət orqanlarının, bələdiyyə qurumlarının, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq hüquqi şəxslərin imza toplanmasında iştirakına yol verilmir. Namizədin müdafiəsi üçün imza etmək könüllüdür. İmza toplanması prosesində seçiciləri imzalamağa məcbur etmək, imza atmağa imkan verməmək və ya buna görə onları hər hansı formada mükafatlandırmaq qadağandır. Həmin qadağaya əməl olunmaması müvafiq məhkəmə tərəfindən təsdiqlənsə, bu, toplanmış imzaların etibarsız sayılması və namizədin qeydə alınmasından imtina üçün əsas ola bilər, habelə bu cür hərəkətlər Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş məsuliyyətə səbəb ola bilər.

1.4. Azərbaycan Respublikasının aktiv seçki hüququ olan və səsvermə günü (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşı tamam olmuş hər bir vətəndaş namizədin müdafiəsi üçün imza vərəqəsinə imza etmək hüququna malikdir. Seçici yaşadığı seçki dairəsinin ərazisində namizədliyi irəli sürülmüş bir neçə namizədin müdafiəsi üçün imza edə bilər.

1.5. Seçici imzalarını Azərbaycan Respublikasının 18 yaşına çatmış aktiv seçki hüququ olan vətəndaşı toplaya bilər. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku seçici imzalarını toplayan şəxsə imza toplanması barədə müqavilə bağlaya bilər. Belə işin haqqı yalnız namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu hesabına ödənilə bilər.

1.6. Seçici imza vərəqəsində imza edərəkən soyadını, adını, atasının adını, doğum tarixini, yaşayış yerinin ünvanını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini, imza qoyulması tarixini göstərir. İmza vərəqəsində seçiciyə aid məlumatları imza toplayan şəxs seçicinin razılığı ilə onun əvəzinə doldura bilər (imza istisna olmaqla). İmza etmək hüququ yalnız seçiciyə məxsusdur. Göstərilən məlumatlar əllə yazılır və onların yayılmamasına təminat verilir.

1.7. Namizədin müdafiəsi üçün imza edən seçicinin şəxsiyyətini təsdiqləyən sənəd kimi aşağıdakılar tanınır:

a) mülki şəxslər üçün:

- Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi;

- Azərbaycan Respublikası vətəndaşının müvəqqəti şəxsiyyət vəsiqəsi (7 N-li forma);

- Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi və onun yerli qurumları tərəfindən verilən vəsiqə (həmin ərazidə müvəqqəti məskunlaşma faktını təsdiq edən yuxarıda göstərilən sənədlər yoxdursa);

b) hərbcilər üçün:

- həqiqi hərbi xidmətdə olan əsgərin və çavuşun hərbi bileti;
- gizir və zabitlərin şəxsi vəsiqəsi.

1.8. İmza vərəqəsində seçiciyə aid bütün məlumatlar müvafiq qrafalarda mütləq qeyd edilməlidir.

1.9. Seçici imzaları tədris müəssisələrində, yaşayış yerlərində, eləcə də qanunla seçkiqabağı təşviqat aparılmasının qadağan edilmədiyi digər yerlərdə toplanabilir.

1.10. İmza toplandıqdan sonra imza vərəqəsi imza toplayan şəxs və namizəd tərəfindən imzalanmalıdır. İmza toplamış şəxs imza vərəqəsinə imza qoymazdan əvvəl soyadını, adını, atasının adını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini göstərir, namizəd isə soyadını, adını, atasının adını və imza qoyulması tarixini göstərir.

1.11. Namizəd siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən irəli sürülərsə, imza toplandıqdan sonra imza vərəqəsi namizəd, imza toplayan şəxs və siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi tərəfindən imzalanır. İmza toplamış şəxs imza vərəqəsində imza qoymazdan əvvəl soyadını, adını, atasının adını, yaşayış yerinin ünvanını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini göstərir, namizəd soyadını, adını, atasının adını və imza qoyulması tarixini göstərir, müvafiq səlahiyyətli nümayəndə isə soyadını, adını, atasının adını və imza qoyulması tarixini göstərir.

1.12. Namizədin irəli sürülməsinin təşəbbüsləri, namizədin və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri irəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzalarının sayını hesablayır, seçici imzalarının toplanması haqqında yekun protokolu (Təlimata 1 sayılı əlavə) tərtib edir və imzalayırlar.

1.13. Dairə seçki komissiyasına təqdim edilən imza vərəqələri ardıcıl olaraq nömrələnməli və əgər imza vərəqəsi birdən artıqdırsa qovluq formasında səhifələnməlidir.

II. Namizədin qeydə alınması üçün seçki sənədlərinin təqdim edilməsi

2.1. Namizədin qeydə alınması üçün namizəd və ya namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi səsvermə gününə ən çoxu 105 və ən azı 70 gün qalmış saat 18.00-dək dairə seçki komissiyasına aşağıdakı seçki sənədlərini təqdim edir:

2.1.1. namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzaları olan imza vərəqələri;

2.1.2. seçici imzalarının toplanması haqqında bu Təlimata əlavə edilmiş yekun protokolunun 2 nüsxəsi;

2.1.3. namizədin öhdəlik ərizəsindəki namizəd haqqında məlumatlarda dəyişikliklər barədə bildiriş (Seçki Məcəlləsinin 53.3-cü və 54.8-ci maddələri);

2.1.4. namizədin seçkilərin təyin edildiyi gündən əvvəlki bir illik dövrü əhatə edən gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumat;

2.1.5. gəlirlər barədə məlumatların alındığı təşkilatlardan həmin gəlirlərin illik cəmi barədə arayış;

2.1.6. namizədə məxsus əmlak barədə Seçki Məcəlləsinə 5 sayılı əlavəyə uyğun formada tərtib edilmiş məlumat;

2.1.7. seçici imzalarının toplanması üçün sərf edilmiş vəsait haqqında məlumatlar da göstərilməklə, namizədin ilkin maliyyə hesabatı.

2.2. Namizədin qeydə alınması üçün seçki sənədləri müvafiq dairə seçki komissiyasına təqdim edilərkən həmin komissiyanın hesabına namizədin seçki fondu məbləğinin yuxarı həddinin 3 faizi qədər könüllü qeydiyyat depozitinin köçürülməsi barədə bank sənədi təqdim oluna bilər. Qeydiyyat depozitinin seçki komissiyası tərəfindən geri qaytarılması halları Seçki Məcəlləsinin 60.5-ci maddəsi ilə və "Bələdiyyə seçkilərində namizədlərin qeydə alınması məqsədilə könüllü qeydiyyat depozitinin köçürülməsi və sonradan qaytarılması qaydaları haqqında" Təlimatla müəyyən edilir.

2.3. Müvafiq dairə seçki komissiyası imza vərəqələrini və onlara əlavə edilməli olan sənədləri bu Təlimatın 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulan müddətdə qəbul edir. Həmin müddətdən sonra təqdim olunan imza vərəqələri və onlara əlavə edilməli olan sənədlər qanunla müəyyən edilmiş müddətdə verilmiş müvafiq sənədlərin doğurduğu hüquqi nəticəni yaratmır. Dairə seçki komissiyası bu halı öz qərarı ilə rəsmiləşdirməlidir.

2.4. Dairə seçki komissiyası seçki sənədlərini qəbul edərkən imza vərəqələri olan hər bir qovluq möhürlə təsdiqləyir, təqdim olunmuş imza vərəqələrinin sayının seçici imzaları toplanmasının yekunu haqqında protokolla uyğunluğunu yoxlayır, sonra isə qəbul edilmiş seçki sənədlərinin, eləcə də imza vərəqələrinin və imza vərəqələrindəki imzaların sayını göstərməklə, sənədlərin qəbulu barədə yazılı arayış verir (Təlimata 2 sayılı əlavə). Arayış dairə seçki komissiyasının sədri və üzvlərindən biri, həmçinin sənədləri təqdim edən şəxs tərəfindən imzalanıb, dairə seçki komissiyasının möhürü ilə təsdiqlənir. Arayışın bir nüsxəsi seçki sənədlərini təqdim edən şəxsə verilir.

**Bələdiyyə seçkilərində namizədlərin qeydə alınması məqsədilə
kəndli qeydiyyat depozitinin köçürülməsi və
sonradan qaytarılması qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
14 iyun 2006-cı il tarixli 29 /111 sayılı Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

1. Bələdiyyə seçkilərində kəndli qeydiyyat depozitinin köçürülməsi və qaytarılması qaydaları Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 58.5-ci, 60.5-ci, 73.2-ci, 225.2-ci maddələri ilə və bu Təlimatla tənzimlənir.

2. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin (bundan sonra - namizəd) qeydə alınması üçün imza vərəqələri və digər seçki sənədləri təqdim edilərkən, eyni zamanda, qeydiyyatı həyata keçirən müvafiq dairə seçki komissiyasının hesabına namizədin seçki fondu vəsaitinin Seçki Məcəlləsinin 225.2-ci maddəsinə əsasən seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə müəyyənləşdirilən yuxarı həddinin (bu hədd aşağıda göstərilən qaydada müəyyənləşdirilmişdir), * yəni:

2.1. əhalisinin sayı 99.999-dan çox (100.000-dən 299.999-dək) olan və 19 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan bələdiyyə üzrə irəli sürülmüş namizəd seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan şərti maliyyə vahidinin 50 min mislinin 3 faizi;

2.2. əhalisinin sayı 49.999-dan çox (50.000-dən 99.999-dək) olan və 17 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan bələdiyyə üzrə irəli sürülmüş namizəd seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan şərti maliyyə vahidinin 37.500 mislinin 3 faizi;

2.3. əhalisinin sayı 19.999-dan çox (20.000-dən 49.999-dək) olan və 15 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan bələdiyyə üzrə irəli sürülmüş namizəd seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan şərti maliyyə vahidinin 25 min mislinin 3 faizi;

2.4. əhalisinin sayı 9.999-dan çox (10.000-dən 19.999-dək) olan və 13 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan bələdiyyə üzrə irəli sürülmüş namizəd seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan şərti maliyyə vahidinin 12.500 mislinin 3 faizi;

2.5. əhalisinin sayı 4.999-dan çox (5.000-dən 9.999-dək) olan və 11 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan bələdiyyə üzrə irəli sürülmüş namizəd seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan şərti maliyyə vahidinin 7.500 mislinin 3 faizi;

2.6. əhalisinin sayı 4.999-dan az olan və müvafiq olaraq 9, 7 və 5 bələdiyyə üzvünün seçilməsi nəzərdə tutulan bələdiyyə üzrə irəli sürülmüş namizəd seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan şərti maliyyə vahidinin 5 min mislinin 3 faizi məbləğində kəndli qeydiyyat depozitinin köçürülməsi barədə bank sənədi təqdim edə bilər. Həmin sənəddə ödənişin təyinatı, yəni "qeydiyyat depoziti üçün" sözləri yazılmalıdır.

3. Namizəd qeydə alınmazsa, qeydiyyatdan imtina haqqında qərarın surətini aldıqdan sonra 3 gün müddətində namizəd, namizədi irəli sürmüş siyasi partiyanın rəhbər orqanı, siyasi partiyalar bloku nümayəndələrinin iclası kəndli qeydiyyat depozitinin geri qaytarılmaması şərti ilə namizədin müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydə alınması barədə müraciət (bu Təlimata 1 sayılı əlavə) edə bilər. Bu halda, dairə seçki komissiyası namizədi 2 gün müddətində qeydə alır.

3.1. Namizəd qeydiyyat depoziti hesabına qeydə alınmadıqda, dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydəalma və ya qeydəalmadan imtina barədə müvafiq qərar qəbul edildikdən sonra 3 gün müddətində kəndli qeydiyyat depoziti namizədə, namizədi irəli sürmüş siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna qaytarılır.

3.2. Qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyalar blokunun qeydə alınmış namizədi məhkəmə tərəfindən fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilərsə, Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulan müvafiq tibbi ekspertiza orqanı tərəfindən təsdiqlənmiş ağır xəstəlik və ya iştirakı mümkün olmayan digər səbəblər nəticəsində seçki kampaniyası dövründə onların sağlamlıqları pozularsa və həmin əsaslarla namizədlik geri götürülərsə, qeyd edilən hallar məcbureddi əsaslar olduğundan kəndli qeydiyyat depoziti geri qaytarılır.

3.3. Namizəd bələdiyyə üzvü seçilərsə və seçicilərin etibarlı hesab edilən səsələrinin azı 3 faizini toplayarsa, qeydiyyat depoziti seçkilərin ümumi yekunları rəsmi dərc edildikdən sonra 3 gün müddətində müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən namizəd olmuş şəxsə qaytarılır. Namizəd seçicilərin etibarlı hesab edilən səsələrinin azı 3 faizini toplaya bilməzsə, kəndli qeydiyyat depoziti geri qaytarılır.

3.4. Bu Təlimatın 3.2-ci bəndində göstərilən əsaslar olmadan qeydə alınmış namizədin namizədliyi geri götürülsə, könüllü qeydiyyat depoziti geri qaytarılmır.

Qeyd: Seçkilər təyin edildikdən dərhal sonra, Mərkəzi Seçki Komissiyası bu Təlimatın 2-ci bəndində nəzərdə tutulan məbləğləri seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan şərti maliyyə vahidinə nisbətə hesablayıb, seçki keçirilən dairə seçki komissiyalarına göndərir.

**Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və
əcnəbilərin bələdiyyə seçkilərində iştirakına dair
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 iyun 2006-cı il tarixli 30/118 sayılı qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

1. Bu Təlimat Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 56-cı və Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsinin) 12-ci və 14-cü maddələrinin tələbləri nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikasının ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərində iştirakına dair qaydaları müəyyən edir.

2. Seçki Məcəlləsinin 12.1-ci və 12.2-ci maddələrinə əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslər aşağıdakı hallarda seçkilərdə iştirak etmək hüququna malikdirlər:

2.1. bələdiyyələrə seçkilərin keçirildiyi gün (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşına çatdıqda və bələdiyyələrə seçkilərin təyin edilməsindən (seçkilərin təyin edilməsi ili də daxil olmaqla) 5 ildən az olmayaraq Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşadıqda.

3. Seçki Məcəlləsinin 12.1-ci və 12.3-cü maddələrinə əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayan əcnəbilər aşağıdakı hallarda seçkilərdə iştirak etmək hüququna malikdirlər:

3.1. bələdiyyələrə seçkilərin keçirildiyi gün (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşına çatdıqda və bələdiyyələrə seçkilərin təyin edilməsindən (seçkilərin təyin edilməsi ili də daxil olmaqla) 5 ildən az olmayaraq müvafiq bələdiyyənin ərazisində yaşadıqda o şərtlə ki, onların vətəndaşı olduqları dövlətlərdə əcnəbilərin bələdiyyələrə seçkilər zamanı eyni hüquqları tanınmış olsun.

4. Bu Təlimatın 2-ci və 3-cü bəndlərində göstərilən tələblərdən hər hansı birinə cavab verməyən şəxslər seçkilərdə iştirak edə bilməzlər.

5. Azərbaycan Respublikasının ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilər bələdiyyə seçkiləri zamanı səsvermədə iştirak etmək istisna olmaqla, digər seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsində iştirak edə bilməzlər.

6. Vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin bələdiyyə seçkilərində iştirakı zamanı onların statusunu müəyyənləyən əsas sənəd 30 dekabr 1997-ci il tarixli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə təsdiq edilmiş

"Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin xüsusi sənədləri haqqında" Əsasnaməyə müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının hüduqlarında istifadə edilməsi üçün 16 yaşına çatdıqdan sonra vətəndaşlığı olmayan şəxsə verilən şəxsiyyət vəsiqəsi və Azərbaycan Respublikasında 30 gündən artıq yaşamaq istəyən əcnəbiyə verilən əcnəbinin qeydiyyatına alınması haqqında vəsiqədir.

Həmin şəxslərin Azərbaycan Respublikasında 5 ildən az olmayaraq yaşaması faktı Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi və onun şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqələri şöbələri tərəfindən təqdim olunan siyahı və ya müvafiq icra orqanlarının verdiyi sənədlərlə təsdiq edilə bilər.

6.1. Səsvermə günü bu Təlimatın 6-cı bəndində göstərilən sənədlər müvafiq seçicilərin şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd hesab edilir və həmin şəxslərin səs vermələri üçün mütləq müvafiq məntəqə seçki komissiyası üzvlərinə təqdim edilməlidir.

7. Vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin müvafiq seçki məntəqəsi üzrə seçicilər siyahısına daxil edilməsi Seçki Məcəlləsinin 12-ci və 47-ci maddələrinə uyğun olaraq həmin şəxslərin müvafiq seçki məntəqəsinin ərazisində seçkilərin elan olunması günündən 5 ildən az olmayaraq yaşaması faktına əsasən həyata keçirilir. Bu fakt vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin qeydiyyatını həyata keçirən orqan tərəfindən müəyyən edilir.

8. Azərbaycan Respublikasında 5 ildən az olmayaraq daimi yaşayan, 18 yaşına çatmış vətəndaşlığı olmayan şəxslərin siyahısı Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən Seçki Məcəlləsində Azərbaycan Respublikası vətəndaşları üçün nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə müvafiq dairə seçki komissiyasına təqdim edilir.

8.1. Bu Təlimatın 3.2-ci bəndində göstərilən məsələnin müəyyən edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyası (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərar verdikdən sonra, səsverməyə azı 90 gün qalmışadək Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər

Nazirliyinə xarici ölkələrin qanunvericiliyində əcnəbilərin bələdiyyə seçkilərində iştirak etməsinə icazə verən dövlətlərin siyahısını təqdim etmək haqqında sorğu ilə müraciət edir.

Sorğu nəticəsində əldə edilən məlumatlar Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən səsvermə gününə azı 60 gün qalmışadək dairə seçki komissiyalarına göndərilir. Həmin məlumatlar əsasında dairə seçki komissiyaları əcnəbilərin siyahısını Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi və onun şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqələri şöbələri tərəfindən əldə edirlər.

8.2. Dairə seçki komissiyası səsvermə gününə azı 35 gün qalmışadək Azərbaycan Respublikasının ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilərin siyahılarının onların yaşayış yeri üzrə məntəqə seçki komissiyalarına çatdırılmasını təmin edir.

8.3. Siyahılar üzrə göstərilən şəxslərin adlarının dəqiqləşdirilməsi və müvafiq düzəlişlərin edilməsi səsvermə gününə azı 35 gün qalmışadək Seçki Məcəlləsində müəyyən edilmiş qaydada məntəqə seçki komissiyası tərəfindən həyata keçirilə bilər.

9. Azərbaycan Respublikasında 5 ildən az olmayaraq daimi yaşayan, 18 yaşına çatmış vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilər məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən Seçki Məcəlləsinin 46-cı maddəsində göstərilən qaydada seçicilərin daimi siyahısına daxil edilir və həmin şəxslərə seçici vəsiqəsi verilir. Seçicilərin daimi siyahısına daxil edilərkən vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin adlarının qarşısında seçki komissiyasının katibi tərəfindən xüsusi qeyd aparılır.

9.1. Azərbaycan Respublikasında 5 ildən az olmayaraq daimi yaşayan, 18 yaşına çatmış vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin seçicilər siyahısına daxil edilməsi, seçici siyahısından çıxarılması, onlara qeydiyyatdançıxma vəsiqələrinin verilməsi, seçicilər siyahısı ilə tanış edilməsi seçki hüququ olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşları üçün Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydalara uyğun Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının təsdiq etdiyi həmin məsələlərə aid qayda, əsasnamə və təlimatlarla tənzimlənir.

10. Azərbaycan Respublikasında 5 ildən az olmayaraq daimi yaşayan, 18 yaşına çatmış vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilər bələdiyyə seçkilərində səsvermə hüququnu həyata keçirən zaman Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları ilə eyni hüquq və vəzifələrə malikdirlər.

11. Azərbaycan Respublikasında 5 ildən az olmayaraq daimi yaşayan, 18 yaşına çatmış vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və əcnəbilərin Seçki Məcəlləsində və bu Təlimatda müəyyən edilən qaydalara riayət etməməsi Seçki Məcəlləsinin 15.5-ci maddəsinə əsasən həmin şəxslərin məsuliyyətə cəlb edilməsinə səbəb olur.

**Azərbaycan Respublikası vətəndaşının bələdiyyə seçkilərində
müşahidə aparması qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 iyun 2006-cı il tarixli 30/118 sayılı qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkiləri zamanı Azərbaycan Respublikası vətəndaşının müşahidə aparması qaydaları Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 1.1.18 1.1.19-cu və 40-42-ci maddələrinə müvafiq olaraq tənzimlənir.

1.1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkiləri zamanı Azərbaycan Respublikasının aktiv seçki hüququna malik hər bir vətəndaşı respublika ərazisində və ya yaşadığı seçki dairəsinin ərazisində öz təşəbbüsü, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun, seçkilər üzrə fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatının təşəbbüsü əsasında müşahidə apara bilər.

1.2. Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində (seçki keçirilən) müşahidənin aparılmasına dair ərizə (Təlimata 1 sayılı əlavə) seçkilərin elan edildiyi gündən başlayaraq seçkilərin keçirilməsinə 10 gün qalanadək Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) təqdim edilə bilər. Ərizədə müşahidə aparmaq niyyətində olan şəxsin soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yerinin ünvanı, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriya və nömrəsi, zərurət olduqda isə həm də maraqları təmsil olunacaq deputatlığa namizədin adı, qeyri-hökumət təşkilatının, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun adı və hüquqi ünvanı göstərilməlidir. Ərizəyə 3x4 sm ölçüdə 2 ədəd fotosəkil əlavə olunmalıdır. Hər bir ərizəyə dair qərar onun verildiyi tarixdən başlayaraq 3 gün müddətində qəbul edilməlidir. Müşahidənin keçirilməsinə rədd cavabı yalnız ərizədə göstərilən məlumatlar təsdiq olunmadıqda verilə bilər.

1.3. Müşahidənin aparılmasına icazə verildikdə müşahidəçiyə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən lövhəcik (Təlimata 4-7 sayılı əlavələr) verilir.

2. Seçki dairəsinin ərazisində müşahidənin aparılmasına dair ərizə (Təlimata 2 sayılı əlavə) seçkilərin elan edildiyi gündən başlayaraq seçkilərin keçirilməsinə 5 gün qalanadək müvafiq dairə seçki komissiyasına təqdim edilə bilər.

2.1. Müşahidənin keçirilməsinə icazə verildikdə müvafiq dairə seçki komissiyası müşahidəçiyə Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi formada hazırlanmış lövhəcik (Təlimata 8 sayılı əlavə) verir.

2.2. Müşahidənin keçirilməsinə seçki komissiyası tərəfindən icazə verilmədikdə dairə seçki komissiyasının bu qərarından Mərkəzi Seçki Komissiyasına, Mərkəzi Seçki Komissiyası nəticə etibarilə şikayəti təmin etməzsə, Azərbaycan Respublikasının Apellyasiya Məhkəməsinə şikayət verilə bilər.

2.3. Müşahidəçilər bütün seçki komissiyalarında seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsini, səsvermənin nəticələrinin və seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsini, səsvermənin nəticələri və seçkilərin ümumi yekunları haqqında protokolun tərtib olunmasını, habelə səslərin hesablanması və ya yenidən hesablanmasını müşahidə edə bilərlər. Müşahidəçilər səslərin paralel sayılmasında iştirak edə, səsvermənin nəticələrinə dair məntəqə seçki komissiyası protokolunun 1-ci nüsxəsinin dairə seçki komissiyasına göndərilməsini müşahidə edə bilərlər.

Müşahidə seçkilər elan edildiyi gündən başlanıla bilər və müvafiq məhkəmələrdə seçkilərlə əlaqədar bütün mübahisələrə baxıldıqdan sonra seçkilərin ümumi yekunlarının rəsmiləşdirilməsinin dərc edildiyi gün bitir.

2.4. Səsvermə gününədək seçki komissiyasının iclaslarını müşahidə etmək hüququna yalnız Seçki Məcəlləsinin 40.13-cü maddəsi ilə və bu Təlimatla müəyyən edilmiş qaydada həmin hüququn əldə edilməsi üçün Mərkəzi Seçki Komissiyasına ərizə (Təlimata 3 sayılı əlavə) ilə müraciət edərək qeydiyyatdan keçməklə xüsusi icazə almış müşahidəçilər malikdir. Mərkəzi Seçki Komissiyasının verdiyi lövhəciklərdə (Təlimata 9, 10 sayılı əlavələr) həmin hüquq göstərilməlidir. Bu Təlimatın 1.1-ci maddəsində göstərilən subyektlərin hər birinin ayrı-ayrılıqda hər bir seçki komissiyası üçün bu hüquqlu bir müşahidəçisi ola bilər. Mərkəzi Seçki Komissiyası onları, hər bir seçki komissiyasında 10 nəfərdən artıq olmamaqla, püşkatma yolu ilə təyin edir. Səsvermə günü seçki komissiyasının iclasını müşahidə etmək üçün müşahidəçilərdən xüsusi icazə tələb olunmur.

2.5. Səsvermə günü səsvermə otağında olan və seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsini müşahidə edən şəxslərin siyahısı məntəqə seçki komissiyasının katibi tərəfindən aparılır.

3. Müşahidəçilər (xüsusi icazə almış müşahidəçi istisna edilməklə) eyni hüquqlara malikdirlər və eyni vəzifələr daşıyırlar.

3.1. Müşahidəçilər Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 42-ci maddəsində göstərilən aşağıdakı hüquq və vəzifələrə malikdirlər:

- seçici siyahıları ilə tanış olmaq;
- səsvermə günü istədiyi vaxt müvafiq seçki məntəqəsinin səsvermə otağında olmaq;
- seçicilərə seçki bülletenlərinin qoyulması üçün zərflərin və seçki bülletenlərinin verilməsini müşahidə etmək;
- səsvermə yerindən kənarında seçicilərin səs verməsini müşahidə etmək;
- seçicilərin sayını hesablamaq, seçki bülletenlərinin, ləğv edilmiş seçki bülletenlərinin sayılmasını müşahidə etmək;
- müşahidənin nəticələrinin seçki komissiyasının protokoluna əlavə olunmasını tələb etmək;
- müşahidə aparmağı təmin edən şəraitdə və müəyyən məsafədən seçicilərin səsələrinin hesablanmasına, seçicilərin səsələri hesablanarkən seçki bülleteninin qoyulması üçün zərfə, doldurulmuş və ya doldurulmamış hər bir seçki bülleteninə səsənin etibarlılığını yoxlamaq məqsədilə baxmaq, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında seçki komissiyasının protokolu və digər sənədlərlə tanış olmaq;
- səsvermənin təşkili ilə əlaqədar təklif və iradlarla məntəqə seçki komissiyasının sədrinə, o olmadıqda isə onu əvəz edən şəxsə müraciət etmək;
- seçki komissiyalarının sənədlərinin, o cümlədən səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların, səsvermə günü seçki komissiyasının işə başladığı və seçki qutularının möhürləndiyi andan seçki komissiyaları tərəfindən səsvermənin nəticələri haqqında protokolların qəbul edilməsinədək seçki komissiyaları tərəfindən tərtib edilmiş və ya onlara daxil olmuş qoşma sənədlərin təsdiqlənmiş surətlərinin bir nüsxəsini haqq ödənilmədən çıxarmaq və ya almaq, əlavə nüsxələri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilən haqq ödənilməklə çıxarmaq və ya almaq, səsvermədə iştirak edən şəxslərin siyahısı ilə tanış olmaq;
- müvafiq seçki komissiyalarında seçicilərin səsələrinin təkrar hesablanmasını müşahidə etmək;
- seçki sənədlərinin dairə seçki komissiyasına və Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilməsini müşahidə etmək.

3.2. Müşahidəçiyə aşağıdakı hərəkətlər qadağan edilir:

- seçicilərə seçki bülletenlərinin qoyulması üçün zərflər və seçki bülletenləri vermək;
- seçiciyə necə səs verəcəyi və necə səs verdiyi haqqında sual vermək;
- seçicinin xahişi ilə onun əvəzinə seçki bülleteni alınması haqqında imza etmək;
- seçicinin xahişi ilə seçki bülletenini doldurmaq;
- seçki komissiyalarının həlledici səs hüquqlu üzvləri ilə birlikdə seçki bülletenlərinin hesablanmasında birbaşa iştirak etmək;
- seçki komissiyalarının işinə maneə törədən hərəkətlər etmək;
- seçicilər arasında təşviqat aparmaq;
- bu və ya digər namizədin, siyasi partiyanın dəstəklənməsinə yönəldilən və ya dəstəklənməsi kimi qiymətləndirilə bilən hərəkətlər və ya çağırışlar etmək;
- müvafiq seçki komissiyasının qərarlarının qəbul olunmasına müdaxilə etmək;
- seçicilərin suallarına cavab vermək (öz statusu ilə bağlı suallar istisna olmaqla).

4. Göstərilən tələblərə riayət etməyən müşahidəçinin qeydiyyatı onu qeydə almış seçki komissiyasının müraciəti əsasında müvafiq məhkəmə tərəfindən ləğv edilə bilər.

4.1. Müşahidəçilər müşahidənin yekunlarına dair rəylərini Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədrinə, dairə və ya məntəqə seçki komissiyasının sədrinə təqdim etdikdə, həmin rəy səsvermənin nəticələri və ya seçkilərin ümumi yekunları haqqında protokola əlavə edilməlidir.

4.2. Müşahidə seçkilər elan edildiyi gündən başlanıla bilər və müvafiq məhkəmələrdə seçkilərlə əlaqədar bütün mübahisələrə baxıldıqdan sonra seçkilərin ümumi yekunlarının rəsmi dərc edildiyi gün bitir.

**Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin qeydə alınması üçün dairə seçki komissiyalarına
təqdim olunan seçki sənədlərində və imza vərəqələrindəki məlumatların düzgünlüyünün
yoxlanılması məqsədilə müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən yaradılmış
işçi qrupu haqqında
Ə S A S N A M Ə**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 iyun 2006-cı il tarixli 30/114 sayılı qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

Bu Əsasnamə bələdiyyə üzvlüyünə namizədin qeydə alınması üçün dairə seçki komissiyalarına təqdim olunmuş seçki sənədlərində və imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq məqsədilə yaradılmış işçi qrupunun (bundan sonra - işçi qrupu) hüquq, vəzifə və fəaliyyət qaydalarını müəyyən edir.

1. Ümumi müddəalar

1.1. İşçi qrupu Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi), Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) qəbul etdiyi normativ xarakterli aktlara və müvafiq dairə seçki komissiyasının qərarlarına uyğun fəaliyyət göstərir.

1.2. İşçi qrupu seçki sənədlərində və imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq məqsədilə Seçki Məcəlləsinin 59.2-ci maddəsinin tələbinə uyğun olaraq müvafiq dairə seçki komissiyaları tərəfindən yaradılır.

1.3. İşçi qrupunun tərkibinə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Elmi-Tədqiqat və Məhkəmə Ekspertizası, Kriminalistika və Kriminologiya Problemləri İnstitutunun ekspertləri, daxili işlər və maliyyə nazirliklərinin rayon şöələrinin və Vergilər Nazirliyinin ərazi üzrə departamentlərinin mütəxəssisləri sırasından ekspertlər, əhalinin qeydiyyatını həyata keçirən xüsusiləşdirilmiş orqanların - şəhər rayon polis idarələrinin və rayon polis şöələrinin qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi bölmələrinin mütəxəssisləri, mənzil kommunal istismar sahələrinin, rayon statistika şöələrinin mütəxəssisləri daxil edilə bilər.

2. İşçi qrupunun formalaşdırılması qaydası

2.1. İşçi qrupunun tərkibi və onun rəhbəri dairə seçki komissiyasının qərarı ilə seçilir və azad olunur.

2.2. İşçi qrupuna onu yaradan dairə seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü rəhbərlik edir.

2.3. İşçi qrupunun üzvləri müvafiq dövlət orqanlarının rəhbərləri ilə razılaşdırılmaqla bu işə cəlb edilir və əsas iş yerindən müvəqqəti ayrılmaqla öz vəzifələrini həyata keçirirlər. Onların əsas iş yeri üzrə vəzifə maaşları və digər ödənişlər saxlanılır.

3. İşçi qrupunun və onun rəhbərinin hüquqları

3.1 İşçi qrupunun aşağıdakı hüquqları vardır:

3.1.1. təsdiq edilmiş namizəddən, namizədin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrindən, imza toplayan şəxslərdən, seçicilərdən və müvafiq orqanlardan öz səlahiyyəti daxilində bütün məsələlər üzrə məlumat tələb etmək və almaq.

3.1.2. işçi qrupunun öz vəzifələrini qanunauyğun şəkildə yerinə yetirə bilməsi üçün bütün məsələlərə dair müvafiq dövlət orqanlarına, bələdiyyə qurumlarına və digər orqanlara müraciət etmək, səlahiyyətləri çərçivəsində bütün məsələlər üzrə zəruri məlumat və materialları tələb etmək.

3.1.3. imza vərəqələrində olan məlumatların düzgün olub-olmamasını təsdiq edən əsas kimi qəbul edilən rəyləri tərtib etmək və hər bir təsdiq edilmiş namizəd üzrə imza vərəqələrinin yoxlanılmasının nəticələri haqqında işçi qrupunun protokolu hazırlayaraq qrupun rəhbərinə təqdim etmək.

3.1.4. işçi qrupunun öz vəzifələrini qanunauyğun şəkildə yerinə yetirə bilməsi üçün lazımı avadanlıq və materiallarla təmin olunmasını tələb etmək.

3.2. İşçi qrupunun üzvləri fəaliyyət göstərdikləri müddətdə dairə seçki komissiyası ilə bağlanmış əmək müqaviləsinə əsasən Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi məbləğdə əməkhaqqı alırlar.

3.3. İşçi qrupunun verdiyi sorğuya müvafiq orqandan 3 gün müddətində, əgər səsvermə gününə 75 gündən az vaxt qalmışsa, ən gec 1 gün müddətində rəsmi cavab almaq hüququ vardır.

3.4. İşçi qrupu rəhbərinin aşağıda göstərilən hüquqları vardır:

3.4.1. Qrupun işini təşkil edir, dairə seçki komissiyası ilə razılaşdırmaqla müvafiq orqan və təşkilatlara sorğu verməklə sənədlər tələb edir. Təsdiq edilmiş hər bir namizəd üzrə imza vərəqələrinin yoxlanılması nəticələri haqqında tərtib olunub imzalanmış protokolu qərar qəbul edilməsi üçün dairə seçki komissiyasına təqdim edir.

3.4.2. Qrupun üzvləri arasında vəzifə bölgüsü aparır, qrupun işinə cəlb edilmiş mütəxəssislərə tapşırıqlar verir və onların icrasını yoxlayır.

3.4.3. İşçi qrupunun dairə seçki komissiyası ilə qarşılıqlı fəaliyyətini təmin edir.

3.4.4. Yoxlamanın yekunlarına dair protokolları və başqa sənədləri imzalayır.

3.4.5. Dairə seçki komissiyasının tələbinə əsasən komissiyanın iclasında işçi qrupunun gördüyü işlər barədə məruzə edir.

4. İşçi qrupunun vəzifələri

4.1. İşçi qrupunun tərkibinə daxil edilmiş ekspert və mütəxəssislər təqdim edilən seçki sənədlərində və imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü yoxlayır və bu barədə ayrı-ayrılıqda rəy verirlər. Seçici imzalarının etibarsız sayılmasının əsasları göstərilməklə, müvafiq qovluğun nömrəsini, yoxlanılan imza vərəqəsindəki sətirin nömrəsini qeyd edir və yoxlamanın nəticəsi barədə cədvəl hazırlayır.

4.2. Təsdiq edilmiş hər bir namizəd üzrə imza vərəqələrinin yoxlanılmasının nəticəsi haqqında işçi qrupunun rəhbəri tərəfindən ayrıca protokol tərtib edilir, imzalanır, həmin protokola ekspert və mütəxəssislərin rəyləri və yoxlama cədvəli əlavə olunaraq müvafiq qərar qəbul edilməsi üçün dairə seçki komissiyasına təqdim edilir. Protokolda etibarsız hesab edilmiş imzaların sayı əsası qeyd olunmaq şərti ilə göstərməlidir. Protokolun surəti namizədin qeydə alınması məsələsini gündəliyə çıxaran dairə seçki komissiyası iclasının başlanmasına azı 24 saat qalmış namizədə və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinə verilir.

5. Yekun müddəaları

5.1. İşçi qrupunun səlahiyyət müddəti şikayət olmadıqda seçki gününə 60 gün qalmış, şikayət olarsa, yuxarı seçki komissiyası və ya müvafiq məhkəmə tərəfindən şikayətin araşdırması bitdikdən sonra başa çatır.

5.2. Bu Əsasnaməyə əlavə və dəyişikliklər Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən edilə bilər.

**Bələdiyyə seçkilərinə xüsusi seçki hesablarının açılmasının və aparılmasının uçotu.
Hesabatı qaydası, habelə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin,
siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına vəsaitin daxil olması və
xərclənməsi qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 iyun 2006-cı il tarixli 30//116 sayılı Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

Bu Təlimat Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 94.1-ci maddəsinə əsasən hazırlanıb və "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərində xüsusi seçki hesablarının açılmasının və aparılmasının uçotu, hesabatı qaydası, habelə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin (bundan sonra - namizədin), siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fonduna vəsaitin daxil olması və xərclənməsi qaydalarını müəyyən edir.

1. Namizəd, siyasi partiyalar və siyasi partiyaların blokları Seçki Məcəlləsinin 91-ci və 225-ci maddələrinə müvafiq qaydada və müddətdə seçki fondunu formalaşdırmaq üçün xüsusi seçki hesabı açmalıdır. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçki fondu Seçki Məcəlləsinin 225-ci maddəsi ilə müəyyənləşdirilmiş həcmdə və həmin maddədə nəzərdə tutulmuş mənbələr hesabına yaradılmaqla, "Kapital Bank" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində və onun filiallarında xüsusi hesabda saxlanılır.

Xüsusi seçki hesabı namizədin irəli sürülməsi barədə dairə seçki komissiyasına bildiriş təqdim edildikdən sonra 5 gün müddətində namizədin qeydiyyatı üçün zəruri olan seçici imzalarının yığılmasına azı 24 saat qalmış açılmalıdır. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku yalnız bir xüsusi hesab açə bilər. Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada rəsmiləşdirilən sənədlər təqdim edildikdə müvafiq bank namizədə, siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna 3 gün müddətində xüsusi seçki hesabı açmalıdır. Bütün pul vəsaiti xüsusi seçki hesabına manatla köçürülür.

2. Namizədlər üçün vahid seçki fondu yaratmaq niyyətində olan siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları bələdiyyələrin 1/3-dən çoxunda irəli sürülən namizədlərin siyahısını Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etdikdən sonra 5 gün müddətində vahid seçki fondunu formalaşdırmaq üçün xüsusi seçki hesabı açirlar.

3. Bu Təlimatın 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş "Kapital Bank" Açıq Səhmdar Cəmiyyətindən və onun filiallarından başqa, digər banklarda xüsusi seçki hesablarının açılması qadağandır.

4. Namizədin, siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının xüsusi seçki hesablarının açılması üçün namizəd və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi, siyasi partiyanın, yaxud siyasi partiyalar blokunun maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi aşağıdakı sənədləri müvafiq banka təqdim etməlidir:

a) namizəd (və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi) –

- xüsusi seçki hesabının açılması üçün ərizə;

- namizədlərin irəli sürülməsi barədə bildirişin* dairə seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş surəti;

- Seçki Məcəlləsinin 53-cü maddəsinin tələbinə uyğun tərtib edilmiş bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş şəxsin məhkumluğuna, vətəndaşlığına və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinə dair məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətinə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş ərizə;

- namizədin səlahiyyətli nümayəndəsinin (əgər səlahiyyətli nümayəndə təyin edilibsə) notariat qaydasında rəsmiləşdirilmiş vəkalətnaməsi.

b) siyasi partiyalar –

- xüsusi seçki hesabının açılması üçün ərizə;

- dövlət qeydiyyatına alınması haqqında sənədin (şəhadətnamənin) notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti;

- siyasi partiyanın qüvvədə olan nizamnaməsinin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti;

- namizədin irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanı iclasının)

qərarı və müvafiq iclasın protokolu;

- statistika orqanlarında uçot vahidlərinin dövlət reyestrinə daxil edilməsi haqqında şəhadətnamənin

notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti;

- dövlət sosial sığorta orqanında uçota alınması barədə bildirişin əsli;

- müvafiq vergi orqanı tərəfindən verilmiş şəhadətnamə - dublikatın əsli;

- namizədləyin irəli sürülməsi barədə bildirişin* dairə seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş surəti;
- Seçki Məcəlləsinin 54-cü maddəsinin tələbinə uyğun tərtib edilmiş bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş şəxsin məhkumluğuna, vətəndaşlığına və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinə dair məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətinə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş razılıq ərizəsi;

- maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş vəkalətnaməsi;
- notariat qaydasında təsdiq edilmiş imza və möhür nümunələri vərəqəsi.

c) siyasi partiyalar bloku-

- xüsusi seçki hesabının açılması üçün ərizə;

- namizədləyin irəli sürülməsi barədə bildirişin* dairə seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş surəti;

- siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyaların qurultaylarının (konfranslarının, rəhbər orqanı iclasının) namizəd irəli sürmək barədə qərarları ilə birlikdə müvafiq iclasların protokolları;

- siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyaların nümayəndələri iclasının (qurultayının, konfransının) siyasi partiyaların bloku adından namizəd irəli sürülməsi haqqında qərarı və müvafiq iclasın protokolu;

- maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş vəkalətnaməsi;

- notariat qaydasında təsdiq edilmiş imza və möhür nümunələri vərəqəsi.

5. Yuxarıda göstərilən sənədlər təqdim edildikdən sonra müvafiq bank həmin subyektlər üçün bu Təlimatın 1-ci bəndində göstərilən müddətdə xüsusi seçki hesabı açmalıdır.

6. Xüsusi seçki hesabı və vahid seçki fondu üzrə bütün əməliyyatlar manatla həyata keçirilir.

7. Müvəkkil bank həftədə bir dəfədən az olmamaq, səsvermə gününə 10 gündən az müddət qaldıqda isə 3 iş günü ərzində bir dəfədən az olmamaq şərtilə dairə seçki komissiyasına namizədlərin xüsusi seçki hesabına daxil olan (Təlimatın 1 sayılı əlavəsinə uyğun formada), eləcə də xərclənən vəsaitlər barədə məlumat verir.

8. Seçki fondunda olan vəsaitə dair sərəncam vermək hüququ həmin fondu yaradan namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna məxsusdur. Seçki fondlarında olan vəsaitlər təyinatlı məqsəd daşıyır. Bu vəsaitdən yalnız aşağıdakı məqsədlər üçün istifadə edilə bilər:

a) imza toplanmasına yönəldilmiş təşkilati-texniki tədbirlərin maliyyə təminatı, habelə seçici imzalarının toplanması üçün müvafiq şəxslərə haqq ödənilməsi;

b) seçkiqabağı təşviqatla bağlı tədbirlərin, habelə informasiya və məşvərət xidmətləri dəyərinin ödənilməsi;

*Namizədləyin irəli sürülməsi barədə bildiriş dedikdə, namizədin irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanı iclasının), siyasi partiyalar blokuna daxil olan siyasi partiyaların nümayəndələri iclasının (qurultayının, konfransının) siyasi partiyaların bloku adından namizəd irəli sürülməsi haqqında Seçki Məcəlləsinin 53.2-ci maddəsində namizədin irəli sürülməsinə dair bildirişdə nəzərdə tutulmuş məlumatlar göstərilən qərarın dairə seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş nüsxəsi başa düşülməlidir.

c) seçki kampaniyasının keçirilməsi ilə əlaqədar hüquqi şəxslərin və vətəndaşların bilavasitə yerinə yetirdikləri digər işlərin dəyərinin ödənilməsi ilə bağlı xərclər.

9. Namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına seçkiqabağı təşviqat fəaliyyəti və namizədlərin irəli sürülməsinin müdafiəsi məqsədilə seçici imzalarının yığılması üçün seçki fondlarına daxil olan vəsaitdən başqa, digər pul vəsaitindən istifadə etmək qadağandır.

10. Xüsusi seçki hesabına vəsaitlər yalnız Seçki Məcəlləsinin 225-ci maddəsində göstərilən məbləğdə və şəxslər tərəfindən köçürülə bilər.

11. Könüllü ianələr yalnız Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarından Seçki Məcəlləsinin 93.1-ci maddəsində göstərilən qaydada qəbul edilir.

Hüquqi şəxslərin könüllü ianələri seçki fonduna yalnız nağdsız köçürülmə yolu ilə, Seçki Məcəlləsinin 93.2-ci maddəsində göstərilən şərtlərlə qəbul olunur.

12. Vətəndaşların və hüquqi şəxslərin könüllü ianələri xüsusi seçki hesabına poçt və ya bank vasitəsilə müvafiq ödəniş sənədi alındıqdan sonra ən gec 2 gün ərzində köçürülməlidir.

13. Namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına könüllü ianə ayırmaq, yaxud natura şəklində və ya xidmət göstərilməsi yolu ilə yardım etmək aşağıdakılara qadağan edilir:

- xarici dövlətlərə və xarici hüquqi şəxslərə;

- xarici vətəndaşlara;

- vətəndaşlığı olmayan şəxslərə;

- 18 yaşına çatmamış vətəndaşlara;

- seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan vəziyyətə görə Azərbaycan Respublikasının hüquqi şəxsinin nizamnamə kapitalında yuxarıda göstərilən şəxslərin iştirak (mülkiyyət) payı 30 faizdən çox olarsa, Azərbaycan Respublikasının hüquqi şəxslərinə;

- beynəlxalq təşkilatlara və beynəlxalq ictimai hərəkatlara;
- dövlət hakimiyyəti orqanlarına və bələdiyyə qurumlarına;
- dövlət, bələdiyyə təşkilatları və idarələrinə;
- seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan vəziyyətə görə nizamnamə kapitalında dövlətin və ya bələdiyyənin iştirak payı 30 faizdən artıq olan hüquqi şəxslərə;
- hərbi hissələrə;
- xeyriyyə təşkilatlarına, dini birliklərə, idarələrə və təşkilatlara;
- aşağıdakı məlumatlardan hər hansı birini göstərməyən anonim ianə köçürənlərə (vətəndaş üçün - soyadını, adını, atasının adını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını, nömrəsini, verilmə tarixini, yaşayış yerinin ünvanını, doğum tarixini; hüquqi şəxs üçün - vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsini, adını, qeydiyyat tarixini, bank rekvizitlərini, nizamnamə kapitalında dövlət və ya bələdiyyə payının olmasını, bunlar olduğu halda - miqdarını, nizamnamə kapitalında xarici kapitalın pay miqdarını göstərməyənlərə və ya qeyri-düzgün göstərilərə).

14. Namizədlərin, siyasi partiyaların və siyasi partiyalar bloklarının seçki fonduna ianələr Seçki Məcəlləsinin 90.2-ci maddəsində göstərilən və buna hüququ olmayan subyektlərdən daxil olubsa, yaxud Seçki Məcəlləsində nəzərdə tutulan məbləğdən artıq köçürülübse, müvəkkil bank bu Təlimatın 1 sayılı əlavəsinə uyğun olaraq müvafiq seçki komissiyasına məlumat verir.

15. Namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının seçki fondlarına ianələr buna hüququ olmayan fiziki və hüquqi şəxslərdən daxil olubsa, ianənin xüsusi seçki hesabına daxil olduğu gündən sonrakı 10 gün müddətində namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku ianənin bütünlüklə geri qaytarılmasının səbəbini göstərməklə və göndərilmə xərclərini çıxmaqla ianəçiyə qaytarmalıdır.

Anonim ianələr xüsusi seçki hesabına daxil olduqda Seçki Məcəlləsinin 93.7-ci maddəsinə uyğun olaraq dövlət büdcəsinə köçürülür.

16. Müvəkkil bank Seçki Məcəlləsində və bu Təlimatın 9, 10, 11, 12, 13 və 14-cü bəndlərində nəzərdə tutulan hallar barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyasına hesabat verməlidir.

17. Qeydə alınmış namizədlərin xüsusi seçki hesabları üzrə bütün əməliyyatlar səsvermə günündən sonra 3 iş günü müddətində dayandırılır.

18. Seçki Məcəlləsinin 91.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş digər hallarda dairə seçki komissiyasının göstərişi ilə müvafiq bank namizədlərin, xüsusi seçki hesablarından xərclərin ödənilməsi ilə bağlı maliyyə əməliyyatlarını dayandırır.

19. Maliyyə əməliyyatlarının aparılması müddəti yalnız Seçki Məcəlləsinin 92.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş hallarda və əsaslarla Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən uzadıla bilər.

20. Bələdiyyə seçkiləri zamanı bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin aldıkları pul vəsaitlərinin geri qaytarılması qaydaları Seçki Məcəlləsinin 90.5 - 90.7-ci və 226.4-cü maddələri ilə müəyyən edilir.

21. Namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları müvafiq seçki komissiyasına öz maliyyə hesabatlarını aşağıdakı növbəliklə (bu Təlimata 2 sayılı əlavəyə uyğun) təqdim edirlər:

- birinci ilkin maliyyə hesabatı Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada müvafiq seçki komissiyasına qeydiyyat üçün zəruri sənədlərlə eyni zamanda təqdim edilir; bu hesabatda göstərilmiş tarixə 2 gün qalmışdan əvvəlki dövr üçün məlumatlar daxil edilir;- ikinci ilkin maliyyə hesabatı səsvermə gününə ən tezi 20 gün qalmış və səsvermə gününə ən gec 10 gün qalmış təqdim edilir; bu hesabatda orada göstərilmiş tarixə 7 gün qalmışdan əvvəlki dövr üçün məlumatlar daxil edilir;

- yekun maliyyə hesabatı seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən ən gec 10 gün sonra təqdim edilir; yekun maliyyə hesabatına seçki fonduna vəsaitlərin daxil olmasını və xərclənməsini təsdiq edən ilkin maliyyə sənədləri qoşulur.

22. Namizəd öz statusunu itirdikdə, maliyyə hesabatının verilməsi vəzifəsi namizəd olmuş vətəndaşların üzərinə qoyulur. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən maliyyə hesabatının verilməsi vəzifəsi onların maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndəsinin üzərinə qoyulur, belə səlahiyyətli nümayəndə olmadıqda, siyasi partiyanın və ya siyasi partiyalar blokunun tərkibində seçki kampaniyasında iştirak etmiş siyasi partiyayı təmsil etmək səlahiyyəti olan digər şəxs hesabat verə bilər.

23. Namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarının xüsusi hesabında qalmış pul vəsaitini dairə seçki komissiyasının yazılı göstərişinə uyğun olaraq müvafiq bank səsvermə günündən 60 gün keçdikdən sonra dairə seçki komissiyasının hesabına köçürməlidir.

**Bələdiyyə seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsi dövlət büdcəsindən ayrılan
maliyyə vasitələrinin seçki komissiyaları arasında bölüşdürülməsi,
göstərilən vasitələrdən təyinatı üzrə istifadəyə nəzarət edilməsi qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 iyun 2006-cı il tarixli 30/122 sayılı
Qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsi, seçki komissiyalarının səlahiyyət müddətində onların fəaliyyətinin təmin edilməsi xərcləri dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilir.
2. Seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün ayrılmış büdcə vəsaitinin uçotu seçki komissiyaları tərəfindən aparılır. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) onun sərəncamına daxil olan pul vəsaitinin tam hüquqlu sərəncamçısıdır. Mərkəzi Seçki Komissiyasına seçkilərin keçirilməsi üçün daxil olmuş pul vəsaiti səsvermə gününə ən gec 90 gün qalmış dairə seçki komissiyalarına köçürülür, onlar isə öz növbəsində bu vəsaiti səsvermə gününə ən gec 10 gün qalmış məntəqə seçki komissiyaları arasında bölüşdürürlər.
3. Namizədlərin qeydiyyatı başa çatdıqdan sonra ən gec 3 gün müddətində bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərə dairə seçki komissiyası tərəfindən bərabər həcmdə vəsait ayrılır.
4. Namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fonduna vəsaitin daxil olması və xərclənməsi qaydaları Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) ilə və "Bələdiyyə seçkilərində xüsusi seçki hesablarının açılmasının və aparılmasının uçotu, hesabatı qaydası, habelə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına vəsaitin daxil olması və xərclənməsi qaydaları haqqında" Təlimatla tənzimlənir.
5. Pul vəsaitləri seçki komissiyaları arasında hər bir ərazinin inzibati və sosial-iqtisadi göstəriciləri nəzərə alınmaqla bölüşdürülür.
6. Seçki komissiyalarının sədrləri müvafiq seçki komissiyalarına ayrılmış pul vəsaitlərinin sərəncamçısıdır və maliyyə sənədlərinin seçki komissiyasının qərarlarına uyğunluğu, məsrəflər haqqında maliyyə hesabatlarının Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada və müddətdə təqdim edilməsi üçün şəxsən məsuliyyət daşıyırlar.
7. Seçki komissiyaları tərəfindən xərclənməmiş dövlət vəsaiti seçki günündən ən gec 60 gün keçənədək dairə və məntəqə seçki komissiyalarının hesabından Mərkəzi Seçki Komissiyasının hesabına köçürülür və onun hesabında qalır. Bu vəsaitlər üzrə əməliyyatlar "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 19.5-ci maddəsinin tələbləri gözlənilməklə həyata keçirilir.
8. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin seçki fondlarının formalaşması qaydaları Seçki Məcəlləsinin 225.1-ci maddəsi ilə, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin maliyyə fondu məbləğinin yuxarı həddi isə 225.2-ci maddəsi ilə tənzimlənir.
9. Səsvermədə iştirak etmiş və seçicilərin etibarlı hesab edilən səsələrinin azı 3 faizini toplayan qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizəd və ya seçilən sayılmış, habelə səsvermə gününədək Seçki Məcəlləsinin 73.3-cü maddəsində göstərilən məcbureddici hallara görə namizədliyini geri götürən qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizəd səsvermə günündən sonra 15 gün müddətində dairə seçki komissiyasının onları seçki fondlarına köçürdüyü vəsaitin xərclənməmiş hissəsini qaytarmağa borcludur. Bu müddət başa çatdıqda müvafiq bank dairə seçki komissiyasının məktubunda göstərilmiş vəsaiti mübahisəsiz qaydada onun hesabına köçürməlidir.
10. Seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün dairə və məntəqə seçki komissiyalarına ayrılmış büdcə vəsaitinin uçotu Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən maliyyə hesabatı formalarına uyğun olaraq ayrı-ayrılıqda aparılır.
11. Dairə seçki komissiyaları dairə və məntəqə seçki komissiyalarının seçkilərlə bağlı təsdiq olunmuş smetalarına uyğun surətdə həyata keçirilmiş xərclərin icrasının uçotunu hər bir xərc maddəsi üzrə aparırlar.
12. Mərkəzi Seçki Komissiyasının, dairə və məntəqə seçki komissiyalarının maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin 15 iyul 1998-ci il tarixli İ-62 sayılı əmri ilə təsdiq edilmiş idarələrin xərclər smetasının icrası haqqında 2 nömrəli hesabat formasına uyğun tərtib olunur.
13. Məntəqə seçki komissiyaları dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitin daxil olması və xərclənməsi barədə dairə seçki komissiyasına səsvermə günündən sonra 5 gün müddətində bu Təlimatın əlavəsinə uyğun olaraq maliyyə hesabatı təqdim edirlər. Hesabatı məntəqə seçki komissiyasının sədri təsdiq edir.

14. Dairə seçki komissiyası dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitin daxil olması və xərclənməsi barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasına səsvermə günündən sonra 10 gün müddətində bu Təlimatın əlavəsinə uyğun olaraq maliyyə hesabatı təqdim edir. Hesabatı dairə seçki komissiyasının sədri təsdiq edir.

15. Dairə seçki komissiyası seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi tarixdən başlayaraq ən gec 10 gün müddətində bu Təlimatın əlavəsinə uyğun olaraq məntəqə seçki komissiyalarının icmal hesabatlarını və dairə seçki komissiyalarının hesabatlarını, komissiyanın sədri və yerli xəzinədarlıq idarəsinin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq olunmaqla, Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edir.

16. Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə, Milli Məclisə və kütləvi informasiya vasitələrinə büdcə vəsaitlərinin istifadəsi, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin seçki fondu vəsaitinin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokları vəsaitinin xərclənməsi barədə seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərci günündən sonra 3 ay müddətində məlumat təqdim edir. Göstərilən maliyyə hesabatı və məlumatlar Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə, Milli Məclisə təqdim edildiyi gündən başlayaraq 1 ay müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyasının rəsmi mətbuat orqanında dərc edilməlidir.

**Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərində
beynəlxalq (xarici) müşahidəçilərin fəaliyyət qaydaları haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 iyun 2006-cı il tarixli 30/119 sayılı
Qərarı ilə təsdiq edilmişdir*

Bu təlimat Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 1.1.18, 1.1.19, 1.1.20, 40-42 və 44-cü maddələrinə əsasən hazırlanmışdır.

Beynəlxalq (xarici) müşahidəçilər (bundan sonra - beynəlxalq müşahidəçilər) Seçki Məcəlləsinin 44.1 - 44.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə dəvət olunurlar.

Ölkə daxilində müşahidə aparmaq üçün Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına beynəlxalq müşahidəçi statusu verilmir.

Beynəlxalq müşahidəçi qeydiyyatı alınmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) müraciət edir və müvafiq ərizə formasını doldurur. Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində (seçki keçirilən) müşahidənin aparılmasına dair ərizə seçkilərin elan edildiyi gündən başlayaraq, seçkilərin keçirilməsinə 10 gün qalanadək Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilə bilər. Hər bir ərizəyə dair qərar onun verildiyi vaxtdan başlayaraq 3 gün müddətində qəbul edilməlidir. Müşahidənin keçirilməsinə rədd cavabı yalnız ərizədə göstərilən məlumatlar təsdiq olunmadıqda verilə bilər. Ərizədə müşahidə aparmaq niyyətində olan şəxs haqqında aşağıdakı məlumatlar olmalıdır:

- soyadı, adı, atasının adı;
- yaşayış yerinin ünvanı;
- şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi;
- təmsil edilən təşkilatın adı və ünvanı;
- ərizəyə 3x4 sm ölçüdə 2 ədəd fotosəkil əlavə olunur.

Müşahidənin aparılmasına icazə verildikdə Mərkəzi Seçki Komissiyası beynəlxalq müşahidəçiyə Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində və xarici dillərin birində, onun təqdim etdiyi sənədlərə uyğun tərtib edilmiş vəsiqə-lövhəcik (Təlimata 1 sayılı Əla-və) verir.

Beynəlxalq müşahidəçiyə verilən lövhəciyin üz tərəfində müşahidəçinin fotosəkil, adı, soyadı, təmsil etdiyi ölkənin və ya qurumun adı, pasport nömrəsi əks olunur və lövhəcik Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin möhürü ilə təsdiqlənir. Lövhəciyin arxa hissəsində Seçki Məcəlləsindən beynəlxalq müşahidəçinin fəaliyyətinə dair müvafiq çıxarış əks olunur. Yalnız belə lövhəciyi əldə etdikdən sonra beynəlxalq müşahidəçi seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə Seçki Məcəlləsinin 40-42 və 44-cü maddələrinə uyğun olaraq fəaliyyət göstərə bilər.

Beynəlxalq müşahidəçilər fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq müstəqil və sərbəst həya-ta keçirirlər. Seçki komissiyaları, dövlət hakimiyyəti orqanları və bələdiyyə qurumları tərəfindən onlara zəruri kömək göstərilməlidir.

Beynəlxalq müşahidəçinin fəaliyyəti onu göndərən tərəfin və ya özünün şəxsi vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

Beynəlxalq müşahidəçilər də yerli müşahidəçilərlə eyni hüquqlara malikdirlər və eyni vəzifələri daşıyırlar.

Beynəlxalq müşahidəçilərin Seçki Məcəlləsinin 40.12-ci və 40.13-cü maddələrində göstərilən hüquqlarla yanaşı, aşağıdakı hüquqları vardır:

- seçici siyahıları ilə tanış olmaq;
- səsvermə günü istədiyi vaxt müvafiq seçki məntəqəsinin səs-vermə otağında olmaq;
- seçki bülletenlərinin və onların qoyulması üçün zərflərin seçicilərə verilməsini müşahidə etmək;
- səsvermə yerindən kənarında seçicilərin səs verməsini müşahidə etmək;
- seçicilərin sayını hesabla-maq, seçki bülletenlərinin, ləğv edilmiş seçki bülletenlərinin sayılmasını müşahidə etmək;
- müşahidənin nəticələrinin seçki komissiyasının protokoluna əlavə olunmasını tələb etmək;
- müşahidə aparmağı təmin edən şəraitdə və müəyyən məsafədən seçicilərin səsələrinin hesablanmasına, seçicilərin səsələri hesablanarkən seçki bülleteninin qoyulması üçün zərflə, doldurulmuş və ya doldurulmamış hər bir seçki bülleteninə səsənin etibarlılığını yoxlamaq məqsədilə baxmaq, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında seçki komissiyasının protokolu və digər seçki sənədləri ilə tanış olmaq;
- səsələrin paralel hesablanmasında iştirak etmək;

- səsvermənin təşkili ilə əlaqədar təklif və iradlarla məntəqə seçki komissiyasının sədrinə, o olmadıqda isə onu əvəz edən

şəxsə müraciət etmək;

- seçki komissiyaları sənədlərinin, o cümlədən səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların, səsvermə günü seçki komissiyasının işə başladığı və seçki qutularının möhürləndiyi andan seçki komissiyaları tərəfindən səsvermənin nəticələri haqqında protokolların qəbul edilməsindən seçki komissiyaları tərəfindən tərtib edilmiş və ya onlara daxil olmuş qoşma sənədlərin təsdiqlənmiş surətlərinin bir nüsxəsini haqq ödənilmədən çıxarmaq və ya almaq, əlavə nüsxələri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilən haqq ödənilməklə çıxarmaq və ya almaq (müşahidəçinin tələbi ilə seçki komissiyası adı çəkilən sənədlərin surətlərini təsdiq etməlidir), səsvermədə iştirak edən şəxslərin siyahısı ilə tanış olmaq;

- müvafiq seçki komissiyalarında seçicilərin səsvermənin təkrar hesablanması müşahidə etmək;

- seçki sənədlərinin dairə seçki komissiyasına və Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilməsini müşahidə etmək;

- beynəlxalq müşahidəçilər səsvermə günündən sonra seçki qanunvericiliyi, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar mətbuat konfransı keçirə və kütləvi informasiya vasitələrinə müraciət edə bilərlər;

- beynəlxalq müşahidəçilərin seçicilərlə, namizədlərlə, qeydə alınmış namizədlərlə, seçki komissiyalarının üzvləri, siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının vəkil edilmiş şəxsləri ilə görüşmək hüququ vardır;

- beynəlxalq müşahidəçi fəaliyyəti dövründə tərcüməçi xidmətindən istifadə edə bilərlər.

Seçki proseslərində beynəlxalq müşahidəçilərə tərcüməçilik xidməti göstərən şəxs Mərkəzi Seçki Komissiyasına müraciət edir və müvafiq ərizə formasını (Təlimata 2 saylı Əlavə) doldurur. Ərizə formasında tərcüməçilik xidməti göstərən şəxsin aşağıda sadalanan məlumatları öz əksini tapmalıdır:

- soyadı, adı, atasının adı;

- yaşayış yerinin ünvanı;

- şəxsiyyət vəsiqəsinin (və ya onu əvəz edən sənədin) seriyası və nömrəsi;

- ərizəyə 3x4 sm ölçüdə 2

ədəd fotosəkil əlavə olunur.

Mərkəzi Seçki Komissiyası tərcüməçilik xidməti göstərən şəxsə müvafiq lövhəcik (Təlimata 3 saylı Əlavə) verir. Lövhəcikdə tərcüməçinin fotosəkil, adı, soyadı, atasının adı, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası, nömrəsi göstərilir. Tərcüməçinin səlahiyyət müddəti Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydə alındığı gündən başlanır və seçkilərin ümumi yekunlarının rəsmi dərc edildiyi gün tamam olur.

Müşahidəçilərə aşağıdakı hərəkətlər qadağan edilir:

- seçicilərə seçki bülletenlərinin qoyulması üçün zərflər və seçki bülletenləri vermək;

- seçiciyə necə səs verəcəyi və necə səs verdiyi haqqında sual vermək;

- seçicinin xahişi ilə onun əvəzinə seçki bülleteni alınması haqqında imza etmək;

- seçicinin xahişi ilə seçki bülletenini doldurmaq;

- seçki komissiyalarının həlledici səs hüquqlu üzvləri ilə birlikdə seçki bülletenlərinin hesablanmasında birbaşa iştirak etmək;

- seçki komissiyalarının işinə maneə törədən hərəkətlər etmək;

- seçicilər arasında təşviqat

aparmaq;

- bu və ya digər namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun dəstəklənməsinə yönəldilən və ya dəstəklənməsi kimi qiymətləndirilə bilən hərəkətlər və ya çağırışlar etmək;

- müvafiq seçki komissiyası qərarlarının qəbul olunmasına müdaxilə etmək;

- seçicilərin suallarına (öz statusu ilə bağlı suallar istisna olmaqla) cavab vermək.

Beynəlxalq müşahidəçilər Azərbaycan Respublikası ərazi-sində olduqları müddətdə dövlətin mühafizəsi altına alınırlar.

Beynəlxalq müşahidəçilər seçki kampaniyasının gedişi, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar olmayan fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün öz statusundan istifadə edə bilməzlər.

Beynəlxalq müşahidəçi qanunları, beynəlxalq hüquq normalarını pozduğu hallarda Mərkəzi Seçki Komissiyası onun qeydiyyatını ləğv edə bilər.

Müşahidə seçkilər elan edildiyi gündən başlanıla bilər və müvafiq məhkəmələrdə seçkilərlə əlaqədar bütün mübahisələrə baxıldıqdan sonra, seçkilərin ümumi yekunlarının rəsmi dərc edildiyi gün bitir.

**Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkiləri zamanı
vəkil edilmiş şəxslərin statusu haqqında
TƏLİMAT**

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
7 iyul 2006-cı il tarixli 31/127 sayılı Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir.*

1. Vəkil edilmiş şəxslərin statusu Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 72-ci və 220-ci maddələrinə əsasən müəyyənləşdirilir.

Qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədin 3-ə qədər vəkil edilmiş şəxs təyin etmək hüququ vardır.

Vəkil edilmiş şəxslərin təyin edilməsi barədə qeydə alınmış namizədin yazılı ərizəsinin (Təlimata 1 sayılı əlavə), o cümlədən vəkil edilmiş şəxslərin hər birinin 3x4 sm ölçüdə 2 ədəd fotosəkli əlavə edilmiş razılıq ərizələrinin (Təlimata 2 sayılı əlavə) daxil olduğu gündən başlayaraq 3 gün müddətində həmin şəxslər dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydə alınır.

1.1. Ərizədə vəkil edilmiş hər bir şəxsin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda-fəaliyyət növü), yaşayış yerinin ünvanı, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası, nömrəsi və verilmə tarixi göstərilir.

1.2. Müvafiq seçki komissiyası vəkil edilmiş şəxsə onun statusu göstərilmiş, soyadı, adı, atasının adı yazılmış və fotosəkli olan lövhəcik verir (Təlimata 3 sayılı əlavə). Seçki günü səsvermə otağında təyinatına uyğun istifadə edilməsi üçün həmin lövhəcik vəkil edilmiş şəxsin üzərində olmalıdır.

1.3. Qeydə alınmış namizəd dairə seçki komissiyasını xəbərdar etməklə, vəkil edilmiş şəxsləri istənilən vaxt geri çağırma və onların əvəzinə başqalarını təyin edə bilər. Belə xəbərdarlıq olduqda, vəkil edilmiş şəxsin qeydiyyatı ləğv edilir. Vəkil edilmiş şəxs onu təyin edən subyektə xəbərdar etməklə, istənilən vaxt öz təşəbbüsü ilə səlahiyyətlərindən imtina edə bilər. Belə halda ona verilmiş lövhəcik müvafiq seçki komissiyasına qaytarılmalıdır.

2. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vəkil edilmiş şəxs təyin edilməsi barədə təqdimatı (Təlimata 4 sayılı əlavə) və vəkil edilmiş şəxsin 3x4 sm ölçüdə 2 ədəd fotosəkli əlavə edilmiş razılıq ərizəsinin (Təlimata 5 sayılı əlavə) daxil olduğu gündən başlayaraq 3 gün müddətində həmin şəxs müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydə alınır.

2.1. Müvafiq seçki komissiyası vəkil edilmiş şəxsə onun statusu göstərilmiş, soyadı, adı, atasının adı yazılmış və fotosəkli olan lövhəcik verir (Təlimata 6 sayılı əlavə). Seçki günü səsvermə otağında təyinatına uyğun istifadə edilməsi üçün həmin lövhəcik vəkil edilmiş şəxsin üzərində olmalıdır.

2.2. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokunun vəkil edilmiş şəxsi müvafiq olaraq siyasi partiyanın, bloka daxil olan siyasi partiyaların və ya siyasi partiyaların nümayəndələrinin birgə iclasının qərarı, yaxud onların qurultayı, konfransı və ya rəhbər orqanının iclasının qərarı ilə təyin edirlər.

Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vəkil edilmiş şəxsi öz funksiyalarını, onun səlahiyyətini, soyadını, adını, atasının adını, doğum tarixini, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriya və nömrəsini, yaşayış yerinin ünvanını, əsas iş və ya xidmət yerini, tutduğu vəzifəsini (bu olmadıqda-fəaliyyət növünü) əks etdirən həmin qərar əsasında həyata keçirir.

2.3. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun təyin etdiyi vəkil edilmiş şəxslərin siyahıları (Təlimata 7 və 8 sayılı əlavələr) Mərkəzi Seçki Komissiyasına və eyni zamanda müvafiq dairə seçki komissiyasına təqdim edilir.

Siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku tərəfindən vəkil edilmiş şəxslərin daxil edildiyi siyahıda onların soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası, nömrəsi və verilmə tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, əsas iş və ya xidmət yeri, vəzifəsi (bu olmadıqda - fəaliyyət növü), telefon nömrəsi göstərilməlidir. Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilmiş müvafiq siyahıya şəxsin vəkil olmağa razılığı barədə yazılı ərizəsinin surəti əlavə edilməlidir.

2.4. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli orqanının qərarı ilə, yazılı formada xəbərdar olunmaqla, vəkil edilmiş şəxsin səlahiyyətlərinə xitam verilə bilər; bu barədə qəbul edilmiş qərarın surəti Mərkəzi Seçki Komissiyasına və müvafiq dairə seçki komissiyasına göndərilməlidir.

3. Vəkil edilmiş şəxslərin aşağıdakı hüquq və vəzifələri vardır:

İqeydə alınmış namizədin seçkiqabağı təşviqat kampaniyasında iştirak etmək;

İbələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçicilərlə görüşlərinin keçirilməsi üçün yer ayrılması barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına ərizə ilə müraciət etmək;

İseçkiqabağı təşviqat materiallarının yerləşdirilməsi üçün ayrılmış yerlərin siyahısını dairə seçki komissiyasından almaq;

İhərbi hissələrin yerləşdiyi ərazi hüdudlarında hərbi qulluqda olan seçicilərlə görüşləri, hərbi hissə komandirinin dairə seçki komissiyası ilə birlikdə görüşün keçirilməsini təyin etdikləri günə azı 3 gün qalanadək, müvafiq bələdiyyə üzrə qeydə alınmış bütün namizədlərin, namizədləri qeydə alınmış bütün siyasi partiyaların, siyasi partiya blokları nümayəndələrinin mütləq dəvət edilməsi və ya onlara xəbər verilməsi şərti ilə təşkil etmək;

-seçki komissiyalarının iclaslarında, habelə səsələrin hesablanmasında, dairə və məntəqə seçki komissiyalarında seçki bülletenləri, seçici siyahıları, səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqələri ilə, səsvermənin nəticələri və yekunları haqqında protokollarla müvafiq işin aparılmasını müşahidə etmək və onlarla tanış olmaq, seçki komissiyaları qərarlarının və digər seçki sənədlərinin (seçici siyahıları, səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqələri, seçki bülletenləri və imza və rəqələri istisna olmaqla) surətini almaq, seçki komissiyalarında digər seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsini müşahidə etmək;

İseçkilərin gedişini müşahidəçi qismində izləmək ;

İsəsvermə günü istədiyi vaxt müvafiq seçki məntəqəsinin səsvermə otağında olmaq;

İseçicilərə seçki bülletenlərinin qoyulması üçün zərflərin və seçki bülletenlərinin verilməsini müşahidə etmək;

İsəsvermə yerindən kənarında seçicilərin səs verməsini müşahidə etmək;

İseçicilərin sayını hesablamaq, seçki bülletenlərinin, ləğv edilmiş seçki bülletenlərinin sayılmasını müşahidə etmək;

-müşahidənin nəticələrinin seçki komissiyasının protokoluna əlavə olunmasını tələb etmək;

-müşahidə aparmağı təmin edən şəraitdə və müəyyən məsafədən seçicilərin səsələrinin hesablanmasına, seçicilərin səsələri hesablanarkən seçki bülleteninin qoyulması üçün zərflə, doldurulmuş və ya doldurulmamış hər bir seçki bülleteninə səsəin etibarlılığını yoxlamaq məqsədilə baxmaq, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında seçki komissiyasının protokolu ilə və digər sənədlərlə tanış olmaq;

-səsvermənin təşkili ilə əlaqədar təklif və iradlarla məntəqə seçki komissiyasının sədrinə, o olmadıqda isə onu əvəz edən şəxsə müraciət etmək;

-seçki komissiyaları sənədlərinin, o cümlədən səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların, səsvermə günü seçki komissiyasının iş başladığı və seçki qutularının möhürləndiyi andan seçki komissiyaları tərəfindən səsvermənin nəticələri haqqında protokolların qəbul edilməsində seçki komissiyaları tərəfindən tərtib edilmiş və ya onlara daxil olmuş qoşma sənədlərin təsdiqlənmiş surətlərinin bir nüsxəsini haqq ödənilmədən çıxarmaq və ya almaq, əlavə nüsxələri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilən haqq ödənilməklə çıxarmaq və ya almaq, səsvermədə iştirak edən şəxslərin siyahısı ilə tanış olmaq;

-bütün seçki komissiyalarında seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsini, səsvermənin nəticələrinin və seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsini, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların tərtib olunmasını, habelə səsələrin hesablanmasını, yenidən hesablanmasını müşahidə etmək və səsələrin paralel hesablanmasında iştirak etmək;

-Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarından, onun vəzifəli şəxslərinin hərəkət və ya hərəkətsizliyindən məhkəməyə müraciət etmək;

İvəkil edilmiş şəxsi təyin edən namizədi, habelə siyasi partiyayı, siyasi partiyalar blokunu xəbərdar etməklə, ona verilmiş vəsiqəni istənilən vaxt öz təşəbbüsü ilə dairə seçki komissiyasına qaytararaq, səlahiyyətlərindən imtina etmək;

İqanunla qadağan edilməyən digər hərəkətlər etmək.

4. Vəkil edilmiş şəxslər tərəfindən aşağıdakı hərəkətlərin edilməsi qadağandır:

İdövlət və bələdiyyə orqanlarında müəyyən vəzifə tutan vəkil edilmiş şəxslərin seçkilərin gedişi zamanı öz vəzifə və xidməti mövqelərindən istifadə etməsi;

İsəsvermə günü seçki komissiyası üzvlərinin öz səlahiyyətlərini həyata keçirməsinə mane olmaq, seçiciləri bu və ya digər namizədə səs verməyə məcbur etmək;

İseçiciyə necə səs verəcəyi və ya necə səs verdiyi barədə suallar vermək;

İseçicinin xahişi ilə onun əvəzinə seçki bülleteni alınması haqqında imza etmək;

İseçicinin xahişi ilə seçki bülletenini doldurmaq;

İdigər namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun dəstəklənməsinə yönəldilən və dəstəklənməsi kimi qiymətləndirilə bilən hərəkət və çağırışlar etmək;

İseçki komissiyalarının işinə maneə törədən hərəkətlər etmək;

İsəsvermə günü seçicilər arasında təşviqat aparmaq;

İmüvafiq seçki komissiyasının qərarlarının qəbul olunmasına müdaxilə etmək;

İseçicilərin suallarına (öz statusu ilə bağlı suallar istisna olmaqla) cavab vermək;

İqanunla qadağan edilmiş digər hərəkətlər etmək.

Yuxarıdakı tələblərə riayət etməyən vəkil edilmiş şəxsin qeydiyyatı onu qeydə almış seçki komissiyasının müraciəti əsasında müvafiq məhkəmə tərəfindən ləğv edilə bilər.

5. Vəkil edilmiş şəxslərin səlahiyyətləri müvafiq seçki komissiyasının onları qeydə aldığı gündən başlanır və seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edilməsi günündən gec olmayaraq, habelə Seçki Məcəlləsinin pozulması barədə şikayət üzrə məhkəmə araşdırması gedirsə, məhkəmənin yekun qərarının qəbul edilməsi günündən gec olmayaraq, həmin Məcəllənin 72.4-cü maddəsində göstərilən hallar istisna olunmaqla, təmsil etdikləri namizədlərin, siyasi partiyanın və ya siyasi partiyalar blokunun statusunun itirilməsi ilə başa çatır.

**Bələdiyyə seçkilərində namizədlərin təsdiq edilməsi və qeydə alınması üçün təqdim olunan
seçki sənədlərindəki məlumatların yoxlanılması və namizədlərin qeydə alınması**

Q A Y D A L A R I

*Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının
24 avqust 2009-cu il tarixli 23-3 sayılı Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir.*

Müvafiq seçki komissiyası Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi (bundan sonra – Seçki Məcəlləsi) ilə müəyyənləşdirilmiş sənədlərdə, hər bir namizədin imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü və namizədlərin irəli sürülməsi prosedurunun bu Məcəllənin tələblərinə uyğunluğunu yoxlayır. Müvafiq seçki komissiyası namizədlərin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun, seçicilərin Seçki Məcəlləsinə uyğun olaraq təqdim etdikləri tərcümeyi-hala aid məlumatların və namizəd haqqında digər məlumatların düzgünlüyünü yoxlayır (Seçki Məcəlləsinin 59. 1-ci maddəsi).

Müvafiq seçki komissiyası Seçki Məcəlləsinə uyğun olaraq təqdim edilmiş məlumatların və faktların düzgünlüyünü yoxlamaq məqsədilə müvafiq orqanlara müraciət edə bilər. Həmin orqanlar seçki komissiyasının müəyyənləşdirdiyi müddətdə, lakin səsvermə gününə 50 gündən az vaxt qalmışsa, ən gec 1 gün müddətində yoxlamanın nəticələri barədə seçki komissiyasına məlumat verməlidirlər. Müvafiq seçki komissiyası öz qərarı ilə imza vərəqələrindəki imzaların düzgünlüyünü və müvafiq məlumatları yoxlamaq üçün ekspertlərdən ibarət işçi qrupları yarada bilər. Həmin işçi qruplarına bu qrupu yaradan seçki komissiyasının üzvü sədrlik etməlidir. Belə yoxlamaya ekspertlər, müvafiq orqanların mütəxəssisləri sırasından ekspertlər, habelə əhalinin qeydiyyatını həyata keçirən xüsusişəkilmiş orqan və təşkilatların mütəxəssisləri cəlb edilə bilər. Onlar rəy hazırlayarkən imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü müəyyənləşdirmək üçün seçici siyahılarından və vətəndaşların qeydiyyat sistemindən istifadə edə bilərlər.

İmza vərəqələri yoxlanılarkən müvafiq seçki komissiyası namizədləri, onların səlahiyyətli nümayəndələrini, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrini Seçki Məcəlləsinin 59. 3 - cü maddəsinin tələbinə uyğun olaraq məlumatlandırmaqla, onların komissiyada iştirakını təmin edə bilər.

İmzaların yoxlanılması o vaxt dayandırılır ki, düzgün imzaların sayı namizədin qeydə alınmasına əsas verir və ya qalan imzaların sayı namizədin qeydə alınması üçün kifayət olmur. Yoxlamanın nəticələrinə görə seçici imzalarının düzgünlüyü və ya qeyri-düzgünlüyü təsdiqlənməlidir (Seçki Məcəlləsinin 59. 4-cü maddəsi).

İmza vərəqələri müvafiq seçki komissiyasına təqdim ediləndə namizədi irəli sürənlərin imza vərəqələrində pozduqları imzalar o şərtlə yoxlanılmır və nəzərə alınmır ki, imza toplayanlar tərəfindən vərəqələrdə bu pozulmalar haqqında müvafiq qeydlər aparılsın (Seçki Məcəlləsinin 59. 5-ci maddəsi).

İmza vərəqələri yoxlanılarkən eyni adamın bir neçə imzası aşkar edilərsə, yalnız bir imza etibarlı, digər imzalar isə qeyri düzgün sayılır (Seçki Məcəlləsinin 59. 6-cı maddəsi).

Seçki Məcəlləsinin 59. 6-cı maddəsində göstərilənlərlə yanaşı, aşağıdakılar qeyri-düzgün imzalar hesab edilir (Seçki Məcəlləsinin 59. 7-ci maddəsi):

- müvafiq icra hakimiyyəti orqanının arayışı, yaxud Seçki Məcəlləsinin 59. 2-ci maddəsinə uyğun olaraq seçki komissiyasının işinə cəlb edilmiş ekspertin rəyi əsasında seçki hüququ olmayan və məlumatları qeyri-düzgün göstərən seçicilərin imzaları (Seçki Məcəlləsinin 59. 7. 1-ci maddəsi);

- namizəd irəli sürülməsi haqqında müvafiq seçki komissiyasına bildiriş göndəriləndə imza vərəqələrinə daxil edilmiş seçici imzaları (Seçki Məcəlləsinin 59. 7. 2-ci maddəsi);

- Seçki Məcəlləsinin 57. 1-ci maddəsinin tələblərinin pozulması ilə əlaqədar etibarsız sayılmış imzalar (Seçki Məcəlləsinin 59. 7. 3-cü maddəsi);

- müxtəlif şəxslərin adından bir şəxs tərəfindən və ya bir şəxsin adından müxtəlif şəxslər tərəfindən qoyulmuş imzalar (Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 59. 7. 4-cü maddəsi);

- imza vərəqəsinə əl yazısı ilə qoyulmayan və ya karandaşla qoyulan imzalar (Seçki Məcəlləsinin 59. 7. 5-ci maddəsi).

İmza vərəqələrində seçici imzalarının qoyulması tarixində düzəliş edildikdə, bu imzalar o şərtlə düzgün sayılır ki, imza vərəqəsinə təsdiq edən şəxslər həmin düzəlişləri təsdiqləmiş olsunlar (Seçki Məcəlləsinin 59. 8-ci maddəsi).

İmza vərəqələri imza toplayan şəxs, habelə namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinin əl yazısı qaydasında imzası ilə təsdiq edilməyibsə və ya səlahiyyətli nümayəndənin imzası qeyri-düzgündürsə, imza vərəqələrində olan bütün imzalar etibarsız sayılır (Seçki Məcəlləsinin 59. 9-cu maddəsi).

Seçki Məcəlləsinin 59. 6 – 59. 10-cu maddələrinə əsasən imzanın etibarsızlığı müəyyənləşdirilməyibsə, imzaların düzgünlüyü və ya imzaların sayının hesablanmasının düzgünlüyü yoxlanılarkən imza vərəqələrində müəyyənləşdirilmiş qaydada edilən düzəliş və qeydlər imzaların etibarsız sayılması üçün əsas götürülə bilməz (Seçki Məcəlləsinin 59.11 - ci maddəsi).

Seçki Məcəlləsinin 59. 6 – 59. 10-cu maddələrinə uyğun olaraq etibarsız sayılan imzalar çıxdıqdan sonra qalan seçici imzalarının sayı qeydiyyat üçün lazım olan saydan az olarsa, namizəd qeydə alınmır (Seçki Məcəlləsinin 59. 12-ci maddəsi).

Hər bir bələdiyyə üzvlüyünə namizədin imza vərəqələrinin yoxlanılmasının nəticələri haqqında işçi qrupunun rəhbəri, müvafiq seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü tərəfindən protokol tərtib edilir, imzalanır və qərar qəbul olunması üçün seçki komissiyasına təqdim edilir. Protokolda seçicilərin yoxlanılmış imzalarının sayı, habelə əsas qeyd olunmaqla etibarsız sayılmış imzaların sayı göstərilir (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 14 iyun 2006-cı il 29/111 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 1 sayılı əlavəyə uyğun).

Protokol seçki komissiyasının müvafiq qərarına qoşulur. Protokolun surəti namizədin qeydə alınması məsələsinə baxan seçki komissiyası iclasının başlanmasına azı 24 saat qalmış namizədə və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə verilir. İmzalar yoxlanılarkən lazımi sayda seçici imzalarının olmadığı aşkar edildikdə namizəd, habelə siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku işçi qrupunun rəhbərinin təsdiq etdiyi protokolun surəti ilə yanaşı, seçici imzalarının etibarsız sayılmasının əsasları göstərilməklə müvafiq qovluğun nömrəsi, müvafiq imza vərəqəsindəki sətirin nömrəsi qeyd olunan yoxlamanın nəticəsi barədə cədvəlin surətini də almaq hüququna malikdir (Seçki Məcəlləsinin 59. 13-cü maddəsi).

I mərhələ – Namizədlərin irəli sürülməsi

Müvafiq seçki komissiyası təqdim edilmiş sənədlərə 5 gün müddətində baxır və namizədə, onun səlahiyyətli nümayəndəsinə, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə namizədlərin müvafiq seçki dairələri üzrə irəli sürülməsini təsdiq və ya bundan imtina barədə qərar təqdim edir (Seçki Məcəlləsinin 53. 6 - cı və 54. 9-cu maddələri).

Sənəd və məlumatların yoxlanılması mümkün olan orqan və qurumların siyahısı

Namizədə aid tələblər

Məlumat: Seçki Məcəlləsinin 212-ci maddəsinə əsasən:

- a) Azərbaycan Respublikasının passiv seçki hüququna malik vətəndaşı olması;
- b) seçkilər günü 21 yaşını tamam olması (seçki günü də daxil olmaqla) və yaşının 21-dən yuxarı olması;
- c) müvafiq seçki dairəsində daimi yaşaması.

a, b, c) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri.

Namizəd özü tərəfindən irəli sürüldükdə, dairə seçki komissiyası tərəfindən yoxlanılmalı olan sənədlər və namizədlərin irəli sürülməsi prosedurunun qanunauyğunluğu:

- a) bələdiyyəyə namizədlərin irəli sürülməsinə dair bildiriş (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/106 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 1 sayılı əlavəyə uyğun);
- b) öhdəlik barədə ərizə (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/106 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 3 sayılı əlavəyə uyğun);

Səlahiyyətli nümayəndə təyin edilibsə:

c) namizəd tərəfindən verilən səlahiyyətli nümayəndənin (nümayəndələrin) notariat qaydasında təsdiq edilmiş vəkalətnaməsi (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/106 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 5 sayılı əlavəyə uyğun);

d) namizədlərin irəli sürülməsi prosedurunun Seçki Məcəlləsinin tələbinə uyğunluğu.

c) vəkalətnaməni təsdiq etmiş notariat kontoru.

Yoxlanılmalı məlumatlar

Bildirişdəki məlumatlar:

- a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;

- b) doğum tarixi;
- c) yaşayış yerinin ünvanı;
- ç) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi;
- d) əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda – fəaliyyət növü).

a, b, c, ç) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

- d) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər; müvafiq vergi orqanları.

Öhdəlik barədə ərizədəki məlumatlar:

- a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;
- b) doğum tarixi;
- c) yaşayış yerinin ünvanı;
- ç) təhsili;
- d) əsas iş və ya xidmət yeri (bu olmadıqda – fəaliyyət növü);

Namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu varsa, ərizədə aşağıdakılar göstərilir:

e) Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı və nömrəsi;
ə) xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa və bu haqda qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmü çıxarılmışdırsa və bu əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adının göstərilməsi;

- f) namizədin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;

- g) namizədin xarici ölkə vətəndaşlığının olub - olmaması;

ğ) 5 ildən çox müddət ərzində xarici ölkə ərazisində yaşamaqla bağlı əmələ gələn davamlı, möhkəm və sabit münasibətlərdən başqa ölkələr qarşısında yaranan öhdəliklərinin olub - olmaması.

a, b c, f, g, ğ) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

ç) müvafiq ali təhsil müəssisəsi və ya Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi, respublikadan kənarında təhsil alan şəxslər barəsində olan məlumatlar da Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi vasitəsilə.

- d) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər, müvafiq vergi orqanları;

- e, ə) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Əməliyyat – Statistik İnformasiya idarəsi.

Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd tərəfindən təyin edilmiş səlahiyyətli nümayəndənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş vəkalətnaməsinin qanunauyğunluğunun yoxlanılması:

- a) vəkalətnamənin qanunauyğunluğu: a) vəkalətnaməni təsdiq etmiş notariat kontoru.

Namizəd seçicilərin təşəbbüs qrupu tərəfindən irəli sürüldükdə, dairə seçki komissiyası tərəfindən yoxlanılmalı olan sənədlər və namizədliyin irəli sürülməsi prosedurunun qanunauyğunluğu:

a) namizədin (namizədlərin) irəli sürülməsinə təşəbbüs edilməsi barədə ayrı-ayrılıqda tərtib edilmiş bildiriş (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/106 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 2 sayılı əlavəyə uyğun).

b) namizədin (namizədlərin) Seçki Məcəlləsinin 53-cü və 214-cü maddələrinə uyğun tərtib olunmuş öhdəlik ərizəsi(ləri). (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/106 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 3 sayılı əlavəyə uyğun);

c) seçicilərin təşəbbüs qrupunun yaradılması və namizədliyin irəli sürülməsi barədə yığıncağın protokolu (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/106 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 4 sayılı əlavəyə uyğun);

- ç) namizədliyin irəli sürülməsi prosedurunun qanunauyğunluğu.

- c) protokolu təsdiq edən

fiziki və hüquqi şəxs və ya yığıncağın keçirilməsi üçün

yer ayırmış, yaxud protokolu

öz möhürü ilə təsdiq etmiş subyekt.

Bildirişdəki məlumatlar:

- a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;

- b) doğum tarixi;

- c) yaşayış yerinin ünvanı;

- ç) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi;

d) əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda – fəaliyyət növü);

e) təşəbbüs qrupu üzvlərinin soyadı, adı, atasının adı;

ə) yaşayış yerinin ünvanı;

f) şəxsiyyət vəsiqələrinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi;

g) təşəbbüs qrupu üzvlərinin imzaları və tarix.

a, b, c, ç, e, ə, f) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

d) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər; müvafiq vergi orqanları.

Təşəbbüs qrupunun nümayəndəsi təyin edilibsə:

a) təşəbbüs qrupu nümayəndəsinin soyadı, adı, atasının adı;

b) yaşayış yerinin ünvanı;

c) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi;

ç) bildirişin verilmə tarixi.

a, b, c) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri.

Öhdəlik barədə ərizədəki məlumatlar:

a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;

b) doğum tarixi;

c) təhsili;

ç) yaşayış yerinin ünvanı;

d) əsas iş və ya xidmət yeri (bu olmadıqda – fəaliyyət növü);

Namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu varsa, ərizədə aşağıdakılar göstərməlidir:

e) Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı və nömrəsi;

ə) namizədin xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa, bu haqda qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmü çıxarılmışdırsa və bu əməl Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adının göstərilməsi;

f) namizədin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;

g) namizədin xarici ölkə vətəndaşlığının olub - olmaması;

ğ) 5 ildən çox müddət ərzində xarici ölkə ərazisində yaşamaqla bağlı əmələ gələn davamlı, möhkəm və sabit münasibətlərdən başqa ölkələr qarşısında yaranan öhdəliklərinin olub - olmaması;

h) imzası, ərizənin yazılma tarixi.

a, b, ç, f, g, ğ) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

c) müvafiq ali təhsil müəssisəsi və ya Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi; Respublikadan kənarında təhsil alan şəxslər barəsində olan məlumatlar da Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi vasitəsilə;

d) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər; müvafiq vergi orqanları;

e,ə) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Əməliyyat – Statistik İnformasiya İdarəsi.

Namizəd siyasi partiyalar tərəfindən irəli sürüldükdə, dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərin və namizədliyin irəli sürülməsi prosedurunun qanunauyğunluğunun yoxlanılması:

a) siyasi partiyanın qeydə alınması barədə şəhadətnamənin notariat qaydasında təsdiqlənmiş surəti;

b) siyasi partiyanın qüvvədə olan nizamnaməsinin notariat qaydasında təsdiqlənmiş surəti;

c) namizədin (namizədlərin) irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanın iclasının) qərarı və müvafiq iclasın protokolu;

ç) namizədin (namizədlərin) irəli sürülməsinə təşəbbüs edilməsi barədə ayrı-ayrılıqda tərtib edilmiş bildiriş (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/107 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 1 sayılı əlavəyə uyğun).

d) siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin siyahısı; (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/107 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 3 sayılı əlavənin forma və məzmununa uyğunluğu (bu siyahı həm də Mərkəzi Seçki Komissiyasına verilir).

e) səlahiyyətli nümayəndələrin təyin edilməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanının iclasının) qərarı;

ə) siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndələrinin Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada rəsmiləşdirilmiş vəkalətnamələri (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/107 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 6 sayılı əlavəyə uyğun);

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin
PREZİDENT KİTABXANASI

f) bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş hər bir şəxsin məhkumluğuna, vətəndaşlığına dair və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub - olmaması barədə məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş razılıq ərizəsi (ərizələri) (Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/107 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 2 sayılı əlavənin forma və məzmununa uyğunluğu);

g) namizədliyin irəli sürülməsi prosedurunun qanunauyğunluğu. a, b, ə) vəkalətnaməni təsdiq etmiş notariat kontoru;

c, d, e) siyasi partiyanın ali orqanı və ya icra aparatı.

Bildirişdəki məlumatlar:

a) namizədin (namizədlərin) soyadı, adı, atasının adı;

b) doğum tarixi;

c) yaşayış yerinin ünvanı;

ç) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi;

d) əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda – fəaliyyət növü);

a, b, c, ç) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər

Nazirliyi şəhər və ya rayon

polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət

vəsiqəsi şöbələri;

d) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər; müvafiq vergi orqanları.

Səlahiyyətli nümayəndələr barədə məlumatlar:

a) səlahiyyətli nümayəndənin soyadı, adı, atasının adı;

b) səlahiyyəti.

a) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

b) müvafiq siyasi partiya və ya notariat orqanı.

Razılıq barədə ərizədəki məlumatlar:

a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;

b) doğum tarixi;

c) yaşayış yerinin ünvanı;

ç) təhsili;

d) əsas iş və ya xidmət yeri (bu olmadıqda – fəaliyyət növü);

Namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu varsa, ərizədə aşağıdakılar göstərilməlidir:

e) Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı və nömrəsi;

ə) xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaranan əməli olmuşdursa və bu haqda qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmü çıxarılmışdırsa və bu əməl Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adının göstərilməsi;

f) namizədin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;

g) namizədin xarici ölkə vətəndaşlığının olub - olmaması;

ğ) 5 ildən çox müddət ərzində xarici ölkə ərazisində yaşamaqla bağlı əmələ gələn davamlı, möhkəm və sabit münasibətlərdən başqa, ölkələr qarşısında yaranan öhdəliklərinin olub - olmaması;

h) imzası, ərizənin yazılma tarixi.

a, b, c, f, g, ğ) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

ç) müvafiq ali təhsil müəssisəsi və ya Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi; respublikadan kənarında təhsil alan şəxslər barəsində olan məlumatlar da Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi vasitəsilə.

d) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər, müvafiq vergi orqanları;

e, ə) Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi Baş Əməliyyat

–Statistik İnformasiya İdarəsi.

Namizəd siyasi partiyaların bloku tərəfindən irəli sürüldükdə dairə seçki komissiyasına təqdim edilmiş sənədlərin, habelə namizədliyin irəli sürülməsi prosedurunun qanunauyğunluğunun yoxlanılması:

a) siyasi partiyalar blokuna daxil olan siyasi partiyaların qurultayının (konfranslarının, rəhbər orqanının iclasının) namizəd və ya namizədlər irəli sürmək barədə qərarları ilə birlikdə müvafiq iclasların protokolları;

b) siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiya nümayəndələri iclasının (qurultayların, konfransların) siyasi partiyaların bloku adından namizədin və ya namizədlərin irəli sürülməsi haqqında qərarı və müvafiq iclasın protokolu;

c) hər bir namizədin irəli sürülməsinin təsdiq edilməsi barədə ayrı-ayrılıqda tərtib edilmiş bildiriş (Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il tarixli 28/107 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 1 sayılı əlavənin forma və məzmununa uyğunluğu)

ç) siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin siyahısı (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il tarixli 28/107 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 3 sayılı əlavənin forma və məzmununa uyğunluğu);

d) siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada və ya notariat qaydasında rəsmiləşdirilmiş vəkalətnamələri (Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il 28/106 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 6a və 6b sayılı əlavələrə uyğun);

e) bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülmüş hər bir şəxsin məhkumluğuna, vətəndaşlığına dair və başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyinin olub - olmaması barədə məlumatlar, habelə bələdiyyə üzvü seçiləcəyi halda həmin vəzifə ilə uzlaşmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi göstərilmiş razılıq ərizəsi (ərizələri) (Mərkəzi Seçki Komissiyasının 7 iyun 2006-cı il tarixli 28/107 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 2 sayılı əlavənin forma və məzmununa uyğunluğu);

a, b, c, ç) siyasi partiyanın ali orqanı və ya icra aparatı

d) vəkalətnaməni təsdiq etmiş notariat kontoru.

Bildirişdəki məlumatlar:

a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;

b) doğum tarixi;

c) yaşayış yerinin ünvanı;

ç) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi;

d) əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda, fəaliyyət növü);

a, b, c, ç) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

d) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər; müvafiq vergi orqanları.

Namizədliyinin irəli sürülməsinə razılıq verilməsi barədə ərizədəki məlumatlar:

a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;

b) doğum tarixi;

c) yaşayış yerinin ünvanı;

ç) təhsili;

d) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriya və nömrəsi;

e) əsas iş və ya xidmət yeri (bu olmadıqda – fəaliyyət növü);

ə) siyasi partiyaya mənsubluğu;

Namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu varsa, ərizədə aşağıdakılar göstərməlidir:

f) Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı və nömrəsi;

g) xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa, bu haqda qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmü çıxarılmışdırsa və bu əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adı;

ğ) namizədin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;

h) namizədin xarici ölkə vətəndaşlığının olub - olmaması;

x) 5 ildən çox müddət ərzində xarici ölkə ərazisində yaşamaqla bağlı əmələ gələn davamlı, möhkəm və sabit münasibətlərdən başqa ölkələr qarşısında yaranan öhdəliklərinin olub - olmaması;

i) imzası, ərizənin yazılma tarixi.

a, b, c, d, g, h, x) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

ç) müvafiq ali təhsil müəssisəsi və ya Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi; respublikadan kənarında təhsil alan şəxslər barəsində olan məlumatlar da Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi vasitəsilə;

e) şəxsin əmək münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər;

müvafiq vergi orqanları;

ə) siyasi partiyanın ali orqanı və ya icra aparatı;

f, g) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Əməliyyat – Statistik İnformasiya İdarəsi.

Səlahiyyətli nümayəndələr barədə məlumatlar:

a) səlahiyyətli nümayəndənin soyadı, adı, atasının adı;

b) səlahiyyəti.

a) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

b) müvafiq siyasi partiyalar bloku və ya notariat orqanı.

II mərhələ – Namizədlərin qeydə alınması

İrəli sürülmüş namizədlərin qeydə alınması üçün namizəd və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi səsvermə gününə ən çoxu 65 və ən azı 40 gün qalmış saat 18.00 - dək müvafiq seçki komissiyasına aşağıdakı seçki sənədlərini təqdim etməlidir (Seçki Məcəlləsinin 58.1-ci maddəsi):

- **irəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzaları olan imza vərəqələri (Seçki Məcəlləsinin 58.1.1-ci maddəsi);**

- **seçici imzaları toplanmasının yekunu haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada tərtib edilmiş protokolun 2 nüsxəsi (Seçki Məcəlləsinin 58.1.2-ci maddəsi);**

- **Seçki Məcəlləsinin 53.3-cü və 54.8-ci maddələrinə uyğun olaraq namizəd haqqında təqdim edilmiş məlumatlarda dəyişikliklər barədə bildiriş (Seçki Məcəlləsinin 58.1.3);**

- **namizədin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumat (Seçki Məcəlləsinin 58.1.4-cü maddəsi);**

- **gəlirlərin alındığı təşkilatlardan həmin gəlirlərin illik cəmi barədə arayış (Seçki Məcəlləsinin 58.3-cü maddəsi);**

- **mülkiyyət hüququ əsasında namizədə məxsus əmlak barədə məlumat (Seçki Məcəlləsinin 58.1.5-ci maddəsi);**

- **namizədin ilkin maliyyə hesabatı (seçici imzaları toplanmasının təşkilinə sərf edilən vəsaitlər göstərilməklə) (Seçki Məcəlləsinin 58.1.6-cı maddəsi);**

Seçki komissiyaları seçki sənədlərini qəbul edərkən imza vərəqələri olan hər bir qovluğu möhürü ilə təsdiqləyir, təqdim olunmuş imza vərəqələri sayının seçici imzaları toplanmasının yekunu haqqında protokola uyğunluğunu yoxlayır, sonra isə onların qəbul edilmə tarixini və vaxtını qeyd edərək, namizədə və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə qəbul edilmiş imza vərəqələrinin sayını, oradakı imzaların sayını göstərməklə sənədlərin qəbulu barədə yazılı arayış verir (Seçki Məcəlləsinin 58.4 - cü maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 14 iyun 2006-cı il tarixli 29.111 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Təlimata 1 sayılı əlavənin forma və məzmununa uyğun).

İmza toplayan subyektlər:

a) namizədin özü;

b) seçici imzalarını müqavilə əsasında toplayan şəxslər;

c) siyasi partiya və siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri.

İmza toplayan subyektlərə aid tələblər:

a) 18 yaşına çatmış, aktiv seçki hüququna malik Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;

b) imza toplamağa hüququ olması;

c) imza toplamış şəxsin soyadı, adı, atasının adı;

ç) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi, sənədin verilmə tarixi.

a, b, c, ç) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələrində bu Qaydalara uyğun yoxlanmalıdır.

İmza toplanmasına dair tələblər və onların yoxlanılmasının mümkünlüyü:

a) əgər imzaları namizəd özü toplayıbsa, yalnız özü haqqında məlumatlar və Seçki Məcəlləsinin 57.1-ci maddəsinin tələblərinə əməl olunması;

b) əgər imzaları səlahiyyətli nümayəndə toplayıbsa, onun haqqında məlumatlar və vəkalətnaməyə dair tələblərin bu Qaydalara uyğun olması;

c) əgər imzalar müqavilə əsasında digər şəxs tərəfindən toplanıbsa, onda tərəflər arasında olan müqavilənin mövcud olması və qanunauyğunluğu, həmin şəxs haqqında məlumatlar, imza toplayan şəxsə ödənilən (ödəniləcək) məbləğə dair təsdiqedicə sənəd, həmin şəxsin imza toplayan subyektə aid tələblərə uyğunluğu və Seçki Məcəlləsinin 57.1 - ci maddəsinin tələblərinə əməl olunması;

ç) əgər imzalar siyasi partiya və ya siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi tərəfindən toplanıbsa, onun siyasi partiya və ya siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi olması barədə təsdiqedicə sənəd, həmin şəxsin imza toplayan subyektə aid olan tələblərə uyğunluğu və Seçki Məcəlləsinin 57. 1 - ci maddəsinin tələblərinə əməl olunması.

Qeyd: siyasi partiya və siyasi partiyaların bloku tərəfindən namizəd irəli sürülərkən təqdim edilmiş məlumatların düzgün olmamasına görə əsas (Seçki Məcəlləsinin 60. 2 - ci maddəsi) o vaxt tətbiq edilə bilər ki, səhv məlumatlar namizədin təqsiri üzündən təqdim edilmiş olsun.

a, b, ç) Qanunvericiliyə və bu Qaydalara uyğun yoxlanılmalıdır;

c) müqavilə onu təsdiq edən orqan, ödəniş müvəkkil bank vasitəsilə, həmin şəxsin imza toplayan subyektə aid olan tələblərə uyğunluğu isə bu Qaydalara uyğun yoxlanılmalıdır.

İrəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzaları olan imza vərəqələri

İmza vərəqəsinin Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 3 və 3a sayılı əlavələrinin forma və məzmununa uyğunluğu.

İmza vərəqəsində yoxlanılması mümkün olan məlumatlar:

1. Seçki dairəsinin adı

2. Seçiciyə aid olan məlumat və tələblər:

- a) imza edən vətəndaşın soyadı, adı, atasının adı;
- b) doğulduğu il (18 yaşlı şəxsin həm də doğulduğu ay və gün)
- c) yaşayış yerinin ünvanı;
- ç) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası, nömrəsi, verilmə tarixi;
- d) imza və onun qoyulduğu tarix.
- e) seçki günü 18 yaşına çatmış aktiv seçki hüququ olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşı olması;
- ə) namizədin irəli sürüldüyü seçki dairəsinin ərazisində daimi yaşaması;
- f) namizədliyin müdafiəsi üçün imza və onun qoyulması tarixinin yalnız seçiciyə məxsus olması;
- g) Seçki Məcəlləsinin 57. 1-ci maddəsinin tələblərinə əməl olunması.

Qeyd: namizədin müdafiəsi üçün imza qoyulması hüququ yalnız seçicinin özünə məxsusdur.

a, b, c, ç, e, ə) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

f, g) qanunla müəyyən olunmuş qaydada.

3. Namizədə aid məlumatlar:

- a) namizədin soyadı, adı, atasının adı;
- b) şəxsi imzası;
- imzanın qoyulduğu tarix;

ç) namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu olduqda, onun məhkum olduğu Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin nömrəsi və adı;

d) xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa, bu haqda qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmü çıxarılmışdırsa və bu əməl Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adının göstərilməsi;

e) namizədin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;

ə) namizədin xarici ölkə vətəndaşlığının olub - olmaması;

f) 5 ildən çox müddət ərzində xarici ölkə ərazisində yaşamaqla bağlı əmələ gələn davamlı, möhkəm və sabit münasibətlərdən başqa ölkələr qarşısında yaranan öhdəliklərinin olub – olmaması ;

g) əgər namizədi siyasi partiya və ya siyasi partiyalar bloku irəli sürübsə, imza vərəqəsində siyasi partiyanın və ya siyasi partiyalar blokunun adı.

a, e, ə, f) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

b) şəxsin özü vasitəsilə;

ç, d) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Əməliyyat – Statistik İnformasiya İdarəsi;

g) Mərkəzi Seçki Komissiyası;

müvafiq siyasi partiyanın icra və ya ali orqanı.

4. İmza toplamış şəxsə aid məlumat və tələblər:

a) şəxsin soyadı, adı, atasının adı;

b) şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası, nömrəsi, verilmə tarixi;

c) şəxsin imzası və imzanın qoyulduğu tarix;

ç) 18 yaşı tamam olmuş aktiv seçki hüququna malik Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olması;

d) imza toplamağa səlahiyyəti olması.

a, b, ç) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi şəhər və ya rayon polis idarələrinin müvafiq qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqəsi şöbələri;

Seçici imzalarının toplanmasının yekunu haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada tərtib edilmiş protokol:

a) Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 24 iyun 2006-cı il tarixli 30/115 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş protokolun forma və məzmununa uyğunluğu;

b) protokolun 2 nüsxədə olub - olmaması.

Namizəd haqqında təqdim edilmiş məlumatlarda dəyişikliklər barədə bildirişdəki yoxlanılmalı məlumatlar:

Müvafiq məlumatlara və onların yoxlanılması qaydalarına uyğun.

Namizədin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə yoxlanılmalı məlumatlar:

(Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 28 avqust 2004-cü il tarixli 16/99 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Qaydaya 1 və 2 sayılı əlavələrin forma və məzmununa uyğun):

a) əsas iş yerindən əmək haqqı barədə arayış;

b) mükafat və maddi yardım haqqında arayış;

c) mülki-hüquqi müqavilələrdən əldə olunan gəlir haqqında arayış;

ç) sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə edilən gəlir haqqında arayış;

d) qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə edilən gəlir haqqında arayış.

Qeyd: bu məlumatlar müvafiq komissiyalar tərəfindən göstərilən orqanlara və şəxslərə müraciət etmək yolu ilə əldə edilə bilər.

a, b, c, ç, d) şəxsin əmək və müqavilə münasibətlərində olduğu qurum və şəxslər; müvafiq vergi orqanları.

Mülkiyyət hüququ əsasında namizədə məxsus əmlak barədə məlumat (Seçki Məcəlləsinin 5 sayılı əlavəsinin forma və məzmununa uyğun)

Daşınmaz əmlak:

a) torpaq sahəsi;

b) yaşayış sahəsi;

c) mənzillər;

ç) bağlar;

d) qaraj və digər bina, tikili və avadanlıq.

a, b, c, ç, d) Azərbaycan Respublikası Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin ərazi idarələri və ya müvafiq bələdiyyə orqanları, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Əmlakının İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Komitəsinin ərazi şöbələri və s.

Nəqliyyat vasitələri:

- a) minik avtomobilləri;
- b) yük avtomobilləri;
- c) digər nəqliyyat vasitələri.

a, b, c) Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi.

Namizədin ilkin maliyyə hesabatı:

a) namizədin seçici imzalarının toplanmasının təşkilinə sərf etdiyi vəsait (məbləğ göstərilməklə). a) Müvəkkil bank.

Bələdiyyə seçkilərində bələdiyyə üzvlüyünə namizədin dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydə alınması Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 58-ci, 60-cı və 216-cı maddələri ilə tənzimlənir.

Müvafiq seçki komissiyası imza vərəqələrini və namizədin qeydə alınması üçün lazım olan digər sənədləri qəbul etdikdən sonra 10 gün müddətində qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada sənədlərlə iş aparmalı və məlumatları yoxlayaraq namizədin qeydə alınıb - alınmaması barədə əsaslandırılmış qərar qəbul etməlidir.

Qərarda namizədin kim tərəfindən irəli sürülməsi, qeydə alınmanın və ya qeydiyyatdan imtinanın əsasları, qanunvericiliyin müvafiq normaları, qərarın qəbul edilmə vaxtı və tarixi göstərməli, qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada imzalanmalıdır.

Namizədin qeydə alınması barədə qərarın surəti dairə seçki komissiyası tərəfindən həmin qərarın qəbul edildiyi gündən etibarən 1 gün müddətində namizədə, namizədi irəli sürmüş siyasi partiyanın və ya siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinə verilməlidir.

Qeydə alınmış hər bir namizədə dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydiyyat vəsiqəsi verilir.

Qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər barədə məlumatları qeydiyyatdan sonra 48 saat müddətində kütləvi informasiya vasitələrinə təqdim edilir.

Qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin siyahısı səsvermə gününə azı 25 gün qalmış müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən dövrü nəşrlərdə dərc edilir.